

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik XCIV., št. 4
april – mali traven

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Gorenjski tisk, storitve, Kranj
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Tomaž Burazer, Franc Černigoj,
Bojan Avbar, Ivan Kuljaj, Janko
Mehle, Boštjan Pokorny, Lojze
Števanec in Branko Vasa*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

**Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-pošti** (ali na
disketi + izpis), **uradne dopise**,
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ZLD/LD, in **fotografi-**
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo **telefonsko številko**.

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: M. Vogrin

IZ VSEBINE:

B. Breitenberger:	Da bo pristrelitev prijeten uvod v lovsko sezono!	180
M. Toš:	Za verodostojnost gre!	181
IZ DNEVNEGA TISKA		182
M. Kumelj:	Ali načrtovani odstrel ali odvzem – odprt pomislek za bližnjo prihodnost?	184
B. Avbar:	Prepoved vožnje z vozili v naravnem okolju	189
B. Breitenberger:	Pravilno izvajajmo lovška strelska tekmovanja!	192
PO LOVSKEM SVETU		194
A. Pantelič,		
M. Ostojič:	Šakal v Srbiji	194
V. Kavčič:	Eksplodira divjih prašičev v ZDA	196
M. Šafarič,		
M. Zrinski:	Lovil sem sika jelene na Irskem	198
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	200
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		201
D. Lepšina:	Njegov poslednji pohod	201
LOVSKA ORGANIZACIJA		203
F. Rotar:	38. srečanje v Trstu bo 4. junija	203
O. Bakal:	Sredstva za varstvo in vlaganja v naravne vire!	204
M. Toš:	Se res vračamo v šestdeseta leta minulega stoletja?	204
M. Toš:	Dosledno odpraviti pomanjkljivosti	205
R. Gašperšič:	Lovski dom – kulturni spomenik	205
Vicarius:	Zasavski rogisti iz Litije in njihovih 1.750 nastopov	206
F. Svetelj:	Tradicionalni posvet Kamniško-Savinjskega LUO	208
E. D. Bohinc:	Skupni lov treh družin	208
M. Toš:	SOZUL o rezultatih gospodarjenja 2010 in načrtih 2011	209
B. Krže:	Avstrijski lovski dnevi 2011	209
J. Petač:	Delovna akcija v LD Storžič	210
B. Karnizar:	LD Fram z novim vodstvom	210
F. Rotar:	Na avstrijski strani Pece vedno manj ruševcev in velikih petelinov	210
S. Žerjav:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	212
JUBILANTI		213
LOVSKI OPRTNIK		214
R. Gašperšič:	Nesreča hitrega ptiča – lovca	214
A. Podbevšek:	Kanada in medvedje	215
B. Breitenberger:	V LD Dole nad Idrijo proslavili 310-letnico	216
B. Maček:	Lov z ženami v LD Ormož	216
F. Ekar:	Po nočnem krivolovu našli košuto	217
F. Rotar:	Tudi Andrej med upokojeence ...	217
T. Žakelj:	Matic nam je bil vzor	219
D. Lepšina:	Tonetovi praporščaki	220
Ekipe Slo Wolf:	Delavnice za pripravo predloga Akcijskega načrta za upravljanje z volkovi v Sloveniji za obdobje od 2012 do 2014	220
V SPOMIN		222
LOVSKA KINOLOGIJA		224
B. Avbar:	Ali pravilnik o zaščiti hišnih živali štiti tudi lovske pse?	224
J. Verčko:	Skupni zbor sodnikov za lovske pasme psov	226
I. Trček:	Srečanje lovcev in lovskih kinologov v ZLD Prekija	226
L. Steinbacher:	Za zasledovanje obstreljene divjadi potrebujemo vztrajne pse	227
I. Trček:	Sodelovanje med LD Tišina in Zvezo lovskih kinologov Pomurja	228
A. Jurgec:	39. dr. Kleemannova vzrejna preizkušnja za nemške kratkodlakaarje	228
KZS:	Predvidena legla	229

SLIKA NA NASLOVNICI:
Fazan – Phasianus colchicus
Foto: W. Nagel

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.
srna, mladici obeh spolov:
1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:
16. 8.–31. 12.
košuta, teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:
16. 8.–31. 12.
košuta in teleta obeh spolov:
1. 9.–31. 12.
junica, lanščak:
1. 7.–31. 12.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in
jagnjeta obeh spolov:
1. 8.–28. 2.
ovca:
1. 8.–31. 12.

Gams

kozol, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozol, koza, kozlički obeh spolov,
enoletni obeh spolov:
1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:
1. 4.–31. 1.
svinja:
1. 7.–31. 1.
ozimci in lanščaki obeh spolov:
1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk:

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Da bo pristrelitev orožja prijeten uvod v lousko sezono!

April je tisti čas v letu, ko moramo lovci poleg številnih drugih priprav na lovno sezono opraviti tudi vsakoletno pristrelitev lovskega orožja in preskusiti svoje strelske sposobnosti. Kraj in čas pristrelitve razpiše UO LD, pristrelitev pa po navadi vodi referent za strelstvo, ki mora voditi tudi seznam udeleženih članov in pregled orožja, s katerim smejo loviti člani LD.

Opozoriti moramo, da pod izrazom pristrelitev razumemo preizkus orožja in tudi preizkus strelskih sposobnosti lovca. To je treba poudariti, ker se občasno najdejo sicer redki posamezniki, ki pristrelitev razumejo preozko, zgolj kot preizkus orožja, in to obveznost prepuščajo le puškarjem, ki jim za to izdajo tudi ustrezno potrdilo, seveda v obliki računa. To sicer ni nič narobe, vendar se moramo zavedati, da je treba kljub temu v LD opraviti uradno pristrelitev, ki vključuje tudi preizkus usposobljenosti posameznega lovca s takim orožjem. Torej, vsakoletne pristrelitve lovskega orožja se mora udeležiti vsak član z vsemi risanicami, s katerimi namerava loviti, kratkocevnim orožjem, pogojno pa tudi s šibrenicami, ki jih bo uporabljal pri lovu.

Vsekakor je najpomembnejša letna pristrelitev pušk z risanco cevjo, saj si lova brez njih praktično ne moremo predstavljati. Z risanicami streljamo v tarčo srnjak v naravni velikosti na razdaljo 100 metrov. Pri streljanju sta dovoljena poljuben položaj telesa in naslon puške.

Ena od novosti, ki jo je prinesel novi pravilnik in za katero si upam trditi, da se še ni povsem prijela, je obvezna pristrelitev z vsemi merilnimi napravami, ki jih nameravamo na določeni puški uporabljati pri lovu. Smiselnosti take določbe verjetno ni treba posebej utemeljevati. Saj vemo, kako je na pogonih na divje prašiče, ko so razmere za lov najslabše (sneg, dež megla ipd.); s puške odstranimo strelni daljnogled in potem se začne prava vojna in na koncu zelo malo ali nič plena ter že ustaljene izjave: »Zgrešil sem.« Vsak sam si lahko misli, kaj se je v resnici dogajalo.

Lovci, ki so starejši od 60 let ali opravljajo pristrelitev lovskega pušk brez optičnih pripomočkov, pri pristrelitvi lahko uveljavljajo pravico do zmanjšane razdalje pri streljanju (na 70 metrov). V pravilnost take določbe ne gre dvomiti, vendar bi bilo prav, da taki lovci upoštevajo zmanjšano razdaljo tudi pri streljih na lovu!

Člani, ki nameravajo loviti divje prašiče s krogelnimi izstrelki za gladko cev, morajo ob pristrelitvi risanic pristreliti tudi puške z gladko cevjo. Tako pristrelitev se opravi s streljanjem v tarčo merjasec v naravni velikosti in na razdaljo 35 m. Prav tako kot pri risanicah je tudi tu dovoljen poljuben strelski položaj s prislonom.

Pri pristrelitvi risanic in šibrenic velja, da mora lovec brez vmesnega kazanja zadetkov na tarčo ustreliti trikrat, od katerih morata biti vsaj dva zadetka znotraj krogov (risanica 15,4 cm oziroma gladka cev 36,6 cm). Občasno se pojavljajo vprašanja, zakaj ne bi smel lovec sproti vedeti za vsak strel, kam je zadel. Odgovor je preprost. Čeprav govorimo o pristrelitvah oziroma preizkusih usposobljenosti lovca pred začetkom lova, pa na »uradni pristrelitvi« ni namena, niti ni časa, da bi več deset lovcev čakalo posameznika, ki bi si z

vsemi mogočimi manevri nekako trudil spraviti dve krogli v kroge in si tako spet uspel podaljšati strelsko dovoljenje še za eno leto.

Povsem razumljivo je, da si je treba za posameznika vzeti malo več časa, bodisi da ima novo orožje, nov strelni daljnogled ali je imel morda orožje na popravilu, da je morda že v letih ipd. Vendar je treba take zadeve urediti prej in ne šele na vsakoletni »uradni« pristrelitvi.

Nenazadnje je tudi ena od nalog referenta LD za strelstvo, da organizira strokovno pristrelitev lovskega pušk pred vsakoletnim preizkusom.

Naj napišem še o kratkocevnem orožju kljub pomislekom, koliko je to orožje sploh lovsko. Ne glede na pomisleke in na zelo omejeno možnost uporabe kratkocevnega orožja pri lovu imamo predpisano tudi pristrelitev tega orožja. Vsak član, ki namerava pri lovu uporabljati (nositi) kratkocevno orožje, mora opraviti pristrelitev tudi s tem orožjem. Lovec mora trikrat ustreliti na tarčo 50 x 50 cm (pištolska tarča) na razdalji 15 m. Strelja dvoročno – stoje brez naslona. Pristrelitev se šteje za uspešno, če je zadel najmanj 15 krogov.

Glede preizkusa usposobljenosti streljanja s šibrenimi naboji ni tako stroge določbe, kot je pri risanicah, saj imamo v pravilniku zapisano le »priporočilo«, da člani LD, ki pogosto organizirajo lov na malo divjad, praviloma opravijo še preizkusno streljanje na glinaste golobe.

Včasih se med lovci pojavi vprašanje, kolikokrat lahko posamezni lovec ponavlja pristrelitev, če prvič ni uspešen. Pravilnik glede tega določa samo, da UO LD določi datum ponovne pristrelitve za tiste člane, ki prvič niso bili uspešni. Dva datuma za pristrelitev morata biti določena že zato, ker je praktično nemogoče pričakovati, da bi se prve pristrelitve lahko vedno udeležili vsi člani. Da pa bi neuspešni posamezniki v nedogled ponavljali pristrelitve, verjetno ni smiselno, saj je treba ob neuspehu najprej odpraviti vzroke. Če je vzrok okvara orožja ali merilnih naprav, verjetno ne bo večjih težav. Večji problem je, če je neuspeh posledica »pomanjkljivega treninga« med letom. Vemo, da so skoraj v vsaki LD posamezniki, ki so od zadnje pristrelitve oddali samo en strel, po možnosti na srnjaka ali pa še to ne. Torej se ni čuditi, da imajo posamezniki težave pri pristrelitvah orožja! Da bi bilo takih težav čim manj, mora strelski referent pred uradno pristrelitvijo organizirati vadbo in nuditi vsestransko pomoč pri pristrelitvah še posebno tistim lovcem, ki imajo po navadi težave.

Pravilnik o lovskem strelstvu LZS določa, da na željo posameznika strelski referent v LD izda potrdilo o opravljeni pristrelitvi le na izrecno željo posameznika, sicer pa mora strelski referent voditi seznam uspešno opravljenih pristrelitev z določenim orožjem. Potrdila o opravljenih pristrelitvah želijo imeti predvsem tisti lovci, ki so člani v več LD. Vendar je treba poudariti, da v pravilniku ni nobene izrecne določbe, ki bi določala, da imajo lovci z opravljeno pristrelitvijo v eni LD pravico do lova v vseh LD, kjer so tudi člani. Ob sprejemanju pravilnika je prevladalo večinsko mnenje, da je to zadeva vsake LD posebej. Drugače povedano: če je posameznik član v več LD, mora v vseh opraviti tudi vse članske obveznosti,

med katere sodi tudi vsakoletna pristrelitev orožja. Lahko pa mu LD »prizna pristrelitev«, ki jo je uspešno opravil v drugi LD, če imajo v svojih internih aktih tako določeno.

Ne smemo mimo poudarjene varnosti pri vsakoletnih pristrelitvah orožja! Vemo, da pristrelitve pogosto ne potekajo na uradnih streliščih, kar je sicer razumljivo, saj je v naši državi malo uradnih strelišč, lovskih družin oziroma lovcev pa veliko. Temu dejstvu je sledil tudi zakonodajalec, ki je v Zakonu o orožju določil, da za vsakoletne pristrelitve lovskega orožja ne veljajo določila o civilnih streliščih, vendar pa mora organizator streljanja (LD) kljub temu zagotoviti varnost. Najmanj, kar je treba zagotoviti pred vsakim streljanjem, je, da na območje, kjer poteka streljanje, ne pride nepooblaščen oseba! Čeprav za pristrelitve izbiramo predele, ki so že zaradi oblikovanosti terena težje prehodni ali so povsem neprehodni, je vseeno treba območje, kjer bi bil prehod nevaren, ograditi oziroma vsaj označiti z varnostnim trakom (rdečelbele barve) in opozorilnimi tablam.

Zavedati se moramo, da je varnost na prvem mestu in da nas v primeru nesreče nobena zakonska izjema ne bo odvezala odgovornosti! Za varnost na strelišču sta odgovorna posameznik, ki orožje uporablja, in organizator streljanja oziroma njegova odgovorna oseba. Za napake, ki jih naredimo s strelnim orožjem, praviloma ni popravni izpitov. Zato se potrudimo in naredimo prav vse, da bo spomladanska pristrelitev orožja prijeten uvod v novo lovsko sezono!

Bojan Breitenberger,

predsednik Komisije za lovsko strelstvo in lovsko orožje

Foto: M. Samar

Iz mojega zornega kota

ZA VERODOSTOJNOST GRE!

V novinarski beležki je o 31. seji UO LZS, ki je bila v prijaznem okolju lovskega doma LD Kungota v znamenitih svečinskih vinskih gorah, ostalo bore malo uporabnega za temeljitejšo poročilo slovenski lovski javnosti. Pravzaprav skoraj nič takšnega, da bi po nepotrebnem zapravljali papir in črnilo. Morda je še najbolj na mestu ocena predsednika LZS **mag. Srečka F. Kropeta**, naj mu službe v prihodnje ne pripravljajo takšnih dnevnih redov in nanje ne uvrščajo tematike, ki sploh ne sodi za obravnavo na sejah Upravnega odbora. In pri tem je bil povsem upravičeno nejevoljen, saj že s tem vsi po vrsti izgubljam o delček že tako ali drugače načete verodostojnosti. Predsednik je bil tokrat odločen, da je treba pred obravnavo na sejah UO vsako zadevo temeljito obdelati in razčistiti do konca, da ne bo neproduktivnih in vsebinsko nedodelanih razprav. Vnovič se je pokazalo, da mnoga, sicer še kako aktualna in celo strateško pomembna vprašanja niso docela razčiščena in jih nekateri posamezniki krojijo rahlo po svoje. Lep primer je nakup Lovrenčičeve vile na Vrhniki, o čemer smo v Lovcu že večkrat poročali. Iz »kungoške seje« UO LZS lahko v povezavi s tem le povzamemo, da so bili posamezni člani UO zelo nejevoljni in niso skoparili s pripombami, »da nekdo z Upravnim odborom manipulira in da če sklepov ne moremo sprejemati, zakaj se s temi zadevami sploh ukvarjamo«. Ali pa, »zakaj dvigamo roke, če za sklepanje nismo pristojni in torej izgubljam le čas«. Slikovit je bil tudi podpredsednik LZS **mag. Lado Bradač**, ki je menil, da je treba izpostaviti, »kako narediti in ne kaj narediti«. Kaj narediti, vemo, kako bi to naredili, pa še vedno ne (na primer, kako z najemnino Zlatoroga v Župančičevi ulici sredi Ljubljane pokrivati kupnino za Lovrenčičevo vilo na Vrhniki). In še kaj bi se našlo, na primer, ne tako nedolžna pikra pripomba, »saj nam okostnjaki še kar padajo iz omar«. Škoda, da ne bi bilo o tem povedano še kaj več. Ena od resnih »cvetk« je bila zagotovo trditev, »naj vsak organ LZS spoštuje svoje pristojnosti« in naj se torej ohranja avtonomnost organov oz. komisij. Čeprav se počasi bliža konec mandata zdajšnjim organom, ta pobuda ni bila tako nepomembna. Poskusi jemanja nekaterih pristojnosti niso zaobšli niti našega uredništva lovskega založništva, ki zadnje čase bolj občuti nekaj rahle »napetosti« in diskreditacije, zlasti zaradi bežanja od odgovornosti tistih, ki so v LZS (pre)dobro plačani in bi zato le morali tu in tam prevzeti pri nekaterih odločitvah vsaj kanček osebne odgovornosti. Tudi o tem je bilo nekaj malega »pod črto« rečeno na seji v Kungoti, ki se je končala s prijetnim druženjem z gostitelji iz LD Kungota. Kungoški lovci so vnovič dokazali, da jim gostoljubje ni tuje in da so vedno pripravljeni postoriti marsikaj, ko gre za ohranitev vitalnih in strateških interesov lovske organizacije. Na terenu je takšne odločenosti celo veliko več kot marsikje v naši lovski »nadgradnji«. Še sreča, da je temu res tako! Seveda pa tega ne ugotavljajo samo v Kungoti, pač pa širom po Sloveniji.

O tem pričajo mnoga pisma in razmišljanja naših starešin in drugih funkcionarjev LD, ki jih prejemo v uredništvo. Žal vseh ne moremo objaviti (in vsa tudi niso za objavo), pač pa so bolj za našo notranjo informiranost, ali, bolj rečeno, so hvaležen novinarski in uredniški vir. Morda bi v aprilski uredniški kolumni vendarle izpostavili zanimivo pisanje starešine LD Izlake **Francija Vidmarja**. Dotaknil se je kar nekaj tem; vsake po malem. Med drugim se ni mogel izogniti pripombi, »da se te ob prebiranju raznih člankov v našem Lovcu ob misli, da si član te družine, ki jo vodijo naši ugledni in vzvišeni predstavniki od najvišjih pa do raznih predsednikov in članov komisij, poloti kar malo nezadovoljstva. Verjetno bi vsak lovec raje prebiral članke o lovu in o novih spoznanjih iz življenja divjadi, kot pa razna obrekovanja, očitke in spotikanja.« In sklone misel, »da bi bili lovci veseli, ko bi kaj več izvedeli, kaj in koliko najvišji predstavniki lovstva dejansko naredijo za lovsko organizacijo, lovstvo in divjad.« Verjetno bo o tem kaj več povedanega na letnem občnem zboru, zadnjem v tem mandatu, ko se bodo nekateri računi že polagali na mizo. Omenjeni lovski tovariši izraža upanje in željo, da bi najvišji predstavniki lovstva naredili še kaj, »da bo lovstvo v Sloveniji res tudi užitek in sprostitve v naravi in ne le zgolj izvajanje predpisov ter zakonov in plačevanje visokih kazni. Da ne bomo lovci morda že čez 10 let v gozdu kot kurenti ... Vsi drugi pa, npr. lastniki in najemniki kmetijskih površin, obiskovalci gozdov, sprehajalci, gobarji, pohodniki ... Zanje pa kot da ni predpisov!« Komentar prepuščam vam, spoštovani lovski tovariši!

Dr. Marjan Toš

Foto: T. Trebor – Diana

Smerdokavra (Upupa epops)

KRAS JE PRIJAZEN DO PTIC

Primorske novice, 31. 1. – Kako urediti pticam prijazen vrt na Krasu in zakaj so pomembne ptičje gnezdilnice, so v soboto spoznavali udeleženci predavanja in delavnice v Mladinskem hotelu v Pliskovici. »Povej mi, katere ptice živijo okrog tvojega doma in z veliko verjetnostjo ti lahko povem, v kako kvalitetnem okolju živiš,« je udeležence seznanjal s pomembno vlogo ptic kot pokazateljev stanja okolja predavatelj **Jernej Fifelj**, ki je v tej vlogi nastopil kot varstveni ornitolog Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS).

ŠKOLJKE IN MRTVE PTICE MED AVTOMOBILSKIMI SEDEŽI

Slovenske novice, 2. 2. (U. P.). – Triintridesetletnemu Slovencu so na mejnem prehodu Dragonja cariniki pred dnevi najprej odkrili 37 mrtvih ptic, kljunačev, naslednji dan pa še dobrih 17 kg morskih školjk »mušol«. Odkrili so tudi Hrvata, ki je v vrečkah za vozniškovim sedežem skrival 37 kljunačev. Veterinarska služba je mrtve ptice in školjke prevzela z namenom uničenja, zoper oba potnika pa je carinarnica uvedla posto-

pek o prekršku, sporočajo iz Carinske uprave RS.

VANDALIZEM NA GOZDNI UČNI POTI V STUDENŠKEM GOZDU

Večer, 2. 2. (Janko Rath) – Po lanskem maju, ko so se vandali znesli nad vzgojno-izobraževalno Gozdno učno potjo Lesarske šole Maribor v Studenškem gozdu, je informativne table, ki obiskovalce poučijo o pomenu gozda, posameznih drevesnih vrstah in obdelavi lesa, v noči na torek nekdo znova poškodoval in polomil.

KAKO ZAVAROVATI VOLKA IN HKRATI DROBNICO?

Dolenjski list, 3. 2. (KP Kolpa) – Na delavnici za pripravo akcijskega načrta upravljanja z volkom v Sloveniji za obdobje od 2012 do 2014 na Biotehniški fakulteti, Oddelku za gozdarstvo, so tečajnikom predstavili projekt in partnerje, pa tudi prve rezultate projekta Life-SLOWOLF. Po opravljeni analizi problematike upravljanja populacije volka so udeleženci delavnice iz Slovenije in Hrvaške poskušali opredeliti specifične cilje upravljanja, ki naj bi bili v nadaljnjih korakih pravzaprav obvezna poglavja akcijskega načrta.

Čeprav je konzorcij prijaviteljev projekta relativno ozka strokovna skupina biologov in gozdarjev, pa so vsaj v tej fazi k sodelovanju povabili tudi predstavnike rejcev drobnice, Krajinskega parka Kolpa, Biotehniške fakultete – živinorejce in agronome. Skupno je spoznanje, da strategije varovanja volka ne moremo izvajati brez sočasnega razvoja metod varovanja domačih pašnih živali in učinkovitega odvracjanja od napadov. Tudi odvzem problematičnih osebkov iz populacije je del strategije upravljanja.

VARNO GNEZDO BO PRIČAKALO GORENJSKE ŠTORKLJE

Delo, Dnevnik, 4. 2. (Marjana Hanc) – V vasi Tenetiše, med Kranjem in Golnikom, so imeli osem let res zanimive priseljence: družino belih štorcelj. Trenutno jih ni doma, ker se pred gorenjsko zimo umaknejo na toplo, a ljudje so jim kljub temu pripravili nov in prijeten dom. Domači gasilci so jih s strehe stanovanjske hiše preselili na gnezdilni drog in jim tako omogočili varnejše bivanje v vasi, kjer so se že povsem umakale.

Katja Logar iz kranjskega Zavoda za varstvo narave je pojasnila, da je gnezdo v Tenetišah, s premerom 150 centimetrov, na

skrajnem severozahodnem območju gnezdenja bele štorcklje pri nas.

USTRELIL SE JE Z LOVSKO PUŠKO

Dolenjski list, 7. 2. – V četrtek zvečer, nekaj po 19. uri, so policiste PU Krško klicali na interventno številko 113. Sporočili so jim, da so domači v hiši našli mrtvega 57-letnika, ob njem pa lovsko puško. Na kraj so poklicali reševalce, zdravnik Zdravstvenega doma Brežice pa je lahko potrdil le smrt. Ogled kraja so opravili kriminalisti, ki niso odkrili znakov kaznivega dejanja ali sumljivih okoliščin, vrata stanovanjske hiše pa so bila zaklenjena od znotraj. Dve puški, ki so ju našli pri pokojnem doma (zanju je imel dovoljenje), so zasegli in ju bodo poslali na krajevno pristojno upravno enoto.

KLJUČNE GROŽNJE EKOLOŠKI STABILNOSTI SLOVENSКИH GOZDOV

Dnevnik, 9. 2. (Marjeta Kralj) – Po podatkih Agencije RS za okolje (Arso) so ključne grožnje ekološki stabilnosti slovenskih gozdov njihovo krčenje, nedovoljeni posegi v prostor, onesnaženost zraka, ujme in bolezni, preveč številčna rastlinojeda divjad, čezmerno

izsekavanje starega in trhlega drevja, gozdni požari ter sprememba vodnega režima.

POSTOJNSKI POLICISTI NAD NEZAKONITO VOŽNJO V NARAVI

Primorske novice, 15. 2. (STA) – Postojnski policisti so tega dne sporočili, da bodo v prihodnjih dveh tednih poostreno nadzirali vožnjo v naravnem okolju. Nadzor nad uporabo motornih sani, motokros motorjev, štirikolesnikov in podobnih vozil bodo opravljali s pomočjo policijskega helikopterja, v njem pa bodo sodelovali tudi predstavniki pristojnih inšpekcijskih služb, so sporočili s Policije. Poostren nadzor je trajal do 27. februarja, policisti pa so ga izvajali ob rednem delu in s krajšimi ciljno usmerjenimi nadzori.

POLHI SE VRAČAJO V POLHOV GRADEC

Slovenske novice, 19. 2. (Drago Kralj) – Pravijo, da so se po dolgem času spet začeli pojavljati polhi v Polhograjskem hribovju; nekateri se jih veselijo, nekatere pa menda skrbi, poroča avtor zanimivega daljšega prispevka, v katerem niza tudi nekatere druge zanimivosti omenjenega območja, ki počasi dobiva pravo turistično podobo.

GOLOBI SE BODO DVE LETI NENADZOROVANO MNOŽILI

Delo, Primorske novice, 22. 2. (Samo Petančič, mag. Janez Pišot, dr. vet. med.) – Poleg tega, da golobi z iztrebki uničujejo pročelja stavb in pogosto presenetijo nič hudega slutečega meščana, so tudi prenašalci več bolezni. Kot kaže, se v prihodnjih letih obeta veliko povečanje njihovega števila. Ljubljanska občina, ki je v minulih letih za zmanjšanje njihovega števila vložila že več deset tisoč evrov, bo, sodeč po odgovoru na občanovo pobudo, financiranje programa opustila za prihodnji dve leti.

DIVJI PRAŠIČI SPET NA NOČNIH POHODIH

Primorske novice, 23. 2. (Bogdan Macarol) – Zaradi škode, ki jo povzročajo divji prašiči, je komisija za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah zaradi divjadi za Primorsko lovskoupjavljevsko območje te dni spet na terenu, kjer preverja posledice nočnih gostij črnihov. S problemom se sooča tudi lovska stroka, ki jo na območju Primorskega LGO (okvirno zajema Kras, Brkine in Obalo z zaledjem) predstavlja

Andrej Sila v vlogi vodje sezanske Izpostave odseka za gozdne živali in lovstvo v okviru Zavoda za gozdove.

ŽIVALI SLUTIJO POMLAD

Primorske novice, 15. 2. (mag. Janez Pišot, dr. vet. med.) – Ljudska modrost pravi, da vedenje domačih in divjih živali zagotovo napoveduje vreme in letne čase. Ohranjenih je veliko pregovorov, a naj naštejemo le nekatere: Če se črček oglašja pod večer, bo vreme lepo; Če se mačka s tačkami umiva in si čisti kožuh, bo vreme slabo; Če krt leze iz zemlje, se obeta veliko deževje; Če skovika sova ali laja lisica, bo kmalu zahodnik premagal preostale vetrove; Če si kure trebijo uši iz perja, bo deževalo; Če kokoši zvečer kodakajo, bo močno deževje; Ko delajo ose gnezda v zemlji, bo zima ostrá ...

Ostro zimo napovedujejo mravlje, ko gradijo visoka in ozka mravljišča. Dež naj bi napovedovalo tudi kravje mleko, ko se peni. Znanih je tudi več pregovorov o letini, povezani z rastjem rastlin. Nedavno so mediji objavili prihod medveda na plan v enem živalskih vrtov v Romuniji, kar naj bi napovedalo začetek pomladi. Ker je ostal na planem, naj bi kmalu nastala pomladna otoplitev.

Naravoslovec **Fran Erjavec** je obnašanje medvedov opisal

takole: »Ko se približuje zima, si medved v zatišju poišče brlog, si ga nastelje in ko pritisne huda zima, gre spat. Ako zima popušča, se tacar prebudi, včasih se celo vzdigne iz postelje in gre malo sveta pogledat; ako se mraz ponovi, švedra nazaj v brlog.«

V Pensilvaniji napovedujejo vreme po obnašanju legendarnega gozdnega svizca Phila. Ko prileze iz brloga, pogleda naokoli, ker pa ne vidi svoje sence, zaradi tega napove, da bo zima kratka. To je dobrodošla novica predvsem za ameriški srednji zahod in severovzhod, ki ju prekriva zadnja v vrsti snežnih neviht letošnje zime.

OČISTIMO POSOČJE 2011

Primorske novice, 25.–27. 2. (NR) – Letos so tri občine zgornjega Posočja (po zgledu lanske akcije *Očistimo Slovenijo v enem dnevu*) pripravile prostovoljsko čistilno akcijo *Očistimo Posočje 2011*. Prostovoljci so 26. marca čistili okolico Kobarida, Tolmina in Bovca. K akciji so povabili tudi osnovne šole in vrtce. Odpadke v vodotokih so pobirali za to usposobljeni prostovoljci – kajakaši, tako imenovani raftarji, ribiči in potapljači pa so očistili strugo reke Soče.

V letošnji akciji niso čistili divjih odlagališč, temveč so se osredotočili predvsem na razpršene komunalne odpadke, na sprehajalne poti in bregove rek.

Foto: T. Trebar – Diana

Bela štorclja (Ciconia ciconia)

Ali načrtovati odstrel ali odvzem – odprt pomislek za bližnjo prihodnost?

*Eden izmed najpomembnejših načrtovanih ukrepov v populacijah živalskih vrst, ki sodijo med divjad, je določitev dovoljene ali celo obvezne višine »izločitve«. Pri posameznih vrstah (velike) divjadi to število še nadalje razdelimo po posameznih spolnih ali starostnih razredih. V 17 letih, odkar je nosilec načrtovanja na področju upravljanja z divjadjo Zavod za gozdove (ZGS), se je pojmovanje načrtovanih ter tudi realiziranih »izločitev« vsebinsko spreminjalo. V načrtih se je do lovskega leta 1998/99 načrtoval odstrel skupaj z ugotovljenimi t. i. nenaravnimi izgubami, ki so posledica človekovega delovanja in njegovih dejavnosti, hkrati pa se je od upravljavcev lovišč zahtevalo beleženje tudi t. i. naravnih izgub. Od omenjenega leta naprej se načrtuje t. i. **odvzem** divjadi. V okviru tega se upošteva odstrel divjadi in tudi vse ugotovljene izgube divjadi ne glede na vzrok.*

Odstrel kot dejavnik smrtnosti, ki je neposredno odvisen od volje (interesa) ljudi/lovcev, se, razen izjem (npr. predpisani odstrel določene kategorije divjadi v povezavi z drugo kategorijo), ni načrtoval. Leta 2004 sprejeti Zakon o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) je načrtovanje odvzema (namesto le odstrela) predpisal tudi formalno. Desetletje takšnega načrtovanja in tudi izvajanja za upravljavce lovišč v sicer to-

lerančnih mejah obvezujočih načrtov kaže, da vsaj v primeru srnjadi, lahko celo tudi jelenjadi, načrtovanje odvzema morda le ni povsem ustrezno in strokovno pravilno. Zato se bom v analizah v nadaljevanju osredotočil zgolj na srnjad. V praksi omenjeni način načrtovanja poseganja v populacijo srnjadi namreč vodi k zmanjšanju odstrela dve- in večletnih srn, povečevanju njihovih izgub ter posledično tudi k spremembi spolne

in starostne sestave populacije srnjadi. Spremembe se bodo morale (ali pa se že) odraziti na vitalnosti populacije. Obstaja nevarnost, da bomo z nadaljevanjem take prakse, še bistveno prej pa s stopnjevanjem takšnega gospodarjenja s srnjadjo ugotovili, da je bilo nekaj zelo narobe in da se zanašanje na mehanizme samouravnavanja v populaciji srnjadi po vsej verjetnosti ne bo izšlo. Ob načrtovanju odvzema, namesto zgolj odstrela, se izvajanje načrta pogosto osredotoči zgolj na odstrel trofejnih srnjakov ob hkratnem »skrbnem« beleženju vseh izgub dve- in večletnih srn. Takšno upravljanje s srnjadjo po mojem mnenju ne sodi v okvir trajnostne in razumne rabe srnjadi kot obnovljivega naravnega vira.

Definicija odvzema vključuje odstrel in vse ugotovljene (dokazljive) izgube srnjadi. Združuje torej dve kategoriji v okviru smrtnosti, ki imata povsem različno stopnjo zanesljivosti, še bolj pa različno stopnjo možnosti človekovega vplivanja na njuno višino. Na višino odstrela lahko dejansko neposredno vplivamo, na višino izgub pa imamo le posreden vpliv – prek dejavnika nadomestne smrtnosti in v obliki bolj ali manj

vestnega beleženja izgub. V primeru, ko je izpolnjevanje načrta odvzema seštevka dveh povsem različnih kategorij, ki sta dodatno obremenjeni še s takšnimi ali drugačnimi interesi posameznikov ali upravljavcev lovišč, se dvomi in prigovori o smiselnosti načrtovanja odvzema, namesto odstrela, samo še krepijo. Zaradi načrtovanja odvzema namesto odstrela je dejanski odstrel z vidika populacijske ekologije povsem napačen. Ker bi morala biti razporeditev količinskega odstrela (številčne višine) po sestavi populacije takšna, kot ga določa narava s svojimi posegi v populacijo z izgubami (Simonič, 1976), je zmanjševanje višine odstrela na račun ugotovljenih izgub temu v popolnem nasprotju. Namesto da bi povečali odstrel v kategorijah, kjer beležimo največ izgub (srne), ga le dodatno zmanjšamo ter tako še povečamo razliko v zastopanosti posamezne kategorije v populaciji.

Posledice načrtovanja odvzema (namesto odstrela) se odražajo tudi v številu in sestavi izgub srnjadi v Sloveniji in postajajo z leti vse očitnejše. V Sloveniji se je odstrel srnjadi od leta 1966, ko je znašal okrog 10.000 glav, neprestano povečeval do leta 1989 in se v obdobju do leta 1992 hitro povečal na 49.281 glav. Po tem letu je odstrel nihal v razponu od 30.000 do 35.000 glav. V letu 2009 je odstrel znašal 32.722 glav. Izgube, katerih višina je odvisna od populacijske gostote (številčnosti) srnjadi ter jakosti delovanja še drugih vplivov (promet, bolezni, plenilci ...), pa tudi od natančnosti oz. interesa za pravilno beleženje izgub, so se v tem obdobju povečale. Višina izgub srnjadi je bila dokaj enaka v obdobju do leta 1991 (okrog 4.000 glav), nato pa so se po letu 1992 izgube ob zmanjšanju odstrela srnjadi naglo povečale. V petletnem obdobju 2005–2009 je odstrel znašal le 73 % odstrela srnjadi v primerjavi z obdobjem 1990–1994 ter 107 % v primerjavi z obdobjem 1995–1999. V primerjavi med istimi obdobji pa so izgube večje za 168 % oz. 117 %. V letu 2009 so se izgube v primerjavi z letom 2000 po višini (številu) povečale za 25 %, od tega mladičev za 22 %, izgube dve- in večletnih srnjakov in mladice za 3 % do 8 % in izgube srn kar za 47 %. Pri vsem tem pa je bila višina odstrela med letoma skoraj enaka. Razen manjših evidentiranih izgub zaradi klateških psov so izgube večje pri vseh preostalih vzrokih. Ker se v devetih letih verjetno niso tako povečali dejavniki okolja (tudi delovanje človeka), ki povzročajo izgube med srnjadjo, bi lahko trdili, da se je številčnost srnjadi povečala, čemur pa ni sledil povečan načrtovan odvzem (odstrel). Še bolj pa se je spremenila spolna sestava pri več kot dve- in večletni srnjadi. Če

analiziramo podatke po posameznih LUO, lahko sklepamo, da načrtovana višina odvzema po posameznih LUO sicer delno sledi populacijski gostoti srnjadi (če na gostoto – številčnost sklepamo na podlagi gostote izgub), saj so načrti odvzema večji v tistih LUO, kjer so izgube srnjadi večje. Primerjavo podatkov o odstrelu in izgubah srnjadi za leto 2009 po posameznih LUO namreč prikazuje **graf 1**; razen redkih izjem je gostota izgub v sorazmerju z gostoto odstrela. V LUO z večjo gostoto izgub, torej v tistih LUO, kjer naj bi bilo več srnjadi, je večji tudi odstrel.

V Sloveniji so leta 2009 izgube srnjadi predstavljale 24 % celotnega odvzema srnjadi, leta 2000 pa le 19 %. Za primerjavo naj navedemo, da v Avstriji izgube v odvzemu (podatki za leto 2008) predstavljajo 20 %, Nemčiji 18 % in v Švici 29 %. V Avstriji je bila gostota odvzema 3,8 glave srnjadi/100 ha lovišča, v Nemčiji 3,1 in v Švici 1,4 glave. V Sloveniji je v primerjavi s temi državami odvzem znašal skromnih 2,3 glave/100 ha lovne površine lovišča oz. 2,1 glave, upoštevajoč vso površino Slovenije. Primerjava podatkov kaže, da imamo v Sloveniji v

primerjavi z navedenimi državami dokaj majhno gostoto odvzema srnjadi in dokaj velik delež izgub. V obdobju zadnjega desetletja, ko se načrtuje odvzem, so se izgube še povečale. V Sloveniji imamo tudi največji razkorak med odstrelom dve- in večletnih srnjakov in srn ter v obratnem razmerju največji razkorak v sestavi izgub med obema kategorijama.

Realizacija načrtovane sestave odvzema srnjadi je na nivoju Slovenije sicer »odlična«. V letu 2009 je bilo razmerje med moško in žensko srnjadjo 1 : 1, prav tako je bil odvzem dve- in večletne srnjadi po spolu uravnotežen, saj je bilo v odvzemu 21 % dve- in večletnih srnjakov in 20 % dve- in večletnih letnih srn. Po posameznih LUO je bil delež dve in večletnih srnjakov v odvzemu od 19 % do 26 % ter srn od 15 % do 25 %. Če ne bi analizirali sestave vzrokov odvzema, bi lahko trdili, da v posamezne starostne in spolne kategorije srnjadi posegamo dokaj uravnoteženo in idealno z načrtovanimi spolnimi in starostnimi razredi. Pa vendar temu ni tako. Če kot poseganje v populacijo upoštevamo samo odstrel, ki je vzrok smrtnosti, ki neposredno vpliva na sestavo populacije ter

Graf 1: Gostota odstrela in izgub srnjadi v LUO v letu 2009

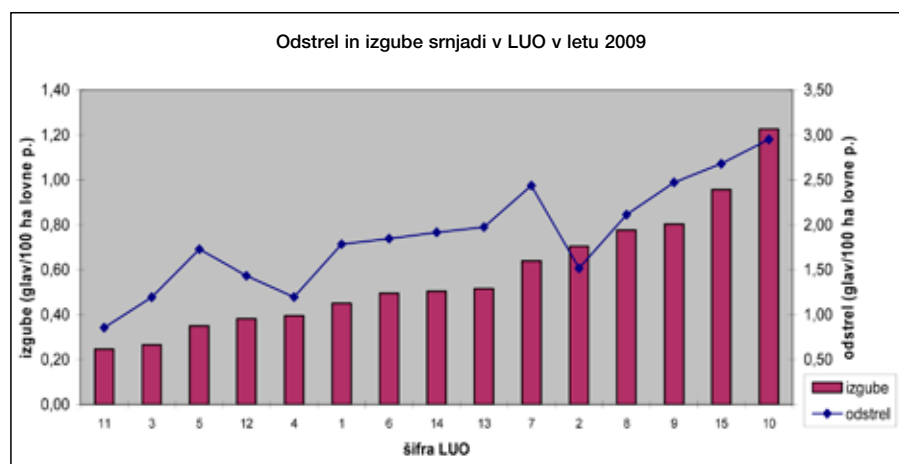

Foto: W. Nogel

je dokazljiv z največjo stopnjo zanesljivosti, je slika dokaj drugačna. V sestavi odstrela je uravnotežen le delež moške in ženske srnjadi predreproduktivnega razreda (t. j. mladiči in enoletna srnjad). Odstrel v razredu dve- in večletne srnjadi pa je izrazito večji v razredu srnjakov. V povprečju so dve- in večletni srnjaki v odstrelu predstavljali 24 % in srne le 14 %, kar pomeni, da je bilo odstreljenih kar 71 % več srnjakov kot srn. Problem je še večji, če vemo, da se takšna sestava odstrela izvaja že vrsto let! V posameznih LUO so razlike v odstrelu med srnami in srnjaki še izrazitejše in je bilo tako ponekod uplenjenih tudi do 290 % več srnjakov kot srn (npr. v letu 2009). Še večje

srnjakov. To razmerje je odvisno zlasti od razmerja med prirastkom in odstrelom. V skrajnem primeru, ko bi takšno sestavo odstrela izvajali ob načrtovanem odstrelu v višini prirastka populacije (če razen naravne starostne umrljivosti ne upoštevamo še drugih izgub srnjadi), bi prej kot v 10 letih uspeli popolnoma uničiti populacijo srnjadi. Toda zadnje glave srnjadi ne bi odstrelili, temveč bi le še kratek čas nadaljevali z evidentiranjem izgub srn. Izgube srn pa so že zdaj velike in se bodo z nadaljevanjem načrtovanja odzema (namesto odstrela) le še povečevale. Večje ugotovljene izgube pa bodo le še zmanjševale že tako (pre)majhen odstrel srn.

od 1 : 2,5 do 1 : 6,9. Na prvi pogled so podatki tako neverjetni, da vsaj nekateri ne zdržijo nobene resne presoje o njihovi verodostojnosti. V primerjavi z letom 2000, ko je bilo med izgubami srn 3-krat več kot srnjakov, se je razmerje postopno povečalo na 4-kratno razliko. Razlike pa niso velike in različne le med posameznimi LUO, temveč še bolj med posameznimi lovišči (*preglednica 2*). Lahko ugotovimo, da so tako visoka razmerja med izgubami celo v teoriji nemogoča, toda po drugi strani razmerja povedo, da se je v podobnem obratnem razmerju realno opravljal že vrsto let tudi odstrel. Morda bi si ob teh številkah bralec lahko ustvaril mnenje, da »srnjad

Foto: O. Nagljoš

so razlike na nivoju lovišč. 75 lovišč v Sloveniji izvaja odstrel srnjakov in srn v širšem razmerju od 3 : 1. Vprašajmo se, kakšne posledice ima lahko takšen odstrel na populacijo srnjadi in kako je sploh trajno mogoče opravljati tak odstrel? Na tem mestu bom le delno odgovoril na prvi del vprašanja, odgovor na drugi del pa bom podal ob koncu prispevka. Posledica neprestano večjega odstrela dve- in večletnih srnjakov kot odstrela dve- in večletnih srn je povečan delež srn v populaciji. Povečevanje pa je, zaradi omejene življenjske dobe vsakega posameznega osebka srnjadi, omejeno! Teoretični modelni izračun kaže, da bi pri 50 % večjem odstrelu srn kot srnjakov po desetletju takšnega odstrela imeli v populaciji 3- do 4-krat več srn kot

Če velja teorija, da sestava izgub nakazuje tudi naravno sestavo populacije, lahko ugotovimo, da je dejanska sestava populacije srnjadi od »naravne« (teoretično) zelo spremenjena. V sestavi izgub srnjadi je bilo leta 2009 14 % mladičev moškega spola, 15 % mladičev ženskega spola, 8 % lanščakov, 13 % mladice, 10 % srnjakov in kar 40 % dve- in večletnih srn. Spolno razmerje v razredu mladičev je blizu 1 : 1, v razredu enoletne srnjadi je mladic v izgubah že za 1,6-krat več od lanščakov in v razredu srn kar 4-krat več od srnjakov. Razlike v spolni sestavi izgub posameznega starostnega razreda so med posameznimi LUO velike. Iz *preglednice 1* je razvidno, da je po posameznih LUO spolno razmerje izgub med dve- in večletno srnjadjo

prenese praktično vse» in bi v tem razbral dokaz, da je takšno gospodarjenje s srnjadjo mogoče izvajati trajno. Resnica je, da v omenjenih loviščih res še imajo srnjad, vprašanje pa je, ali takšno upravljanje zagotavlja cilje, ki jih družba pričakuje od nas.

Vprašajmo se tudi, ali v literaturi navedeno spolno razmerje pri (so)naravnih populacijah, kjer naj bi prevladovala ženska srnjad, sploh velja? Od prvotnega spolnega razmerja (ob poleganju), ki naj bi bilo blizu razmerja 1 : 1, naj bi se z višanjem starosti srnjadi to vse bolj nagibalo v korist (presežek) ženske srnjadi. Dvom je lahko še toliko večji, kjer gre v vseh primerih za raziskave v okoljih, ki so obremenjena s kultom trofeje. Ob poleganju v spolnem razmerju 1 : 1 v

naravnih populacijah lahko presežek srn nastane le kot posledica večje umrljivosti srnjadi moškega spola ali kot posledica odseljevanja moškega spola v primerih, da takšen »nezasičen« prostor obstaja. Podatki o izgubah srnjadi v Sloveniji kažejo ravno nasprotno sliko. Za okrog 10 % je večja smrtnost (izgube) ženskih mladičev v primerjavi z moškimi in za 50 % je večja smrtnost enoletnih srn (mladic) od lanščakov. Večje izgube ženske srnjadi v tem razredu beležijo tudi v tujini (Avstrija, Nemčija, Švica). V predrazmnoževalnem razredu so torej izgube pri ženski srnjadi celo večje od izgub v moškem delu, kar nakazuje, da narava v večjem obsegu bolj izloča žensko srnjado kot moško. Posledica tega bi moral biti presežek moške in ne ženske srnjadi v kategoriji dve- in večletne srnjadi, če bi bil pri starejši srnjadi odstrel uravnove-

šen po spolu. To razmerje sicer v naši »gospodarjeni oz. upravljani« populaciji nekoliko uravnovesi odstrel v predrazmnoževalnem razredu, v katerem je v skupnem številu odstreljeno več moške srnjadi. Izrazito manjše so tudi izgube dve- in večletnih srnjakov v primerjavi s srnami enake starosti, ki pa so že posledica spremenjene sestave populacije, na katero izrazito vpliva odstrel. Vse to na glavo obrnejo rezultati genetskih analiz ugotavljanja spola iz čeljusti od »izgub« srnjadi. Kljub pričakovanemu izrazito večjemu deležu čeljusti ženske srnjadi (ki naj bi bila ob dosedanjem odstrelu realna) so rezultati analiz drugačni. Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano je namreč v februarju 2010 na Biotehniško fakulteto, Oddelek za biologijo, poslal v analizo in določitev spola s pomočjo molekularne genetske

nik, ki povzroči izgubo, poseže med srnjado glede na sorazmerno zastopanost posamezne kategorije (starosti in spola) srnjadi.

Upravljanje s srnjado ima poleg ekoloških tudi neposredne gospodarske učinke oz. posledice. To je temeljna vrsta divjadi v večini, če ne kar v vseh loviščih v Sloveniji. Pri gospodarskih učinkih je sama vrednost divjačine neizkoriščene ga odstrela srn (predvsem) zanemarljiva v primerjavi s potencialnimi škodami na vozilih (in voznikih). Glede na podatke o vzrokih izgub bi zmanjšanje izgub srnjadi (srn) zmanjšalo predvsem število nesreč na cestah. Preprost izračun kaže, da bi imeli ob zmanjšanju izgub srn za 30 % ali zmanjšanju deleža srn v sestavi izgub s 40 % na 30 % na leto okrog 700 trkov srnjadi z vozili manj. Ob povprečni višini škode 1.500 EUR na škodni dogodek to pomeni 1 milijon EUR škode na leto manj. Ta znesek po višini predstavlja dva- do trikratno letno višino koncesnine za vsa lovišča, s katerimi upravljajo lovske družine v Sloveniji.

In spet se lahko vprašamo, ali obstajajo trdni argumenti, ki bi v bližnji prihodnosti zagovarjali takšen način načrtovanja in posledično tudi takšen način izvajanja ukrepov pri srnjadi (kombinacija lova in evidentiranja izgub)? Morebitni argument v pomenu, da če je sistem deloval desetletje, bo morda tudi vnaprej, je z ekološkega in tudi ekonomskega vidika napačen. Obstaja namreč velika nevarnost, da se bodo izgube srnjadi (predvsem srn) še povečevale in če bi povečanje izgub, ki pa niso posledica večjega prirastka srnjadi, pomenilo argument za povečanje načrta odvzema, potem bomo z odstrelom srnjado prelovali (t. j. odstrel bo skupaj z izgubami znatno presegel naravni prirastek), padec na trdna tla pa bo hud in strm. Pričakovati je tudi, da pri zdajšnji porušeni sestavi prirastek populacije srnjadi ni tolikšen, kot bi kljub deležu in številu srn pričakovali. Od populacije s porušeno starostno in spolno sestavo pač ne moremo pričakovati, da bo imela visoko rodno oz. velik prirastek. Odstrel v razmerju, kot smo ga izvajali zadnje desetletje, je bil mogoč samo ob dejstvu, da smo v populacijo posegali bistveno manj, kot pa je znašal prirastek. Zaradi večjega deleža načrta odvzema mladičev v obdobju zadnjega desetletja (v primerjavi s preteklostjo) se v posameznih loviščih morda ob zmanjšanem prirastku zaradi neustrezne spolne strukture starejše srnjadi že kažejo težave pri uresničevanju zdajšnjih načrtov odvzema.

Glavni razlog, zaradi katerega so načrtovalci na področju lovstva začeli načrtovati *odvzem*, je bila želja po pridobitvi podatkov o izgubah divjadi in zagotavljanju zadostne številčnosti plenjenih

Preglednica 1:

Kvocienti izgub med žensko in moško srnjado po starostnih kategorijah v letu 2009

LUO_IME (šifra LUO)	Mladiči ž./mladiči	Mladice/lanščaki	Srne 2+/srnjaki 2+
TRIGLAVSKO (11)	1,4	1,4	2,4
NOVOMEŠKO (01)	1,1	1,5	2,5
PTUJSKO-ORMOŠKO (15)	0,9	2,1	2,5
SAVINJSKO-KOZJANSKO (09)	1,0	1,2	3,1
SLOVENSKO-GORIŠKO (10)	1,2	1,4	3,6
GORENJSKO (02)	1,1	2,3	3,9
ZAHODNOVISOKOKRAŠKO (12)	1,8	1,6	4,0
PRIMORSKO (5)	1,0	1,5	4,2
KAMNIŠKO-SAVINJSKO (14)	1,0	1,0	4,3
POHORSKO (06)	1,2	1,6	4,5
POSAVSKO (07)	1,2	1,5	4,5
POMURSKO (08)	1,1	1,1	4,5
ZASAVSKO (13)	0,8	2,5	5,2
KOČEVSKO-BELOKRANJSKO (03)	1,0	2,2	5,3
NOTRANJSKO (04)	1,4	2,2	6,9
skupaj	1,1	1,6	4,0

Preglednica 2:

Frekvenčna porazdelitev lovišč glede na razmerje izgub med moško in žensko več kot dvoletno srnjado v letu 2009

Razmerje (srnjaki 2+ : srne 2+)	Število lovišč
brez izgub	4
do 1 : 1	34
od 1 : 1 do 1 : 1,2	4
od 1 : 1,2 do 1 : 1,5	17
od 1 : 1,5 do 1 : 2	58
od 1 : 2 do 1 : 2,5	24
od 1 : 2,5 do 1 : 3	38
od 1 : 3 do 1 : 4	53
od 1 : 4 do 1 : 5	49
od 1 : 5 do 1 : 6	32
od 1 : 6 do 1 : 7	22
od 1 : 7 do 1 : 8	19
od 1 : 8 do 1 : 9	17
od 1 : 9 do 1 : 10	11
od 1 : 10 do 1 : 37	39

(pri loviščih brez izgube srne ali srnjaka smo pri izračunu upoštevali vrednost 1)

analize **132 vzorcev čeljusti** povožene dve- in večletne srnjadi, odvzetih od **16 upravljavcev lovišč**. V zapisih iz evidenčnih knjig odvzema divjadi so bile te izgube zabeležene v spolnem razmerju 1 : 11,8, dejansko ugotovljeni spol pa je bil v razmerju 1 : 1,1.

Med vzroki izgub srnjadi največji delež zavzema povoz na cestah. V letu 2009 je bilo zaradi prometa evidentiranih kar 58 % vseh izgub, sledijo pa izgube, katerih vzroka ni bilo mogoče ugotoviti (neznano) z 10 %, klateški psi in košnja s po 8 %, bolezen 7 %, manj kot 3 % pa so terjale poškodbe, krivolov in železnica. Dve- in večletne srne so bile zastopane v izgubah pri vseh vzrokih, razen pri krivolovu, poškodbah in železnici, vsaj 4-krat pogostejše so bile kot srnjaki. Še najvišje (1 : 6,4) je to razmerje pri izgubah, ki so bile evidentirane zaradi zveri. Podobna sestava izgub od vseh naštetih vzrokov nakazuje na dejstvo, da dejav-

vrst (plena) na območjih s prisotnostjo velikih zveri. Prevladalo je stališče, da če izgube divjadi ne bodo šteje v realizacijo, upravljavci lovišč ne bodo motivirani za beleženje izgub. Na območjih z zvermi pa bodo te vrste dodatno stigmatizirane kot lovci konkurenčne vrste pri lovu istega plena. Dandanes sicer imamo podatke o izgubah, ki pa so v veliki meri obremenjeni oz. prirejeni specifičnim interesom posameznih upravljavcev lovišč, pa jih ne uporabljamo za sprotne popravke načrtovanih ukrepov. Razlog temu je do neke mere tudi (ne)zaupanje v pravilnost pridobljenih podatkov, kar dodatno ne opravičuje nadaljnega načrtovanja odvzema. Če analiziramo samo odstrel ter modeliramo učinke takšnega odstrela, potem **so spremembe pri načrtovanju več kot nujne**. Osebnostno pričakujem, da se bo verodostojnost podatkov o izgubah divjadi ob prehodu na načrtovanje (čistega) odstrela izboljšala, saj realizacija načrtov ne bo več odvisna samo od izgub. Ker brez dobrih podatkov o divjadi in njenem okolju, med katerimi so zelo pomembni podatki o izgubah divjadi, ni dobrih načrtov, menim, da bodo odgovorni upravljavci lovišč že zaradi »realnosti načrtov«² zainteresirani za njihovo pravilnejše beleženje. **Pri načrtovanju namreč velja, da ni dobrih načrtov brez dobrih podatkov, ob napaknih podatkih pa so v večini primerov zgrešeni tudi načrti.**

V populacijah divjadi, v tem primeru srnjadi, je več mogočih načinov načrtovanja ukrepov. Zdaj nam zakonodaja na področju lovstva določa načrtovanje *odvzema* divjadi, zato bi bilo treba v primeru načrtovanja odstrela kot posega v populacije divjadi spremeniti obstoječe predpise. V takem primeru bi zaradi načrtovanja odstrela in upoštevanja zgolj odstrela za realizacijo načrtovanega verjetno zgubili podatke o izgubah. Druga možnost, ki ne bi terjala sprememb obstoječih predpisov, je načrtovanje večjega odvzema dve- in večletnih srn. Posledica takšnih načrtov bi bila lahko preveliko poseganje z odstrelom med srne, poleg tega pa bi upravljavce lovišč kar silili k še večjemu beleženju (prikazovanju) izgub srn. Zato je to najslabša možnost. Osebnostno podpiram tretjo možnost, pri kateri se znotraj načrtovanega odvzema srnjadi določi odstrel, ki je vezan na višino odstrela druge kategorije srnjadi. Znotraj načrtovanega odvzema srnjadi se tako načrtuje odvzem dve- in večletnih srn, ki je povezan z višino realiziranega odstrela dve- in večletnih srnjakov. S tem ukrepom dosežemo uravnoteženo vplivanje odstrela na sestavo populacije, v določeni meri pa so upoštevane tudi ugotovljene izgube. Takšno načrtovanje smo že izvajali zadnji dve leti v Novomeškem LUO, ob tem, da je bil problem neustrezne spolne sestave srnjadi izpostavljen že v prejšnjih

načrtih. Posledica takšnega načrtovanja in tudi ustreznega izvajanja načrtovanega se kaže v spolni sestavi ugotovljenih izgub. V Novomeškem LUO je razkorak med spoloma pri dve- in večletni srnjadi med najmanjšimi v Sloveniji. Menim, da bi z načrtovanjem, kjer bi znotraj odvzema načrtovali odstrel posameznih kategorij, kar je primerno zlasti pri načrtovanju posegov v populacije rastlinojede parkljaste divjadi, v prihodnje načrtom lahko zagotovili tudi večjo usmerjevalno moč, izvajalcem načrtov pa možnost večjega vplivanja na uspešnost realizacije. Seveda pa pomislek o načrtovanju odstrela ali odvzema ni edini na področju poseganja v populacije divjadi. Obstajajo tudi vprašanja o smiselnosti upoštevanja, npr., izgub zaradi košnje srnjadi, skupnega ali ločenega načrtovanja odvzema/odstrela v predrazmnoževalnih razredih divjadi, ustreznosti deleža odvzema posamezne spolne in starostne kategorije srnjadi itn. ...

Ker je aktualnost pomislekov pri načrtovanju odvzema ali odstrela ter tudi drugih pomislekov še toliko večja glede na to, da se bodo v letu 2011 pripravljali novi 10-letni lovskoupravljaljski načrti, je skrajni čas, da načrtovalci in lovske organizacije skupaj kritično ocenijo to problematiko v minulem obdobju in si postavijo čim ustrežnejšo pot za prihodnje v prid narave, divjad in ljudi.

Marjan Kumelj, univ. dipl. inž. gozd.

Foto: O. Naglost

Prepoved vožnje z vozili v naravnem okolju

Skoraj ni več kotička, kjer bi človek lahko našel kanček miru. Narava je vse bolj vznemirjena, v gozdovih namesto ptic pojejo motorne žage, se širijo izpuhi motornih žag in vozil z motorji na notranje izgorevanje, ki zastrupljajo ozračje. Njihovi zvoki nečimrno krnijo spokojnost narave. V zraku preteče lebdiijo jadralni padalci, zmajarji, po ozkih gozdnih stezah drvijo turni kolesarji in motoristi, ki tekmujejo z vozniki terenskih vozil ... Tudi pozimi ni miru, ker nekateri z motornimi sanmi objestno rišejo brazde v brezkončnih razpotjih beline. Nazaj k naravi?!

Narava je ena sama

Človek je s svojim demografskim širjenjem in proizvodnimi dejavnostmi nepopravljivo posegel v naravo. Živimo v času podnebnih sprememb, ki terjajo odločnejše ukrepanje, kakršnega smo bili navajeni doslej. Država se zaveda pomembnosti namenov varstva okolja, ki so po Zakonu o varstvu okolja (ZVO-1) v spodbujanju in usmerjanje takšnega družbenega razvoja, ki naj bi omogočil dolgoročne možnosti za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. Po ZVO-1 so cilji varstva okolja zlasti v: zmanjšanju obremenjevanja okolja (popolna preprečitev obremenjevanja okolja je seveda uto-

pistična), v zmanjšanju obremenjevanja (ohranjanje sedanjega stanja pri uničevanju okolja pa je škodljiva), v trajnostni rabi naravnih virov, v zmanjšanju rabe energije s poudarkom na večji uporabi obnovljivih virov energije, v odpravljanju posledic obremenjevanja okolja, izboljšanju porušenega naravnega ravnovesja in ponovnem vzpostavljanju njegovih obnovitvenih sposobnosti, v povečevanju snovne učinkovitosti proizvodnje in potrošnje ter opuščanju in nadomeščanju uporabe nevarnih snovi.

Kaj je okolje in kako naša zakonodaja obravnava naravo?

Po ZVO-1 je narava celota materialnega sveta in sestav z naravnimi zakoni med seboj povezanih ter soodvisnih procesov. Človeka uvršča v njegov sestavni del, a premalo poudarja usodno povezanost žive in nežive narave. Okolje je del narave, kamor seže ali bi lahko segel vpliv človekovega delovanja. Naravni pojavi, ki v svoji srži narave ne uničujejo kot človek z njenim izkoriščanjem, so fizikalno-kemični procesi, sevanje, geološki pojavi, podnebne, hidrografske in biološke razmere, ki povzročajo spre-

membe okolja. Po zakonu so deli okolja tla, mineralne surovine, voda, zrak in živalske ter rastlinske vrste, vključno z njihovim genskim materialom. Biotsko raznovrstnost določajo predpisi o ohranjanju narave. Naravna dobrina je kot del narave naravno javno dobro, naravni vir ali naravna vrednota. To so pomembna dejstva, ki jih je treba upoštevati, ko govorimo o škodljivih posegih v naravo in okolje. Slednja so izrazita zlasti pri voznjah z vozili v naravnem okolju. Vozniki in uporabniki sodobnih teren- cev (SUV, sport utility vehicle), štirikolesnikov (quad), motorjev za motokros, motornih snežnih sani, pa tudi turni kolesarji s terenskimi kolesi v naravi za seboj puščajo svoje sledi, posledice na rastlinstvo in zemljišču ter dodatno povzročajo nemir. Tako dolgoročno ali vsaj srednjeročno škodljivo vplivajo na rastlinstvo in živalstvo.

Kaj ureja Zakon o varstvu okolja

ZVO-1 ureja varovanje in zaščito okolja pred najrazličnejšim obremenjevanjem, kar je pogoj za pravilen trajnostni razvoj. Določa temeljna načela varstva okolja, ukrepe varstva okolja, spremljanje stanja okolja in daje informacije o okolju, ekonomske in finančne instrumente varstva okolja, javne službe varstva okolja in druga, z varstvom okolja povezana vprašanja. Lovke in lovce, članke Lovske zveze Slovenije (LZS), k varovanju narave zavezuje tudi **Etični kodeks slovenskih lovcev**, ki v poglavju o *odnosu lovcev do narave* zavezuje lovsko organizacije in njene članke, da spoštujejo in uresničujejo načelo trajnostne rabe narave. **Lovci moramo prispevati svoj delež pri ohranjanju narave in smo po svojih močeh zavezani varovati naravno okolje, ki ga med drugim ogrožajo tudi brezobzirni vozniki motornih vozil, ki s svojimi voznjami v naravnem okolju povzročajo škodo, hrup, nemir in vznemirjenje.**

Uredba o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju (de lege lata)

Vlada republike Slovenije je na podlagi 1. odstavka 29. člena ZVO-1 (Uradni list RS, št. 32/93) in prvega odstavka 26. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 4/93) izdala **Uredbo o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju**, ki je bila objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 16/1995, z dne 17. 3. 1995. Uredba je veljavna in je v uporabi, čeprav se postav-

Po podatkih MOP¹ je Policija v letu 2010 obravnavala 529 kršitev Uredbe. Ker so za izrekanje glob pristojni tudi okoljski in gozdarski inšpektorji, nadzorniki za varstvo parkov, je bilo v Sloveniji bistveno več odkritih in obravnavanih prekrškov, žal pa o njih ni podatkov o krajevni razpršenosti, pri čemer bi bilo zanimivo izvedeti, koliko kršitev je bilo, npr. na Pohorju, v Kočevskem rogu, na Snežniku, Gorjancih, v Triglavskem narodnem parku oziroma na območju Krajinskega parka Ljubljansko barje in drugih varovanih oziroma občutljivih območjih.

Inšpektorat RS za okolje in prostor nadzora Inšpekcije za okolje in naravo v letu 2010 voženj v naravnem okolju ni uvrstil v svojo prednostno inšpekcijsko dejavnost. Februarja 2010 je sodeloval v skupni akciji s policijo, pri čemer zaradi snežnja niso ugotovili kršitev. Med letom pa so inšpektorji obravnavali le posamezne prijave.

Gozdarska inšpekcija je v letu 2010 sodelovala v posebni zimski akciji, 17-krat je sodelovala s Policijo, skupno so opravili 95 ur nadzora. Gozdarski inšpektorji so po podatkih direktorja gozdarske inšpekcije opravili 29 inšpekcijskih nadzorov, zaključili enako število zapisnikov, izrekli 3 opozorila, izdali 4 plačilne naloge in izrekli 3 globe z odločbo².

¹ Vir: Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije.

² Vir: Gozdarska inšpekcija pri Inšpektoratu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano.

ljajo tudi vprašanja njene ustavnosti. V njenem prvem členu je določeno, da je na območju Republike Slovenije v naravnem okolju »*prepovedano voziti, ustavljati, parkirati ali organizirati vožnje z vozili na motorni pogon in s kolesi*«. Po Uredbi sodijo v naravno okolje, kjer je prepovedano voziti, ustavljati, parkirati ali organizirati vožnje z vozili na motorni pogon in s kolesi, vsa območja zunaj ureditvenih območij mest, vasi in drugih naselij, infrastrukturnih objektov republiškega ali lokalnega pomena in rudarskih operacij med izvajanjem rudarskih del, ki so določena v skladu s predpisi o urejanju prostora, in zunaj nekategoriziranih cest ter drugih prometnih površin, ki so namenjene za vožnjo, ustavljanje in parkiranje v skladu s predpisi o cestah in predpisi o varnosti cestnega prometa. Prepovedi po Uredbi niso absolutne, ker vsebuje izjeme; dovoljuje ustavljanje ali parkiranje vozil na motorni pogon

in koles v pasu 5 m zunaj vozišča, če je ustavljanje ali parkiranje v skladu s predpisi o varnosti cestnega prometa in če temu ne nasprotuje lastnik zemljišča.

Vse lepo in prav, toda Uredba ima, enako kot vrsta nekdanjih zakonov, vrsto drugih izjem. Mednje sodijo tudi **službene vožnje pri opravljanju lovskočuvajske in ribiškočuvajske, naravovarstvene, zdravstvene, reševalne in veterinarske službe, inšpekcijski nadzor**, opravila pri delu preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev, vojske, policije ter gasilcev, gospodarjenje z gozdovi, opravljanje kmetijskih del, opravljanje geodetskih del, opravljanje geoloških del, urejanje vodotokov in hudourniških območij, vzdrževanje infrastrukturnih objektov, pomoč pri reševanju v primeru naravnih in drugih nesreč ter pripravo in vzdrževanje vseh vrst smučarskih prog na zasneženi površini. V Uredbi je namreč toliko izjem, da Uredba že po sebi izgublja na svojem temeljnem pomenu (ker skoraj ni dejavnosti ali oseb, ki jim je dejansko prepovedana vožnja v naravnem okolju ali pa storilec z obstoječim nadzornim sistemom ni mogoče dokazati, da zlorablja 2. člen Uredbe). A ne samo izjeme, tudi pravno nedoločeno opredeljene »količine« so problem, saj niso natančno opredeljeni pogoji, pod katerimi so posamezni upravičenci izvzeti od prepovedi voženj v naravnem okolju. V tujini temu ni tako! Moj nemški lovski tovariš in prijatelj slovenskih lovcev **Heinz Bersch** iz kraja Borri pri Erftstadtu, se, npr., pripelje v svoje lovišče po lokalni cesti, kjer je dovoljen promet le za kmeta in lovca, kar je nazorno označeno s prometnimi znaki. Drugim so vožnje prepovedane, le v skrajni sili jo lahko uporabijo še reševalci.

V 4. členu Uredbe je določeno, da je na gozdnih cestah in na cestah z makadamskim voziščem v gozdnem prostoru ter na cestah v območjih, ki so zavarovana s posebnimi predpisi (naravni in gozdni rezervati, narodni, regijski in krajinski parki, vodni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom), **prepovedano organiziranje voženj z vozili na motorni pogon ali njihova uporaba za poskusne (testne) in kros vožnje, športne, tekmovalne in reklamne vožnje ter njim podobne oblike uporabe.** Nadzor nad izvajanjem uredbe opravljajo inšpektorji za varstvo okolja in Policija, na gozdnih in kmetijskih površinah pa tudi inšpektorji za gozdarstvo in kmetijstvo. Na zavarovanih območjih opravljajo nadzor tudi pooblaščeniki nadzorniki za varstvo parkov in drugih zavarovanih naravnih znamenitosti. Kazni so – v primerjavi z visokimi kaznimi, ki jih prinaša Zakon o divjadi in lovstvu (ZDlov-1) za upravljalce lovišč in lovce – zgolj simbolične, še posebno, če upoštevamo načelo sorazmernosti med višino kazni in stopnjo ogrožanja zavarovanih dobrin!

Pomisleki o kaznovanju voženj v naravnem okolju

Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije (MOP) je pripravilo osnutek nove **Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju**, ki ga je objavilo na spletu in je javnost povabilo k oddaji pripomb na osnutek. Strokovnjaki Pravne fakultete v Mariboru – prof. dr. **Rafael Cijan**, doc. dr. **Jurij Toplak** in asistent **Tadej Dubrovnik**, univ. dipl. pravnik –, ki so proučili osnutek nove

Če pravna oseba organizira vožnje z vozili na motorni pogon ali s kolesi, se kaznuje s kaznijo najmanj 2.086,46 EUR. Z enako kaznijo se kaznuje pravna oseba, če organizira vožnje z vozili na motorni pogon na gozdnih cestah in cestah z makadamskim voziščem v gozdnem prostoru ter na cestah v območjih, ki so zavarovana s posebnimi predpisi. Kazen za odgovorno osebo znaša 208,64 EUR, kar je smešno malo. Z enako kaznijo se za prekršek kaznuje fizična oseba, če vozi, ustavlja ali parkira vozilo na motorni pogon ali uporablja vozilo na motorni pogon v naravi in gozdnem rezervatu, narodnem, regijskem ali krajinskem parku, vodnem rezervatu, varovalnem gozdu ali v gozdu s posebnim namenom. Z denarno kaznijo najmanj 83,45 EUR se kaznuje za prekršek fizična oseba, ki v naravi ustavlja ali parkira vozilo na motorni pogon. Z denarno kaznijo najmanj 41,72 EUR se kaznuje za prekršek fizična oseba, ki v naravnem okolju vozi, ustavlja ali parkira kolo.

Uredbe, so kot vrhunski pravniki, ki se poglobljeno ukvarjajo z raziskovanjem in predavanjem javnega, ustavnega in upravnega prava, 9. 7. 2010 napisali svoje strokovno mnenje o novem osnutku Uredbe. V njem so opozorili na t. i. legalitetno načelo, ki terja, da mora imeti vsak podzakonski akt svoje pooblastilo v zakonu, pri čemer so opozorili tudi na odločbi Ustavnega sodišča republike Slovenije, št. U-I-96/02 z dne 11. 11.

2004 in št. U-I-73/94 z dne 25. 5. 1995. Ugotovili so, da predlagane spremembe Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju nimajo niti izrecnega niti vsebinskega pooblastila v zakonu. Številne prepovedi in sankcije, ki so bile zapisane v njej, nimajo pooblastila v zakonu. Tudi Uredba, sprejeta leta 1995, ki v svojem uvodu navaja, da je sprejeta na podlagi 1. odstavka 29. člena ZVO-1, nima pooblastila za urejanje prepovedi vožnje v naravnem okolju, niti ne pooblastil za sankcioniranje kršitev protipravne vožnje. Pooblastila za prepoved vožnje zunaj naravnega okolja tudi ni najti v pozneje sprejetem ZVO-1 (Ur. l. RS, št. 41/2004). Osebo soglašam s pravnimi strokovnjaki, da tudi v drugih določbah ZVO-1, v Zakonu o ohranjanju narave (ZON) ali drugih zakonih ni splošnega pooblastila za urejanje voženj v naravnem okolju. ZON v določbah 64., 66. in 68. člena dopušča, da se s podzakonskim aktom prepove promet z vozili in plovili v območjih, ki so opredeljena kot »naravni spomenik«, »naravni rezervat« ali »širše zavarovano območje«, ne vsebuje pa pooblastila za prepoved vožnje zunaj teh območij ali pooblastila za prepoved vožnje s posebnimi prevoznimi sredstvi (npr. z motornimi sanmi), ki niso vozila.

Zakon o vožnji v naravnem okolju (de lege ferenda)

Ker osnutek Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o prepovedi vožnje z vozili v naravnem okolju ne temelji na zakonskem pooblastilu, je MOP sprejelo ustvarjalne pripombe članov Katedre za javno pravo PF Maribor. MOP bo iz pravno utemeljenih razlogov namesto uredbe pripravil nov **Zakon o vožnji v naravnem okolju**, ki ga je Vlada Republike Slovenije uvrstila v svoj program dela za leto 2011. Zato lahko le upamo, da ga bo državni zbor sprejel do konca leta. Z novim zakonom bo (trajno) rešena problematika prepovedi voženj v naravnem okolju, česar se lahko veselimo tudi lovci. Upam, da se bo v razpravo o novem zakonu tvorno vključila tudi Lovska zveza Slovenije. Upravljalci lovišč se bodo lahko s svojo lovskočuvajsko službo, ki jo je nujno treba vključiti v novi zakon, uspešno postavili po robu trdovratnim kršilcem, ki v naravnem okolju vozijo, ustavljajo, parkirajo ali organizirajo vožnje z vozili na motorni pogon, se v loviščih vozijo s terenskimi kolesi, motokros motorji ali pa gradijo vzletišča in letijo s padali. **Ali in kdaj bo padel zastor na paradiž brezmejnih voženj v naravnem okolju?**

Bojan Avbar

Foto: M. Avbar

Pravilno izvajajmo lovska strelska tekmovanja!

Aprila 2009 je začel veljati novi *Pravilnik LZS o lovskem strelstvu*. Potrebo po novem pravilniku je terjalo več razlogov, izpostaviti pa velja predvsem dejstvo, da je bila dotlej strelska dejavnost v lovski organizaciji urejena v različnih aktih LZS, da je bil prejšnji pravilnik že zastarel, da je nekatera področja urejal pomanjkljivo ali jih sploh ni, nenazadnje pa tudi, da strelstvo v LZS ni bilo usklajeno z lovskim strelstvom v drugih evropskih državah, kar je povzročalo težave strelskim ekipam LZS, ki so se udeleževale mednarodnih tekmovanj.

Novi pravilnik je usklajen z *Zakonom o orožju* in podzakonskimi akti, ki so bili sprejeti na njegovem temelju. Predvsem je treba omeniti *Pravilnik o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja* (Ur. l. RS, št. 66/2001).

Ob nastajanju novega pravilnika je Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje sodelovala tudi z **Boštjanom Pavličem**, inšpektorjem Inšpektorata RS za notranje zadeve pri Ministrstvu za notranje zadeve, ki je pristojen za nadzor nad izvajanjem Zakona o orožju. Kljub vsemu smo lani ob izvajanju pravilnika in nadzorih omenjenega inšpektorja ugotovili še nekatere pomanjkljivosti. Ena takšnih je, da pravilnik o lovskem strelstvu ne določa t. i. »varnostne cone«, ki pa jo določa *Pravilnik o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer je orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja*. Nesporno je to ena od pomanjkljivosti pravilnika, ki se je pokazala ob praktični uporabi. **Pomanjkljivost bo treba odpraviti ob prvih spremembah ali dopolnitvah pravilnika, do tedaj pa**

Vse foto: D. Urankar

velja, da je treba tudi na vseh lovskih streliščih ali zemljiščih, kjer se izvaja streljanje¹, določiti in ustrezno označiti varnostno cono, kot jo določa *Pravilnik o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja*.

Inšpektor Inšpektorata RS za notranje zadeve je v letu 2010, skupaj s predstavnikom LZS, opravil nekaj inšpekcijskih nadzorov pri izvajanju tekem po *Pravilniku LZS o lovskem strelstvu*. Poudariti je treba, da namen nadzorov ni bil »iskanje nepravilnosti« in izrekanje sankcij, temveč v prvi vrsti, da se ugotovi

¹ Dejstvo je, da o uradnem strelišču lahko govorimo le takrat, ko je za strelišče izdana tudi vsa potrebna dokumentacija (elaborat). Lovska strelska tekmovanja pa se pogosto izvajajo na »začasnih streliščih«, kjer tekmovanja potekajo le občasno in je poleg soglasja lastnikov zemljišča pomembno predvsem, da je zagotovljena varnost.

dejansko stanje pri izvajanju lovskih strelskih tekmovanj in izvajalce opozori na morebitne pomanjkljivosti, da se le-te ne bi ponavljale ali, kar je še pomembneje, da ne bi bilo neželjenih posledic.

Iz poročil o vseh nadzorih povzemam naslednje inšpektorjeve ugotovitve:

1. Pravilnik o lovskem strelstvu v LZS je ustrezen dokument, ki zagotavlja varno izvajanje strelskih aktivnosti ob upoštevanju zahteve po varnostni coni, ki je naš pravilnik nima.

2. Odgovorna oseba za izvajanje strelske prireditve ob inšpektorjevem prihodu ni bila na strelišču, čeprav je tekmovanje že potekalo.

3. Območje, kjer se je izvajalo streljanje, ni bilo v zadostni meri (v smereh streljanja) ograjeno oziroma označeno s trakom in opozorilnimi tablamami.

4. Strelci oziroma uradno osebe na strelišču niso vedno

in na vseh tekmah uporabljali predpisanih zaščitnih sredstev.

Komentar ob ugotovljenih pomanjkljivostih

1. Na vseh lovskih strelskih tekmovanjih mora organizator zagotoviti in ustrezno označiti »varnostno cono«, ki jo postavi zunaj strelske linije, na takšno mesto, ki zagotavlja varnost in dejansko daje občutek varnosti tudi udeležencem tekmovanja in obiskovalcem; namenjena je odpravljanju napak oziroma manjših okvar, odlaganju in čiščenju orožja. V taki coni mora biti vsaj ena miza, na katero je mogoče odložiti opremo in orožje, zaželeno pa so tudi stojala za orožje. Varnostna cona mora biti postavljena stran od obiskovalcev in tekmovalcev. Obvezno mora biti ograjena ali vsaj označena z varnostnim

trakom (rdeče in bele barve). Pred vstopom v cono mora biti nameščena tudi tabla oziroma napis VARNOSTNA CONA.

2. Odgovorna oseba pri izvedbi strelske tekme je sicer odgovorna oseba organizatorja (npr. starešina LD) ali oseba, ki jo le-ta pisno pooblasti s sklepom. V praksi pa je verjetno bolje, da odgovorna oseba na strelišču ni starešina LD ali predsednik območne lovske zveze, ker je kot organizator le preveč obremenjen s številnimi drugimi nalogami in zadolžitvami. Ne glede na to, kdo je odgovorna oseba, pa mora biti ves čas na prireditvenem prostoru oziroma v neposredni bližini!

3. V dosedanjih nadzorih je bilo ugotovljeno, da ni bilo v zadostni meri poskrbljeno za varnost na »improviziranih« streliščih oziroma na zemljiščih, kjer je potekalo streljanje. V nadzorovanem primeru je bil zaščitni trak napet samo neposredno za strelsko linijo in nekaj metrov z leve in desne strani v smeri streljanja. Tako zavarovanje, poleg tega da ni v skladu s pravilnikom, nikakor ne zagotavlja potrebne varnosti. Najmanj trak (če že ni ograde) mora biti napet okrog celotnega

območja, kjer bi prehod lahko pomenil nevarnost. Poleg traku morajo biti na vidni razdalji nameščene opozorilne table (lahko tudi iz plastificiranega papirja) z napisom POZOR STRELIŠČE, PREHOD PREPOVEDAN. Naj še pojasnim, da je treba pod izrazom *vidna razdalja* razumeti, da so table nameščene na taki medsebojni razdalji, da jo lahko vidimo s katerega koli mesta, ko pridemo do traku ali ograje. Seveda je razumljivo, da traku in opozorilnih tabel ni treba nameščati na posameznih predelih, ki so zaradi oblikovanosti terena neprehodni že sami po sebi.

4. O uporabi zaščitnih sredstev za zaščito sluha in vida pa pravzaprav ne gre izgubljati besed. Potrebno zaščitno opremo predpisuje *Pravilnik o lovskem strelstvu LZS*, pa tudi *Pravilnik o tehničnih pogojih varovanja prostorov, kjer se nahaja orožje, redu na strelišču in pogojih za izvajanje streljanja*, kar pomeni, da bi bila uporaba zaščitne opreme obvezna, četudi ne bi bila predpisana v našem – lovskem pravilniku. Izgovarjanje, da je za lovce – strelce zaščitna oprema moteča, da je nikjer ne uporabljajo, da je tudi na prvenstvih v tujini ne uporabljajo in podobni izgovori so brezpredmetni, ker je upora-

ba tovrstne zaščitne opreme predpisana v prej navedenih pravilnikih! Organizator prireditve oziroma njegovo tehnično osebje **ne sme dovoliti tekmovanja oseb, ki ne bo imela navedenih zaščitnih sredstev**. Vsekakor bo v začetku nekaj odpora in slabe volje, vendar če bodo vsi organizatorji strelskih prireditev dosledni, se bomo tudi tega hitro navadili.

Ker ni namen, da bi lovce spravljali v slabo voljo in jim ne bi dovoljevali prireditve tekmovanj, morda ne bo odveč še nasvet, naj ima organizator strelske prireditve v fazi privajanja na zaščitno opremo v rezervi nekaj zaščitne opreme na strelišču, da jo bo lahko posodil tekmovalcu, ki je ne bo imel s seboj, in mu tako omogočil udeležbo na tekmovanju. Prepričan sem, da bodo strelci zelo hitro spoznali, da je zaščitna oprema potrebna in da je najmanj »moteča« tista, ki si jo strelec izbere po svojem okusu. Nenazadnje zaščitno opremo za oči in sluh uporabljajo že vrsto let na vseh lovskih strelskih tekmovanjih na državni ravni.

Namesto zaključka

Na koncu naj poudarim, da sem s tem prispevkom želel opozoriti na nekatere pomanjkljivosti, ki so se okrog lovskega strelstva pojavljale v preteklosti. Priporočilo, da se vse lovce oziroma organizatorje lovskega strelstva prireditve opozori na pomanjkljivosti, je izrazil tudi inšpektor MNZ, ki je opravljal nadzor.

Ker se približuje čas vsakoletnih pristrelitev lovskega orožja oziroma preizkus strelske usposobljenosti, velja opozoriti, da čeprav so v 50. členu, *Zakona o orožju*, ki se nanaša na civilna strelišča, določene izjeme za strelišča (zemljišča), na katerih LD izvajajo vsakoletne pristrelitve, pa še kako veljajo vsa zapisana opozorila glede varnostnih ukrepov.

Bojan Breitenberger,
predsednik Komisije
za lovsko strelstvo in
lovsko orožje

Šakal v Srbiji

V Srbiji je v zadnjih 15 letih populacija zlatega šakala (*Canis aureus*) povečevala svojo številčnost in razširja svoj tamkajšnji areal aktivnosti. Zasedla je skoraj celotno ozemlje Srbije. Odkar se je ta plenilec pojavil na tamkajšnjem ozemlju, je iz leta v leto številčnejši kljub številnim lovskim akcijam (skupinski lovi), da se ne bi preveč namnožil. Tudi škoda od šakala se povečuje.

Razširjanje šakala je bil zelo dinamičen proces – naseljevanje in selitveni (migracijski) valovi so prišli in se še vedno širijo iz smeri jugovzhoda, konkretno iz Bolgarije in Romunije. Prvi uplenjeni šakali na območju Srbije so bili zabeleženi v vzhodnem delu države, v Negotinski krajini, v Pomoravju in spodnjem Sremu; posebno še ob vodotokih. Dokazi za njegovo prisotnost so bili prostorsko dokaj raztreseni, naključni in posamični odstrel; nato njegovo značilno oglašanje »čudne in redke zveri«, o čemer slikovito pričajo zapisi, poročila, lovske statistike, pisni in ustni viri. Številčnejše razširjanje šakala se je začelo v začetku 90-ih let 20. stoletja, tako da zdaj že lahko trdimo, da je v Srbiji ta vrsta široko razširjena in zanesljivo zajema polovico ozemlja države, če izvzamemo zahodne in jugozahodne dele države.

V Srbiji šakal naseljuje območja do nadmorske višine 500 m, v planinskih predelih pa srečujemo le posamične primerke. Za njegovo razširjanje bi lahko trdili, da je hitro in močno, s populacijsko gostoto, ki je zagotovo ena najgostejših za to vrsto v Evropi. Razloge za tako učinkovito in uspešno razširjanje šakala v Srbiji, ki je bila nekdanje v mejah svojega biološkega minimuma, nato pa je uspela ponovno okrepiti in zasesti pretežni del države, bi našli predvsem v ekološki plastičnosti vrste, njeni prilagodljivi-

Srbska raziskovalca dr. Duško Ćirović in mag. Milan Paunović pregledujeta vsebino želodcev šakalov, uplenjenih na območju Srbije.

vosti in pragmatičnosti. To bi lahko pojasnili predvsem z načinom šakalove prehrane, ki je pretežno mrhovinar in nekrofagna vrsta, a je obenem tudi večš plenilec. Zato je v okviru svoje prilagodljivosti, vitalnosti in v boju za obstanek edinstvena in uspešna vrsta zveri v naravi.

Obstoj t. i. deponij odpadkov, »črnih smetišč« in neurejenost legalnih odlagališč smeti, nepravilno odlaganje poginule živine in njenih klavniških odpadkov neposredno v naravo je ustvarilo razmere, v katerih je šakalom hrana dostopna v dovolj velikih količinah, in to predvsem v tistem delu leta, ko so življenjske razmere najslabše; to je pozimi.

Ker šakal lahko uspešno prezimi in ostane v dobri telesni kondiciji, dočaka obdobje razmnoževanja. V začetku spomladi je glavna hrana za njegov podmladek: srnjad, mladi poljski zajci, jajca vseh ptic, ki gnezdiijo na tleh, zabeleženi pa so tudi posamični primeri plenjenja mladičev jelenjadi in divjih prašičev. Vse to vpliva, da se število mladičev v šakaljem leglu ohrani in je prirastek neredko več kot pet mladičev na šakalko. To je pravzaprav glavni vzrok za izjemno uspešen napredek vrste, kar se redno dogaja v loviščih Srbije.

Kot nova vrsta je šakal uspel zasesti svojo ekološko nišo in je kot poseben plenilec uspešno izkoristil vse ponujene možnosti stanišča ter izpopolnil praznino med domorodnimi vrstami divjih psov (lisice in volka). Zaradi umika in izginotja močnejšega volka z območja hribovja in rečnih dolin se je šakalom ponudila idealna izpraznjena ekološka niša, ki jo je nova vrsta zelo uspešno zasedla. Temu v prid je tudi dejstvo, da šakala sploh ni v višjih predelih oziroma v planinskem pasu, kjer je številčnost volkov večja.

Prehransko oportunistični šakal tekmuje z lisico in jo, kot večja in vitalnejša vrsta, tudi uspešno izriva. Zato povečanje številčnosti in odstrela šakala skoraj vedno spremlja zmanjševanje številčnosti in odstrela lisic na nekem območju. Ta pojav je očiten v številnih loviščih. Zaradi prisotnosti gozdne (silvatične) oblike stekline je številčnost lisice zelo različna, kar dodatno ustvarja prazen prostor za nastanjanje in širjenje šakala. Le-ta je biološko močnejša vrsta in veliko boljše od lisice izkorišča raznovrstne stranske vire (odpadke) in vplive bližnjih naselij, navad in običajev prebivalstva, še posebno komunalne neurejenosti. Dandanes je v Srbiji številčna in stabilna populacija šakalov,

ki se je naselila in prilagodila ter obstala kot nova vrsta. Zdaj je šakal pomemben člen v prehranjevalni verigi in je obenem eden od najštevilčnejših plenilcev v srbskih loviščih.

Po odstrelu je šakal, takoj za lisico, druga najpogostejša lovna vrsta v srbskih loviščih. Letni odstrel znaša okrog 700 šakalov, ki so tudi uradno zabeleženi, čeprav se predpostavlja, da je številka morda višja (A. Pantelić, M. Ostojić, 2010). Seveda je treba upoštevati tudi njegovo koristno vlogo v lovišču. Ker je šakal »sanitarec«, s pobiranjem neodgovorno odvrženih klavniških odpadkov v naravo opravlja pozitivno vlogo. Veliko prispeva pri odstranjevanju malih glodavcev, saj so le-ti pretežni del njegove prehrane. Šakal ima veliko vlogo tudi pri odstranjevanju in selekciji ranjene, oslabele ali bolne divjadi. Toda njegova koristna vloga je v nesorazmerju z njegovimi posledicami in težavami, ki jih povzroča pri upravljanju lovišča. Tu moramo izpostaviti predvsem njegov negativni vpliv na prirastek parkljaste divjadi oziroma zmanjševanje prirastka, še posebno pri srnjadi.

Če upoštevamo veterinarsko-sanitarno preventivo, je šakal dokajšnja nevarnost, ker je lahko prenašalec mnogih zajedavcev in nalezljivih boleznih. Vedeti moramo, da kar petina šakalov prenaša lasnico ali trichinelo. Zelo je dovzeten za razne bolezni in okužbe, lahko pa zbolijo tudi za steklino. Izgube, ki jih utrpita populacija šakalov, so odvisne predvsem od intenzivnosti lova. Določeno število jih pogine zaradi raznih bolezni, znane pa so tudi številne žrtve v prometu (povozi na cestah in železniških progah).

Načini lova

Pri lovu šakali izgubljajo življenje na nekaj načinov: v

Foto: M. Ostojić

naključnih srečanjih z lovci, na pogonih na divje prašiče in lisice ter na lovih na malo divjad (zajce in fazane), na čakanju ob mrhoviščih in na skupinskih lovih. Zelo učinkovito ga lovijo s pomočjo psov goničev, ki zelo radi gonijo svojega bližnjega sorodnika. V zadnjih letih v Srbiji organizirajo skupinske love posebej na šakale, in to največkrat pozimi – v dolinah rek Peke in Mlave, v okolici Kostolca, Velikega Gradišta, Požarevca, Velike Plane. V odvisnosti od terena in kakovosti organizacije lova je mogoče odstreliti tudi do 22 šakalov na dokaj majhnem terenu; kot se je zgodilo v Miloševcu februarja 2010 (Pan-

ali posamič išče in lovi mlade poljske zajce ob kombinaciji pogona in čakanja. Obstajajo tudi podatki o plenjenju telesno večjih živali, kot so jelenja teleta, ozimci divjih prašičev. Od domačih živali napada manjše in slabo zaščitene trope ovac in koz, če v njihovi bližini ni ljudi ali psov. Prav tako napada vso domačo perjad, ki mu je dostopna.

Znanstvene raziskave

Glede na dejstvo, da je šakal (*Canis aureus*) z vidika proučenosti slabo proučena vrsta, so v Srbiji začeli znanstveno raziskovati biologijo in ekologijo te vrste. Rezul-

lovanju z lovskimi organizacijami v okviru šestih območij (vzhodni Srem, okolica Smedereva, okolica Velikega Gradišta, območje Sviljnca, Pomoravje v predelu Velike Plane in Negotinske krajine).

Pri zbiranju in hranjenju odstreljenih šakalov za raziskave je doslej aktivno sodelovalo deset lovskih družin, v njihovem okviru pa se je na terenu izkazalo veliko lovcev.

Z omenjenih območij je bilo zbranih in v prvo analizo dostavljenih 192 odstreljenih šakalov. Na vzorcih so opravili morfometrične meritve teles, zbrali so lobanje za kranio-metrične raziskave, določili starost uplenjenih živali, analizirali vsebino prebavil (želodec s črevesjem) za analizo prehrane in parazitološke raziskave, odvzeli so delce mišičja za genetske analize, spolne organe za analizo reprodukcije, pa tudi del podjezične mišice za trihine-skopski pregled.

Genetična analiza populacije šakala v Srbiji je potekala v sodelovanju z Institutom za zoologijo v Kilu (Nemčija). Genetsko variabilnost so analizirali na temelju 125 vzorcev, kar bo prispevalo, da bomo dobili prvi znanstveno utemeljen vpogled v genetsko razliko šakalov iz Srbije z drugimi šakali po Evropi in drugod. Dobljeni rezultati so prva podlaga za nadaljnje analize v širšem evropskem prostoru. To je obenem tudi temelj za poznavanje glavne smeri razširjanja vrste v Evropi.

Opravljenе so bile obširne raziskave prehrane na temelju pregleda 165 želodcev šakalov, ki so bili odstreljeni pozimi (2009/2010), kar pa v okviru celoletne prehrane vrste še vedno ne daje povsem jasne slike. V več kot 90 % pregledanih želodcev je prevladovala mrhovina, deli teles in tkivo domačih živali (prašičev, ovc in kokoši). Takoj za tem so bili po zastopanosti mali glodavci in še za njimi ostanki lovnih in gojenih vrst divjadi (srna, divji prašič, fazan). Druge vrste ži-

valske hrane (žuželke, dvoživke) in rastlinska hrana so bili odkriti v manjših vsebinskih delih. Upoštevati pa je treba dejstvo, da so bili vzorci le podlaga za analizo zimske hrane v želodcih.

Opravljenе raziskave glede na notranje zajedavce na 144 prebavilih šakalov so dokazale, da so imele živali v prebavilih osem vrst notranjih zajedavcev. Od skupno 120 analiziranih vzorcev živali jih je bilo 20 pozitivnih na lasnico (trichinelo), medtem ko je bila samo na enem primeru zaznana steklina.

V nadaljevanju raziskav bodo raziskovalci nadaljevali z zbiranjem vzorcev za analizo prehrane v spomladanskem, poletnem in jesenskem obdobju leta, pa tudi z zbiranjem vzorcev za analizo na notranje zajedavce. Pričakujejo tudi začetne rezultate satelitskega spremljanja živali, označenih z GPS/GPRS-elektronsko tehniko. Ta metoda že v dokaj kratkem obdobju ponudi kakovostne podatke o aktivnosti živali, velikosti areala, razširjanju, socialni organizaciji, dnevnem radiju gibanja, o sezonskih selitvah in drugem, kar vse bo obogatilo naše dosedanje poznavanje o tej plenilski vrsti divjega kanida. Leta 2006 so namreč v Srbiji z radioodajniki opremili dva šakala in ju izpustili, da bi določili velikost individualnega življenjskega okoliša in disperzije znotraj populacije. V okviru tega projekta je nastalo sodelovanje štirih srbskih institucij in štirih zunanjih, pri čemer je sodelovalo več izvedencev (Pantelić in Ostojić, 2010).

V nadaljnjih proučevanjih šakala bodo v Srbiji poskusili odgovoriti na niz vprašanj in neznank v okviru biologije in ekologije vrste, načina življenja in še posebno socialnega življenja. Prav tako je treba proučiti medsebojne vplive, tekmovalnost ali sožitje z drugimi vrstami (lisico, jazbecom, volkom, klateškimi psi, vodnimi sesalci, kot so vidra, pižmovka, nutrija in bober). Rezultati vseh raziskav in objektivno ocenjena škoda/

Foto: M. Ostojić

V več kot 90 % pregledanih šakaljih želodcih je prevladovalo: mrhovina, deli teles in klavniški odpadki domačih živali, ki so jih živali zaužile na divjih odlagališčih v bližini človeških zaselkov.

telić, Ostojić 2010), kar le priča o njegovi tamkajšnji številčnosti in visoki populacijski gostoti.

Učinkovit plenilec

Šakal uspešno odkrije in uničuje tudi mlado srnjad, zato velja za pretečo nevarnost za lovišče in lovno gospodarjenje, ker učinkovito zmanjšuje prirastek srnjadi. Nepremagljiv je tudi pri plenjenju gnezd vseh vrst ptic, ki gnezdijo predvsem na tleh. Še posebno so njegov plen komaj izleženi piščanci in jajca, pogoste žrtve so fazanke, ki valijo. V času izpuščanja fazančkov v lovišče jih šakali intenzivno lovijo, saj so zanje lahko ulovljiv plen. Šakal intenzivno skupinsko

tati, ki bodo sledili, bodo v veliki meri pomagali načrtovati prihodnji način upravljanja z njim. Da bi v popolnosti raziskali to vrsto, so začeli z raziskovalnim projektom *Ekologija šakala v Srbiji*, katerega vodi sta dr. **Duško Čirović** in mag. **Milan Pانونović**, ki sta k delu pritegnila še sodelavce in koordinatorje iz strokovnih služb Lovske zveze Srbije (**Aleksandra Pantelića** in **Svetislava Tatrovića**). V Srbiji so nosilne Institucije, ki opravljajo raziskave Prirodno-matematički fakultet u Beogradu, Prirodnački muzej in Lovska zveza Srbije, z njimi pa sodelujejo tudi posamezni specialni instituti in ustanove. Organizacija zbiranja vzorcev za raziskave poteka v sode-

koristi od te vrste morajo na znanstvenih temeljih določiti ustrezno lovno dobo in splošni status vrste, pa tudi določiti strokovne smernice za lovsko gospodarstvo; tudi v pomenu sprejetja potrebnih zakonskih določil. Z novim *Zakonom o divljači i lovstvu*

Republike Srbije (2010) je določeno, da šakal sodi med divjad, za katero je določena lovna doba. Pravkar pričakujejo, da bo resorni minister z Uredbo o določitvi lovnih dob na divjad predpisal lovno sezono za šakala.

Glede trajnostne rabe na-

ravnih virov in ohranjanja biotske raznovrstnosti je treba proučiti metode in možnosti za učinkovito kontrolo populacijske številčnosti in gostote šakala. Nato je treba uskladiti interese organizacij, ki gospodarijo z lovišči, določiti modele lovnih možnosti

in sprejeti akcijski načrt, s katerim bodo predvideli niz ukrepov v okviru upravljanja s to vrsto.

Aleksandar Pantelić
in Milan Ostojić
Prevedel -
B. Leskovic

Eksplוזija divjih prašičev v ZDA

Foto: J. Pap

V zadnjih nekaj letih v Združenih državah Amerike (ZDA) vse več poročajo o hitrem razširjanju divjih prašičev, do nedavnega skoraj neznane divjadi v tem delu sveta. Do 90 let prejšnjega stoletja naj bi bila populacija divjih prašičev v ZDA dokaj stabilna, in to okrog 2 milijona teh

živali v 19 zveznih državah. Iz še ne pojasnenih razlogov naj bi v zadnjih 20 letih nastala prava eksplozija divjih prašičev: po zdajšnjih ocenah na ozemlju ZDA živi od 6 do 8 milijonov divjih prašičev v kar 40 zveznih državah in celo na Havajih. Večina jih živi pretežno v južnih območjih ZDA, od Floride do Tek-

sasa in Kalifornije. Polovica divjih prašičev naj bi živela v zvezni državi Teksas. Divje prašiče opazajo tudi v štirih kanadskih provincah. In zakaj je tako povečana pozornost do divjih prašičev? Predvsem zato, ker – kot to dobro vemo pri nas –, ta vrsta tudi tam od vse divjadi povzroča največ škode na kmetij-

skih zemljiščih. V ZDA znaša po ocenah letna škoda od divjih prašičev več kot 400 milijonov \$.

Lov na divjega prašiča v ZDA

V ZDA so na splošno lovne dobe na divjad zelo kratke, le nekaj tednov, in je lov zelo

omejen. Tako je lov z lovsko puško na virginijskega belorepega jelena, ki je v ZDA zelo številčen, dovoljen le tri tedne in je na osebo tudi omejen na enega jelena in eno košuto (ali tele). Tako kot pri nas divjega prašiča – ozimca in lanščaka – v ZDA lovijo divje prašiče vseh starostnih razredov in obeh spolov lahko vse leto brez omejitve števila živali na lovca. Zato je lov na divje prašiče v območjih, kjer je prisoten divji prašič, dokaj priljubljen. Čeprav so lovci dokaj uspešni pri lovu divjih prašičev, pa se le-ti uspešno razmnožujejo in se njihove populacije nezadržno večajo in razširjajo. Še več, glede na to, da je v ZDA divji prašič začel postajati velika nadloga, tako pri kmetovanju kot v narodnih parkih in še posebno na nekaterih urejenih igriščih za golf, so se v nekaterih območjih ZDA odločili celo za lov na divjega prašiča s pomočjo helikopterjev!

Ameriški divji prašič

Z vidika slovenskega lovca so ameriški divji prašiči po zunanosti dokaj nenavadni, saj je med njimi le malo takih živali, kot jih poznamo pri nas in sploh na evropski celini. Ameriški divji prašiči, kot je mogoče razbrati s fotografij in video posnetkov, so nekoliko manjši, imajo krajše noge in posledično nižjo plečno višino ter krajši rilec. Njihova dlaka je svetlejša, nekateri so celo lisasti in večina nimajo hrbtnih grive. V povprečju ameriški prašiči tehtajo od 60 do 90 kilogramov in le redki dosegajo težo naših odraslih divjih prašičev, ki je več kot 150 kg. Take razlike postanejo popolnoma razumljive, ko izvemo, da gre v bistvu za podivjane domače prašiče (feral wild boar). Ameriški strokovnjaki razlagajo, da so se divji prašiči razvili potem, ko so v preteklosti zapustili domače prašiče in podivjali. Ob tem je treba omeniti, da so v nekaterih predelih ZDA tudi divji prašiči, ki jih poznamo

pri nas. Američani imenujejo takega divjega prašiča evrazijski divji prašič ali »ruski« divji prašič. V nekaterih predelih živijo hibridi podivjanega ameriškega divjega prašiča in evrazijskega divjega prašiča. Taka mešanica je dokaj podobna evrazijskemu divjemu prašiču.

Ameriški strokovnjaki pa tudi lovci opažajo, da ameriški divji prašiči postajajo bolj napadalni. Kot eno mogočih razlag navajajo križanje med podivjanimi in evrazijskimi prašiči: evrazijski divji prašič naj bi bil že po naravi bolj napadalen in ta lastnost naj bi se s križanjem prenesla na ameriške divje prašiče. Da bi bolje razumeli ta problem, so že začeli zbirati genetske podatke DNK iz njihovih dlak. Dr. **Holy Ernest**, ki vodi genetski projekt na kalifornijski univerzi v Davisu, pravi, da na žalost še nimajo na voljo dovolj velike genetske podatkovne osnove, da bi lahko zanesljivo ugotovili, kateri od podivjanih divjih prašičev so tudi križanci z evrazijskim divjim prašičem.

Poleg tega je treba omeniti, da ponekod na severnoameriški celini živi tudi avtohtona sorodna živalska vrsta, pekari iz družine Tayassuidae (*Tayassu sp.*), ki je zelo podobna divjemu prašiču, čeprav je telesno mnogo manjša. Pekariji ne spadajo v rod divjih prašičev (*Sus*), ampak so le njihovi daljni sorodniki.

Zgodovina divjih prašičev v Severni Ameriki

Divji prašič (*Sus scrofa*) ni domorodna vrsta na zahodnih celinah. V tamkajšnji del sveta je prašiča pripeljal šele **Krištof Kolumb** na svojem drugem križarjenju, leta 1493, in sicer najprej na karibski otok Haiti. Od tam jih je na severnoameriško celino pozneje pripeljal španski konkvistador **Hernando Del Soto**, in sicer najprej na Florido. Prvim osvajalcem zahodne poloble je prašič služil predvsem kot vir svežega mesa.

Divji prašiči v Teksasu

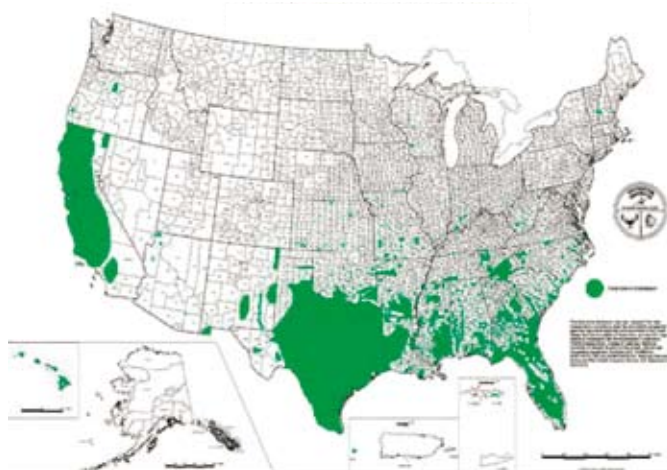
V Teksasu naj bi divji prašiči živeli že v 17. stoletju, kamor naj bi prispeli s prvimi evropskimi priseljenci. V tistih časih so kmetje gojili divje prašiče prosto izpuščne, kot dandanes to počnejo še marsikje drugje po svetu. Ko pa so se prvi naseljenci soočili z ekonomskimi težavami ali vojnami, so zapustili svoje kmetije in tako tudi prašiče. Domače živali so prepustili same sebi. Ko so jih izpustili iz svoje oskrbe, so se živali prilagodile na samostojno življenje v divjini. V zvezno državo Teksas so divje prašiče uvozili iz Rusije leta 1930 in jih izpustili v divjino, da bi si tako obogatili lov. Omenja se tudi možnost, naj bi se divji prašiči pojavili potem, ko so ušli iz nekaterih obor, kjer

so jih gojili za namene lova v oborah. Ko so evrazijskega divjega prašiča izpustili v naravo, se je neovirano paril s podivjanimi domačimi prašiči.

V zadnjih 20 letih so postali divji prašiči v Teksasu tako številčni, da so se začeli kmetje in lastniki rančev zelo razburjati zaradi velike škode. Letna škoda zaradi divjih prašičev naj bi samo v Teksasu znašala več kot 50 milijonov dolarjev. Zato so najeli poklicne lovce, ki naj bi zmanjšali število divjih prašičev in s tem tudi škodo. Vendar lovci niso bili preveč uspešni pri odstrelu, tako da so pred nekaj leti dovolili celo odstrel te divjadi s pomočjo helikopterjev. V Teksasu je uporaba helikopterjev pri lovu na divjega prašiča mogoča, kajti velik del tamkajšnje pokrajine je raven in porasel le z nizkimi grmiči ali pa prekrit z redkim gozdom. Zaenkrat še ni poročil o uspešnosti takšnega radikalnega odstrela divjih prašičev. Ker vemo, kako prilagodljiva in pametna žival je divji prašič, še posebno, kako hitro in uspešno se razmnožuje, lahko že vnaprej podvomimo tudi v uspešnost takšnih skrajnih posegov.

V ZDA gre divjim prašičem zaenkrat kar dobro; pridno se množijo in razširjajo na nova in nova območja. Poljedelci, narodni parki in lastniki igrišč za golf se jeziijo zaradi škode, ki jo povzročajo divji prašiči. Lovcem pa lov na divjega prašiča nadvse ugaja, in tam, kjer jih še ni, jih željno pričakujejo. Biologe zanimata ekološki vidik širjenja te vrste pa tudi genetika hibridizacije evrazijskega divjega prašiča z ameriškim podivjanim divjim prašičem. Pristojni državni organi razmišljajo, kako bi bolje razumeli in spoznali vzroke za eksplozijo divjih prašičev v ZDA in dognali učinkovit način, kako bi omejili hitro večanje številčnosti in širjenje populacij. Na kakšen način bodo Američani uskladili vse različne interese, pa bomo morali še malo počakati.

Dr. Vojko Kavčič

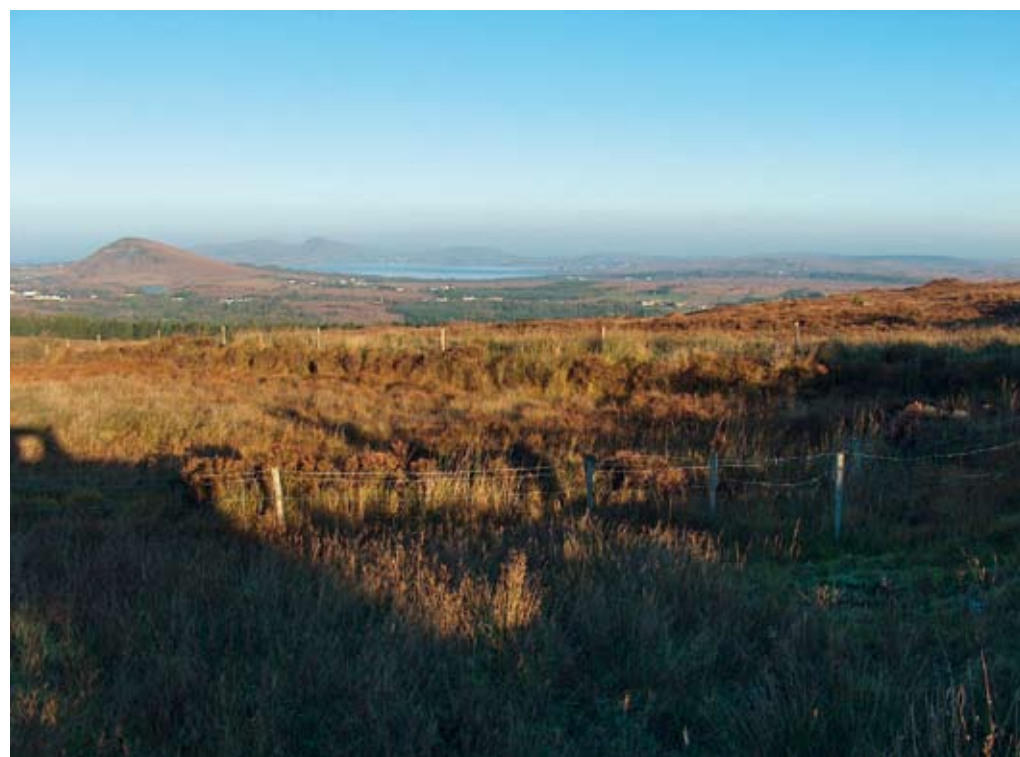
Razširjanje ameriškega divjega prašiča v ZDA (1988–2004)

Lovil sem sika jelene na Irskem

Od 8. do 12. oktobra lani sem prek lovske agencije Artemis hunting, ltd., z lovskima tovarišema Tomom Svetičem in Dejanom Alfrevičem - Alfijem ob pomoči gostiteljev Johna in Micka obiskal njuno lovišče na dveh terenih v Republiki Irski. Naš cilj je bil uplenitev sika jelena, ki jih je v tistih predelih Irske obilo, morda pa tudi tamkajšnjega navadnega jelena. Naš lovski izlet je v celoti uspel, vtisi iz lovišč, v kakršnih nisem lovil še nikoli prej v svoji lovski karieri, ostajajo nepozabni.

Dva dni smo lovili sika jelene po hriboviti in močvirnati pokrajini blizu Blessingtona, južno od glavnega mesta Dublin. Zadnji dan pa so nas gostitelji odpeljali še na zahod, kjer smo v okolici Galwaya uplenili primerek gorskega navadnega jelena. Kljub večinoma oblačnemu in vetrovnemu vremenu z dežjem in rosenjem nam je bila boginja lova naklonjena: moja zbirka lovske trofeje se je pomnožila za tri rogovja, prijateljeva pa kar za pet; večinoma so to izjemne trofeje.

Morda za začetek nekaj podatkov o izbiri lovišča in lovnih živalih. Vemo, da je irski otok že od pradavnine zanimivo lovno območje z bogato številčnostjo velike in male divjadi. Zaradi močvirij in številnih jezer ter visoke, goste podrasti, ki deželo značilno obarva v izjemno zelenilo, je zelo zanimiv tudi zaradi nekaterih tamkaj živčih vnesenih tujerodnih vrst. Tak je prav jelen sika, ki sicer izvira z Japonske in s Korejskega polotoka. Zato je tam jelen eksot v evropskem svetu, ki je zanimiv le z lovske strani. 50 do 95 cm visoka in v povprečju 30 do 70 kg težka žival iz družine jelenov je le ena izmed 14 podvrst sika jelenov na svetu. Na Irskem domuje od leta 1860, ko jo je naselil lord Powerscourt (družinico treh košut in enega jelena). Dandanes populacija te vrste jelenjadi šteje več kot 20.000 primerkov in se

Območje lova je bila hribovita, delno močvirna irska pokrajina blizu Blessingtona.

nenehno večja, zato Irci radi povabijo tuje lovske goste, ki jim pomagajo opravljati predvsem gojitvene odstrele pa tudi trofejne. Najprimernejši čas lova na to izredno previdno in živahno divjad je konec septembra ali v začetku oktobra, ko se pari (ruk sika jelenjadi). Na tamkajšnjem izjemno ugodnem življenjskem prostoru zanje se njihova populacija številčno zelo hitro večja, zato je potreben intenziven gojitveni odstrel, pa tudi primerki živali z izrednim rogovjem za trofejni lov niso redke. Za tamkajšnji teren je značilna tudi

velika vlažnost tal. Ko smo namreč leže merili na živali, ki so se približevale, smo lovci dobesedno ležali v plitvih kotanjah vode.

Svojega orožja že zaradi zahtevnih in zamudnih carinskih postopkov nismo jemali s seboj. Prijazni gostitelji so nas takoj po prihodu odpeljali na poseben prostor za preizkus orožja, kjer so nam posodili svoje puške, ki so

telesno pripravljenostjo. Sika jelenjad je previdna žival. Če ti uspe, da se ji približaš na manj kot sto metrov, je to že zares velik uspeh.

Naneslo je, da sem že na predvečer prvega dne uspel nameriti na močnega jelena. Ne vem, ali je bila kriva vznemirjenost zaradi novega lovskega podviga ali drugo okolje, v katerem doslej še nisem lovil, morda celo utrujenost

bile odlično pristreljene. V glavnem so bile Sako 75 in Ruger M 77 z nožicami, s katerimi smo, kot je pokazala poznejša praksa, zlahka zadeli izbrano divjad na nekaj sto metrov oddaljenosti.

Irci lovijo to divjad v glavnem na zalaz in s pomočjo posebnih piščali, ki oponašajo rukanje sika samcev. Tako smo ravnali tudi mi in upoštevali določilo, da bomo streljali samo jelene. Že popoldne in na večer prvega dne smo se podali na dokaj naporen pohod po lovišču, ki je, kot je pokazala prihodnost, zahteven tudi za tiste z dobro

od poti – vsi trije strelji, ki sem jih uspel oddati nanj, so zgrešili. Veliko strelskih izkušenj imam, tudi kot športni tekmovalci, a tokrat mi boginja Diana očitno ni bila naklonjena ...

Zato pa je bilo drugače prihodnji dan. Že dopoldne smo zasledili nekaj primerkov dokaj živahnih sik. Enemu jeleni sem se uspel približati na tristo metrov oddaljenosti in se že pripravil na strel, pa se mi je za nekaj minut skril za grmovje. Čez čas se je ponovno pokazal, vendar še nekoliko dlje. Čeprav je bila strelna daljava skoraj 400 m, sem ga

zanesljivo zadel v vrat. Ta strel si štejem za enega mojih najdaljših, s katerim sem kdaj uspel upleniti divjad. Z Mickovo in Johnovo pomočjo smo ga naložili na prikolico in se odpeljali na kosilo.

Popoldne mi je uspelo upleniti še trofejno veliko močnejšega, starejšega in dragocenejšega jelena. Pogoji so bili zahtevnejši zaradi dežja, saj tam pogosto dežuje, tako da smo gazili po blatu in »zalegali« dobesedno v vodo. Čeprav je kolega Alfi tisti čas uplenil že tri jelene, sem bil zelo ponosen na svojega drugega, ki mi bo ostal kot dragocen spomin na lovski izlet na Irsko.

Zadnji, tretji dan našega bivanja na Irskem pa so nas gostitelji popeljali v zahodni predel Irske, v Galway, kjer živi številčno močna popula-

Naša lovška skupina z uplenjenimi jeleni sika

skupino, medtem ko sem jaz moral požreti zbadljivko o moji »grupi zadetkov«, ki je bila seveda, drugačna ... Izjemno močnega trofejnega jelena je uplenil tudi Tomo, ki

naše narave, sicer na videz sivim in vlažnim vremenom, a omogoča ugodno bivanje in prehrano divjadi številnih vrst. Poleg sika jelenjadi in navadne jelenjadi ter srnjadi je tam tudi veliko perjadi (divje gosi, race, golobi), zajcev in fazanov. Prav lov na divje golobe grivarje, ki je pri njih izjemno cenjen, bo najbrž povod za moje naslednje potovanje tja ali pa na Škotsko, kjer je podobna narava in so podobne lovske navade.

Irci so izjemno tankočutni lovski gostitelji. V pavšalni ceni za dan lova je vračunan celotni strošek bivanja in prehrane, tudi obdelava trofeje in dostava na dom gostujočega lovca (pošta DPD), vsi prevozi in drugi stroški na terenu ... Veliko ali malo!? Za tistega, ki je željan streljanja in trofeje, ni veliko. Meso, divjačina, skrbno prevzema jo domačini, saj jim pomeni precejšen ekonomski prihodek. So pa tamkajšnji ljudje izjemno gostoljubni in praktični ter uvidevni do gostov. Ne glede na sloves veseljakov ob džinu ali pivu, ki prislovično velja za Irce, med lovom ob terenskih vozilih in puškah alkohola preprosto ni, in to vseh 24 ur na dan! Razen šilca viskija po zadnjem lovnem dnevu, ko smo proslavili izjemne trofeje in se poslavljali.

Lovsko orožje je bilo zanimivo za nas predvsem zaradi izjemne kakovosti in točnosti

(navkljub moji »grupi«!), pa tudi zaradi montiranih obveznih dušilcev poka na ceveh, kar je pri nas sicer prepovedano. Menim pa, da je zadeva koristna iz dveh razlogov. Prvič, strellec ima manj težav ob puku in boljše zazna, ali je njegova krogla zadela cilj. Drugič pa zadušitev poka pomeni po njihovo tudi manj zvočnega onesnaževanja narave in manj vznemirjenja za druge ljudi v okolju. Točnost streljanja je zato občutno večja.

Še posebno vznemirljivo je zalezovanje divjadi, ki je povsem drugačno kot čakanje na visoki preži. Lovlec spozna teren, preizkuša svoje spretnosti in sposobnosti v gibanju po njem in se na neki način poistoveti z zasledovanimi živalmi. Nedvomno je tako gibanje koristnejše za telesno zdravje in večjo aktivnost duha. Občutek ob uspelem strelu je na tak način več kot izjemen, saj je lovec moral za doseg cilja vložiti veliko večji napor, kot bi ga na čakališču (preži).

Naj zapis končam s še nekoliko bolj neprijetno zadevo, ki se mi je pripetila poleg tiste z zgrešenimi streli. Ob carinskem pregledu so carinski uradniki v mojem nahrbtniku našli štiri pozabljene nabojke, za katere niti sam nisem vedel, da so tam. Kazni, razen odvzema nabojev in zmajevanja z glavo, ni bilo, je pa trajalo kar kakšno minuto, da so vse skupaj uradno zabeležili. Izkušnja več, pa tudi potrditev dejstva, da je na lovskih gostovanjih v tujini bolje uporabiti izposojeno (a zanesljivo pristreljeno) orožje pri njih, kot preživljati vse vrste birokratskih postopkov in duševnih stisk na mejnih uradih, ki komu lahko pošteno podaljšajo pot v oddaljene dežele.

Lov na sika jelena na Irskem je bil zame ena najlepših lovskih pustolovščin. A kot sem že zapisal: Še se bom vrnil tja. »Lov« na lovske doživljaje je tam vselej odprt ...

*Po pripovedovanju
Mihaela Šafariča –
zapisal Milan Zrinski.*

Foto: M. Šafarič

Alfi je k svojim trem sikam dodal še enega navadnega jelena.

cija navadnega gorskega jelena. Lov na to divjad na dokaj odprtem, hribovitem območju je povsem drugačno doživetje kot na naših gozdnih tereh. Priložnost se mi je pokazala že kmalu, vendar so moji trije strelci spet odšli v prazno. In – po podobnem scenariju, kot pred dnevom – sem imel pozneje spet srečo. Zadel sem enoletnega jelena šilarja, medtem ko je kolega Alfi k svojim trem sikam dodal še enega navadnega jelena. Kar trikrat ga je moral ustreliti, da je padel. Ugotovili smo, da je vse tri strele oddal v isto

je svojo zgodbo opisal v Lo-vočuvaru, št. 8, lanskega letnika.

Lovski izlet na Irsko je bila za nas nepozabna pustolovščina. Od nas je sicer zahtevala precejšen telesni napor, vendar vsa nova doživetja odtehtajo morebitno nelagodje ob tem. Morda ne bo odveč zapisati še nekaj zanimivosti, ki smo jih doživeli v tistih štirih dneh.

Irska pokrajina je res zelena, čista, vsaj v tistih predelih tudi dokaj neoskrunjena dežela, polna naravnih bogastev. Povsem drugačna je od

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: Dva psa pasme parson russell terier sta se pri lovu na divje prašiče v enem od revirjev zvezne dežele Spodnja Avstrija okužila z virusom bolezni aujeszky. Prvi znaki okužbe so se pokazali že po štirih dneh, še dva dni pozneje pa so oba psa pripeljali na kliniko veterinarske univerze na Dunaju, kjer so lahko zgolj potrdili pogin zaradi okužbe z omenjenim virusom. Avstrija je sicer od leta 1997 uradno razglašena kot država brez prisotnosti omenjene bolezni, kar pa velja zgolj za domače prašiče. Po navedbah dr. Leschika z omenjene univerze naj bi bil povzročitelj omenjene bolezni prisoten kar v do 50 % populaciji divjih prašičev v Evropi. Za Avstrijo zaenkrat še ni znanih konkretnih podatkov o tem. Leta 2004 je v Spodnji Štajerski že poginil en lovski pes, leta 2009 pa v Nemčiji štirje zaradi okužbe s to boleznijo. Lovski psi, ki pridejo v neposreden stik z živimi ali uplenjenimi divjimi prašiči, se lahko okužijo s to nevarno boleznijo, predvsem pa je treba preprečiti hranjenje lovskega psov z deli, ki ostanejo po iztrebljenju uplenjenega divjega prašiča. Cepiva, ki bi uspešno preprečila okužbo psov proti tej bolezni, še ni.

(Pirsch, 1/2011; Wild und Hund, 1/2011)

Nemčija: Število žensk, ki vstopajo v lovske vrste, se veča že nekaj časa. V zvezni deželi Baden-Württemberg je zdaj v lovske vrste 6 % žensk. Če pa pogledamo, kolikšen je njihov delež med vsemi, ki so v zadnjem letu na novo pridobili lovsko dovoljenje, je ta podatek že 13 %.

(Pirsch, 1/2011)

Afrika: Pri parjenju lirorogih (tudi lirastih) antilop, ki živijo v savanah osrednje in jugovzhodne Afrike, je prav zanimiv način, kako samci teh antilop zadržijo samice na svojem teritoriju. Normalna vedenjska lastnost teh in tudi mnogih drugih antilop je, da ko opazijo približevanje plenilcev, z glasom opozorijo na nevarnost. V času razmnoževanja je samica sposobna oploditve zgolj kratek čas, zato tedaj pri iskanju ustreznega partnerja včasih prečka več teritorijev sam-

Foto: J. Pepez

V Hannovru je mestna oblast zaradi večanja številčnosti lisic in nevarnosti okužbe z lisičjo trakuljo dovolila lov nanje tudi na nekaterih mestnih površinah, vrtovih in športnih površinah.

cev. Takoj, ko samec opazi, da želi spolno godna samica zapustiti njegov teritorij, se oglasi s svarilnim glasom, kot da je opazil plenilca, ki se približuje, in pri tem gleda v smer samice. Ker samica predvideva, da se iz tiste smeri bliža nevarnost, se hitro vrne k samcu ...

(Pirsch, 1/2011)

ZDA: V zvezni državi Mississippi so zaradi izrednih težav, ki jih imajo z divjimi prašiči, praktično popolnoma sprostili lov nanje. Tako so odpravili vse omejitve glede lovne dobe, časa lova in vrste orožja. Zdaj je divje prašiče dovoljeno loviti s puškami vseh kalibrov ter ves dan in vso noč. Še vedno pa ostaja prepovedana uporaba nočnih strelnih daljnogledov.

(Pirsch, 1/2011)

Avstrija: Na vzhodu Štajerske je imel strel na fazana pri lovu na malo divjad nepredvidljivo velike posledice – šest avtomatskih zapornic na železniški progi je prenehalo delovati, ker je lovec namesto fazana zadel kabel na železniški progi. Popravilo je trajalo kar dva dni, v tistem času pa je bilo treba železniški promet urediti ročno. »Srečnega« strelca zaenkrat še niso uspeli odkriti.

(Pirsch, 1/2011)

Švedska: Pri lovu na lose, zahodno od kraja Växjö, je lovka po nesreči ustrelila tudi

70-letnega tekača na smučeh, ki je smučal v bližini. Kot sta povedala z lovcom, ki je bil tedaj z njo na lovu, je krogla najprej zadela losa in potem spremenila smer, tako da je priletela v nesrečnega tekača, ki je bil na mestu mrtev. Policija je lovko po zaslišanju izpustila, preiskava pa še poteka.

(Pirsch, 1/2011)

Italija: Na južnem Tirolskem naj bi po zadnjih podatkih živelo šest različnih rvavih medvedov, tako da v tej pokrajini medved ni več zgolj prehodna vrsta. Omenjeni medvedi so najverjetneje rezultat uspešne naseelitve slovenskih medvedov v provinci Trentino. Dokaz stalne prisotnosti medvedov na južnem Tirolskem je tudi vedno več napadov na ovce in koze ter več razbitih čebelnjakov.

(Wild und Hund, 1/2011)

Nemčija: Od leta 2004 je bilo bavarskim lovcom izplačanih že več kot milijon evrov odškodnin zaradi uničenja mesa uplenjene divjadi, pri kateri so bile presežene mejne vrednosti onesnaženja z radioaktivnimi snovmi. Odškodnina je bila izplačana za skoraj 5.700 uplenjenih divjih prašičev in 20 glav srnjadi. Podatki kažejo, da se izplačane vrednosti še vedno povečujejo, kar pomeni, da se veča tudi število uplenjene divjadi s preveliko vsebnostjo radioaktivnih snovi. Tako so leta

2004 izplačali približno 75.000 evrov, leta 2009 pa kar 425.000 evrov odškodnin. Med zveznimi deželami je najbolj prizadeta Bavarska. Na območju zvezne dežele Baden-Württemberg so pri 1.600 uplenjenih divjih prašičih odkrili presežene vrednosti, v zvezni deželi Rheinland-Pfalz pa pri 700 divjih prašičih. Odškodnina za posameznega divjega prašiča znaša 204,52 evra za odraslo žival ter 102,26 evra za oziroma.

(Wild und Hund, 1/2011)

Nemčija: Zaradi večanja številčnosti divjadi nekaterih vrst in posledično tudi škode na območju mesta Hannover je deželna vlada na območju mesta dovolila lov na lisice, divje kunce in divje prašiče. Lov bo dovoljen na nekaterih športnih terenih, vrtovih in dveh industrijskih območjih. Omenjena odločitev je posledica vedno večjih zahtevkov za pridobitev dovoljenj za lov zaradi večje škode ter strahu prebivalcev zaradi večje možnosti okužbe z lisičjo trakuljo (*Echinococcus multilocularis*).

(Wild und Hund, 1/2011)

Norveška: Hriboviti predeli južne Norveške so življenjski prostor številnim snežnim jerebom, ki so bližnji sorodniki naših belk, hkrati pa je območje počitniških hišic v tej idilični pokrajini za številne prebivalce norveških mest. Povečana človekova prisotnost prinese s seboj tudi večjo prisotnost nekaterih živalskih vrst, ki v neposredni človekovi bližini najdejo idealne razmere za življenje. Tako so norveški raziskovalci ugotavljali vpliv plenilskih vrst, ki živijo v človekovi bližini (lisica, vrane...), na številčnost snežnih jerebov v odvisnosti od oddaljenosti od počitniških hiš. Ugotovili so, da je število odraslih snežnih jerebov enako ne glede na oddaljenost od hiš, medtem ko se število mladih snežnih jerebov veča z oddaljenostjo od hiš. Raziskave z umetnimi gnezdi so potrdile največji vpliv vran na uspešnost gnezdenja, medtem ko je bil vpliv lisic razmeroma majhen.

(Der Anblick, 2/2011)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

DUŠAN LEPSINA

Njegov poslednji pohod

Tisti večer je zadišalo po snegu. Seveda, saj je bila že koledarska zima, narava pa je bila še vedno odeta v zeleno travo in le tu in tam v porumenelo rastlinje. V gori je bilo še dovolj Hrane, saj so bukev, hrast in kostanj tisto leto dobro obrodili. Ker je bila jesen suha in občasno kar preveč topla, je na marsikateri njivi ostala koruza še nepobrana, saj se je tako najbolje posušila pred spravilom. Ker vreme nikakor ni kazalo na zimo, se kmetom kar ni mudilo s spravilom pridelkov. Tudi zato so si divji prašiči nabrali kar precej zaloge v podkožju in se niso bali spremembe vremena. Ker pa je zanje prišel tudi čas ljubezni, bukanje, so se merjasci nekoliko bolj potepali in skoraj pozabili uživati plodove narave.

Bukanje se je sicer že bližalo koncu in merjasec je postajal v svojem okolišu dokaj nemiren. Želel je z gore malo na potep, da si poišče ljubico tudi kje drugje. Tisti večer je mesec sicer zaplul

po nebu, a ni še dobro osvetljeval prostranstev pod sabo, saj je bil šele v svojem prvem kraju in se je le kot ozek trak kazal na zimskem nebu. Toda kmalu ga je zakrila sivina težkih oblakov, ki so s seboj prinašali tudi prvi sneg. Sneg je tisti zaveznik, ki prašičem omogoča tiho in med grmovjem skoraj nevidno premikanje, mimo vseh ovir, na poti v dolino.

Počasi se je čekanar odločil za premik v novo okolje. Čeprav ni bil več ravno mladenič, mu je bila pot neznana. Zato ga je še bolj privlačila, zanj je bila še večji izziv in v njem se je rojevalo še več pričakovanj. Prečkal je kar nekaj stečin svojih tekmecev, mlajših in tudi starejših merjascev, ki so se prav tako potepali po gori z željo, da si najdejo družbo godnih svinj. Kolikokrat prej se je že spopadel s tako družbo, koliko brazgotin mu je ostalo na koži po spopadih. Da, bolečih brazgotin, ki pa so včasih prinesle tudi užitek parjenja, še večkrat pa le bolečino in beg. Za umik se je odločil le stežka, saj je menil, da

je v svoji mladostni moči nepremagljiv. Samozavest so mu povečali tudi lepo razviti in ostri čekani. Ti so bili sicer še nekoliko kratki, pa zato toliko ostrejši in skupaj z rilcem močno orožje. To je včasih spoznal žal prepozno, ko ga je rana že zelo skelela in je iz nje tekla kri in mazala črni zimski kožuh. So ga pa take grobe izkušnje izučile, da je pozneje sicer samozavesten in prepričan v svojo moč le pravočasno spoznal, kdaj je primeren čas za umik.

Kmalu so bile vse stečine skrite pod prvim snegom, hkrati pa je veter s severa prinesel tudi mrzel zrak. Nosnici sta namreč puhali vedno bolj viden izdih tople sape, pa tudi sneg je bil prhek, da se je kadilo za njim, čeprav se je premikal previdno in počasi. Previdnost je bila potrebna, saj je bilo to zanj neznano okolje, izkušnje pa so ga silile k še večji previdnosti. Šele proti jutru se je ustavil. S svojim močnim rilcem je razmetal sneg in dvignil prst pod njim ter si privoščil prvi obrok. Odločil se je

še malo pogledati po okolici, preden bi si privoščil počitek. Ker ni naletel na noben svež sled svojih godnih vrstnic, je v bližnji goščavi za svoj dnevni kotel najprej očistil sneg s tal in v tišini zimskega dne legel k počitku. V okolici je bilo ves dan mirno, saj je močno sneženje ljudi priklenilo k toplim pečem in v bližino domov.

Zvečer je sneženje pojenjalo. Ko je zapustil svoje ležišče, je videl, da je okrog njega sneg prekril vsako drevo in vsako najmanjšo vejico na grmičevju. Ker je mraz vedno bolj pritiskal, so se drobne snežinke lesketale kot drobne zvezdice na nebu. Zdaj pa zdaj se je rahlo nabrani sneg nežno stresel z drobnih vejic na njegov kožuh, kar pa ga ni prav nič motilo. Tega je bil vajen, saj je že nekaj zim preživel v gori, ki ni nikoli skoparila s snegom. Počasi se je dvignil. S svojega črnega kožuha, pokritega z dolgo zimsko resasto dlako, je stresel sneg, malo zakrožil po okolici in se počasi podal na nadaljnjo pot. Snežna odeja je bila cela in nedotaknjena, kakor novo pogrnjena preproga v širni prostor. Čez dan je namreč zaradi močnega sneženja vsa preostala divjad počivala pod naravnimi zakloni, ki so ji ga nudile upognjene veje dreves in grmov, ter tako ohranjala telesno toploto in energijo. Hodil je dolgo, ko je naenkrat pred seboj zagledal nekaj novega, česar prej še ni videl nikoli: močno svetlobo, ki je še bolj zaskrila snežinke in ga naredila še bolj previdnega. Česa takega v gori namreč prej nikoli ni videl. To so bili soji luči počasi vozečih avtomobilov, ki pa so bili zaradi novo zapadlega snega in slabo očiščenih cest zelo redki. Počasi in previdno se je približal svetlobi ter nato hitro prečkal cesto. Kar bolje se je počutil, ko je svetloba spet izginila in je bil zopet v varnem zavetju temne noči. Nenadoma pa je zavohal znani vonj. Seveda, samica s spremstvom svoje družine. O, pa ne samo ena! Počasi je od daleč sledil tropu, ovohaval sled in okolico, saj pri prvem srečanju ni želel nobenih presenečenj. Ker tropa ni želel dohiteti, jo je mahnil še malo mimo, po svoje. Zopet je prišel do ceste. Prečkal jo je, se ob potočku podal po dolinici navzgor in se odpravil na rahlo vzpetino. Tam je naletel na njivo z neobrano koruzo, kjer se je malo posladkal. Čutil je, da se počasi bliža jutro in z njim dnevna svetloba. A z njo navadno pride tudi človek, zato je želel spet poiskati varno zavetje, kjer bo lahko preždel dan. Ko se je že nastanil v primerni goščavi, je ugotovil, da je cesta pravzaprav zelo blizu. Ropot avtomobilov mu ni bil prijeten. Ker pa je sneg le omilil nekaj

hrupa, se je odločil ostati na tistem mestu.

Lovska radovednost je Mira potegnila v lovišče, saj mu je sneg nudil možnost odkrivanja nočnih dogodkov, povezanih z divjadjo. Opazil je sled merjasca, kjer je drugič prečkal cesto. Takoj je vedel, da je pravi. Sled je bil velik, kljub pršiču so bile velike stopinje dobro vidne in zadnja knoprsta sta jih naredile le še širše. Njegov korak je bil dolg, noge pa je rahlo povlekel po snegu. Da, samo en sled. Vest je hitro posredoval drugim lovskim tovarišem in kmalu sta s kolegom Miljanom pregledovala sled. Kolikor je merjascu sneg pomagal, da se je neslišno in skoraj nevidno prikradel v dolino, toliko bolj ga je zdaj izdal. Ni zastoj rek: *»Ne pade sneg, da bi pobelil breg, ampak da vsakdo v njem pusti svoj sled.«* Lovca sta počasi proučevala sled. Dogovorila sta se, kje bo kateri obhodil lovišče, da bi lažje določili mesto merjaščevega dnevnega počitka. Eden od njiju se je pri tem nevede približal merjascu. Ta je sicer slišal nekakšne enakomerne in dokaj tihe šume po rahlem snegu, a jim ni namenil posebnega pomena. Oster mraz mu je silil v nosnici, ko je v mrzlo dopoldne z rilcem iskal vonjave, ki bi jih prepoznal. Veter mu ni bil naklonjen, saj mu je vonjave po človeku odnašal stran. Kar prevečkrat se je že srečal s človekom, ki je zašel v njegovo stanišče in ga vznemirjal. A človeka je doslej vedno začutil na daleč. Pravočasno in previdno je vedno poiskal varno pot za umik, saj je v vseh teh letih zelo dobro spoznal domači teren. Malo po goščavi, malo za robom, nekaj obrambnih kretenj z ostrimi čekani pred preveč vsiljivimi psi in že je bil v varnem zavetju nove goščave, daleč od trušča in nemira.

Tudi tokrat so šumi nenadoma izginili, slišal je samo enakomeren zvok avtomobilskega motorja, ki se je približeval in se prav tako oddaljeval po bližnji cesti. Bil naj bi miren dan, ko si bo odpočil in nabral novih moči za večerni pohod. Morda bo le naletel na trop ali kakšno godno svinjo in njegova pot ne bo zaman. Ker mu je bil teren tuj, ni želel ostati predolgo. Raje se bo vrnil na svoje, saj se tam počuti varneje.

Pozno popoldne se je začelo nekaj dogajati ... Zopet je v bližini ležišča zaslišal rahle šume korakov v snegu in v nosnici se mu je priplazil tisti alarmantni vonj, vonj po sovražniku – človeku! Šum je sicer pojenjal, vonj pa je še kar ostal. Začel se je spraševati, kaj se vendar dogaja. Pozorno je

poslušal in razmišljal, kam in kako naj se umakne, kje je tista prava goščava, kje tisti pravi greben, ki ga bo dobro skril. Nenadoma pa je zaslišal še človeške glasove, ki so se krepili in prihajali vedno bliže. Dvignilo ga je na noge. Pozorno je lovil zrak v nosnici, v ušesih pa so mu alarmantno odzvanjali čudni glasovi. Ocenil je, da se bo najbolje pognati malo naprej, kjer je tista goščava, in, vsaj tako kaže, ni nevarnosti zanj. Sprva je krenil počasi in bil je prepričan, da bo lahko še enkrat ukanil tistega, ki ga zasleduje in preganja, tistega, ki bi mu rad stregel po življenju. Glasovi so namreč ostali za njim in z njimi tudi tisti zoprn, nevaren vonj. Samo še to goščavo bo prečkal, skočil bo desno, nazaj čez cesto, in se v varnem zavetju noči, ki se je že počasi spuščala v gozd, podal v svoj domači okoliš, v domače goščave, daleč od cest in ljudi. Žal tudi stran od morebitnih ljubic; toda kar naenkrat mu zanje ni bilo mar. Skrb za lastno življenje je bila močnejša. Toda prav takrat ga je nenadoma presenetil pok. Pok, kakršnega je do zdaj slišal le od daleč. O, koliko njegovih znancev je že končalo življenje po takem poku, koliko njegovih sovrstnikov se ni več vrnilo v svoja stanišča! Po takem poku so se za vedno izgubile tudi njegove sestre, bratje. Spomnil se je, kako sta jih z materjo v goščavju zaman čakala in pozneje iskala. Pri begu niso našli prave goščave za varen umik, niso bili dovolj hitri pred psi, ki so tekli in lajali za njimi.

Toda krogla po tem poku tudi zdaj ni dosegla njega, švistnila je v pršič ob vejah gostega grmovja in stresla sneg po tleh. Še malo, še nekaj metrov in na varnem bo ... Takrat pa ga je zadelo, tako močno zadelo, da ni videl drevesa pred seboj, v katerega se je zaletel ... in ni slišal poka. Udarec težkega telesa ob drevo je bil močan, saj se je stresel ves sneg z vej, da se je odlomil kos njegovega čekana. Udarec krogle mu je spodnesel noge, srce v notranjosti močnega telesa je še zadnjič poglalo kri po telesu. Luknja v srcu mu je vzela moč, da bi še bežal, da bi se vrnil v svojo goro.

Ni se več zavedal in ni več videl, kako so ga lovci navezali in družno potegnili do ceste. Od tam so ga odpeljali in se v domu veselili lovskega uspeha. Bil je središče pozornosti in glavna zvezda.

Miljan je imel še poseben razlog za veselje. Ni bil vesel samo plena ob iztekajočemu se letu, veselil se je tudi rojstva svojega vnuka, ki je privekal na svet sredi tistega dneva. Veselil se je tudi, da ker mu je Diana namenila lepo darilo za bližnje praznovanje rojstnega dne.

Gozdni jereb, samček

38. srečanje v Trstu bo 4. junija

Nastopilo bo okrog 600 pevcev in rogistov

Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine – Doberdob je že ob sprejemu kandidature za organizacijo 38. srečanja slovenskih lovskih pevskih zborov (SLPZ) in skupin rogistov (z mednarodno udeležbo) predvidevalo, da organizacija ne bo preprosta. Žal se to uresničuje. Ker tudi naši rojaki v Italiji nikoli niso »vrgli puške v koruzo in se ne vdajo kar tako, so še najbolj dokazali, ko so zadnje dni januarja sporočili, da bo zaključna prireditev vendarle v Trstu. S tem pa skrb in težav še zdaleč ni bilo konec. Ker se v politično dokaj aktivni Italiji nikoli ne ve, kaj lahko prinese jutrišnji dan, kakšno bo politič-

srečanje za letošnjo največjo lovsko kulturno prireditev na sploh v Evropi je premaknjeno na **soboto, 4. junija!**

Poleg številnih slovenskih lovskih pevcev in rogistov, zamejskih in iz Južne Tirolske ter avstrijske Koroške, se bodo srečanja v kar lepem številu udeležili tudi hrvaški, madžarski, češki in slovaški lovski glasbeniki. Kar se bo zgodilo 4. junija v Tržaški pokrajini, se kaj podobnega menda še ni zgodilo v Evropi in njeni bližini. Morda bodo prav zato zamejski slovenski lovci pa tudi predstavniki družbenopolitičnega in kulturnega življenja iz matične domovine in Tržaške pokrajine storili vse, da bo srečanje potekalo povezano, družabno in bo tudi odmevno. Da bo povežalo tudi tiste, ki most čezmejnega sodelovanja raje rušijo, kot bi ga krepili!

Da bo srečanje res dobro or-

ganizirano, tudi medijsko odmevno, so zagotovo porok nekatere ustanove in njihove vplivne osebe: glavna pokroviteljica sta LZ Slovenije, Ministrstvo za kulturo Slovenije in še nekatere druge državne službe in društva ter kar nekaj donatorjev. Predvsem so to Društvo slovenskih lovcev F.-J. K - Doberdob ter Občine Repentabor, Devin - Nabrežina, Zgonik, Dolina in Milje, v katerih se bodo samostojno predstavile lovske glasbene skupine. Zagotovo pa pri tem izstopa mesto Trst, ki bo gostilo veličastno zaključno prireditev. V vsej zgodovini Trsta in Tržaške pokrajine bo sploh prvič, da bodo slovenske lovske pesmi in nežne melodije lovskih rogov zapelo in igralo več kot 600 lovskih pevcev in rogistov. Že sedaj si lahko predstavljamo, kako bo po tržaškem pomolu zadonela pesem Ubalda Vrabca *Pozdravljeni nam lovci*

vsi, pa Frana Venturinija *Halo, halo ...* Združeni pevski zbori, ki jim bo dirigiral Herman Antonič, sicer zborovodja LPZ Doberdob, bodo v italijanščini zapeli tudi *Il cacciatore del bosco*, avtorja F. Mignozzija. Lahko si predstavljamo tudi veličasten odmevni nastop združenih rogistov (B), ki bodo najprej zaigrali skladbo Jožeta Grleca *Pozdrav lovcem* in nato še Daneta Namestnika, vodje Zasavski rogistov, *Pozdrav lovni*. Tudi rogisti (Es) bodo odločno zapihali v lovske rogove, ko bodo izvajali odlomek iz opere *Čarostrelec*, »Jägerchor«, avtorja C. M. Webra. Zagotovo bo vrhunec zaključne prireditve v središču Trsta nastop združenih pevcev in rogistov, ki jim bo dirigiral **Stanko Peterka**, sicer vodja Prekmurskih rogistov, ko bodo zapeli in zaigrali *Mi smo lovci*, avtorja prir. Franca Gornika, zborovodje LPZ Martin

no vzdušje čez en mesec, je na to mislil tudi previden organizator. Tako je že v začetku februarja predvideval, da zaradi predvidenih volitev v Italiji, ki bodo maja, srečanja verjetno ne bo mogoče organizirati 28. maja, kot je bilo načrtovano sprva, ampak teden pozneje, 4. junija 2011. **Torej,**

Nad organizacijo 38. Srečanja bdi dr. Egon Malalan; na fotografiji desni.

Tako odločno in ubrano kot so lovski pevci zapeli na lanskem, 37. Srečanju na Ptuj, bodo zagotovo tudi junija letos v zamejski Italiji.

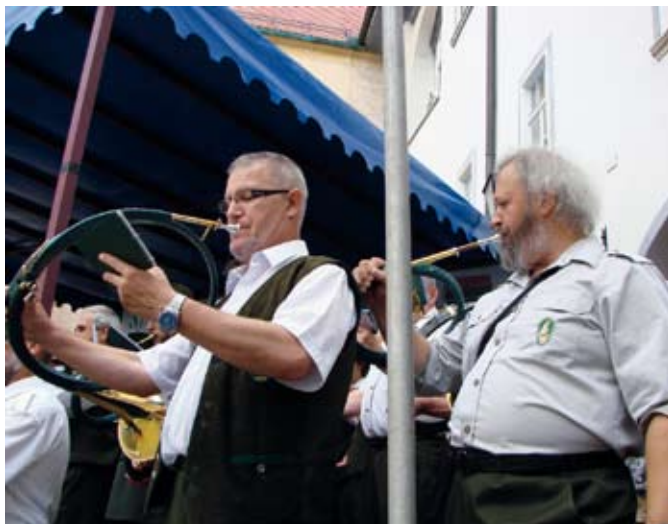

Foto: F. Rotar

Letos bodo lovski rogovi zadoneli tudi na tržaških ulicah.

Krpan – Bloke. Srečanju bodo dale pečat tudi izbrane besede nekaterih govorcev. Skratka, pustimo se presenetiti!

V programskem odboru, vodi ga **Herman Antoni**, sta tudi **Gregor Rettinger** in **Franc Kene** iz Komisije LZS za kulturo in stike z javnostjo.

Franc Rotar

Sredstva za varstvo in vlaganje v naravne vire!

Kako je s porabo koncesijske dajatve za trajnostno upravljanje z divjadjo?

Potem ko je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) že leta 2009 z upravljavkami lovišč (lovskimi družinami) sklenilo koncesijske pogodbe za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v Republiki

majhen del lovne površine, tudi en evro koncesijske dajatve, se je MKGP odločilo, da koncesionarji MKGP plačajo celotno koncesijsko dajatev. MKGP nato razdeli občinam polovico koncesijske dajatve, zbrane od vseh koncesionarjev, ki imajo v občini del lovne površine. Problem pa je nastal, ker imajo nekatere občine na svojem območju zelo malo lovnih površin in bodo prejemale majhen del koncesijske dajatve (letos je najnižji znesek koncesijske dajatve občini 37 evrov). Del koncesijske dajatve, ki pripada občinam, morajo slednje v svojem proračunu izkazati kot namenski prejemek in ga tudi uporabiti kot namenski izdatek za opravljanje ukrepov varstva in vlaganj v naravne vire.

Podrobnejše pogoje, namen in način porabe teh sredstev pa občina ureja sama z odlokom, ki ga morajo sprejeti občinski sveti. To se je tudi zgodilo v Občini Gornja Radgona, ki je iz naslova koncesij od MKGP doslej prejela le 832,00 evrov, in sicer od petih koncesionarjev: LD Apače 6,00 evrov, LD Gornja Radgona 511,00 evrov, LD Negova 207,00 evrov, LD Radenci 57,00 evrov, LD Benedikt 51,00 evrov. A ne glede na znesek so sredstva iz naslova koncesijske dajatve za trajnostno upravljanje z divjadjo obvezno izkazana kot namenska

varstva in vlaganj v naravne vire, kot so: **ohranjanje in vzdrževanje gozdnih jas, grmišč, lo-gov; izdelava in vzdrževanje vodnih habitatov (kaluža, mlaka, mokrišče, vodni viri, ipd.); vzdrževanje gozdnih robov, pasišč in remiz; nakup in sajenje ter zaščita avtohtonih in rastišču primernih plodonosnih grmovnih in drevesnih vrst; krmljenje divjadi, vzdrževanje krmnih in pridelovalnih njiv; izdelava, postavitev in vzdrževanje gnezdilnic, solnic, umetnih dupel in prež; čistilne akcije občine; čiščenje divjih odlagališč; izobraževanje in obveščanje prebivalcev/šolarjev o stanju in odnosu do gozdnih živali/divjadi in o gozdnem bontonu ...**

Upravičenci do omenjenih sredstev so lovske družine – koncesionarji, ki imajo podpisano koncesijsko pogodbo za trajnostno upravljanje z divjadjo v RS za lovišča, ki ležijo na območju občine. Merila ter pogoji za dodelitev sredstev oziroma izbiro najugodnejšega ponudnika se določijo v javnem razpisu oziroma v povabilu k oddaji ponudb.

Oste Bakal

Se res vračamo v šestdeseta leta minulega stoletja?

Globovnica v Radehovi pri Lenartu doživela »čiščenje«, ki ni v prid varstva narave

Podoba potoka Globovnica med iztekom iz jezera Radehova in izlivom v potok Velka kaže klavno podobo. Z njo so javnost seznanili člani lenarške **Ribiške družine (RD) Pesnica**, ki so zaskrbljeni nad načinom izvedbe akcije čiščenja zarasti v strugi. Kot je povedal predsednik Komisije za varstvo okolja pri RD Pesnica **Lenart Stanislav Vedernjak**, dela še niso končana, saj bodo odstranili tudi vse štore posekanih dreves in nato strugo potoka Globovnica še poglobili. »Vzdrževanje vodotokov z vidika poplavlne varnosti je nujnost, vprašljiv je le način. Globovnica je ekološko pomembno območje in kot taka podvržena določene-mu varstvu, predvsem ohranjanju biotske raznovrstnosti. V prostorskih izvedbenih aktih lokalne skupnosti (Odlok o PUP v Občini Lenart) je določeno, da se morajo ureditve vodotokov opravljati sonaravno, z uporabo naravnih materialov. Kmetijski

Foto: O. Bakal

Občina Gornja Radgona je iz naslova koncesij za trajnostno upravljanje lovišč od MKGP doslej prejela skupaj 832,00 evrov sredstev od petih koncesionarjev (LD). Denar bo porabila za ukrepe varstva in vzdrževanja naravnih virov.

Sloveniji, je po ZDLov-1 50 % sredstev od koncesijske dajatve prihodek državnega proračuna, druga polovica pa je prihodek proračuna občine. Posamezna občina namreč prejme sorazmerni delež pripadajoče koncesijske dajatve glede na lovno površino lovišča, ki leži na njenem območju. Ker pa bi prejemale občine, v katerih ima koncesionar zelo

sredstva, ki jih je treba uporabiti kot namenske izdatke. Zato posebni odlok določa porabo denarnih sredstev, ki jih občina prejme kot del koncesijske dajatve za trajnostno upravljanje z divjadjo na podlagi predpisov, ki urejajo področje divjadi in lovstva. Po tem odloku se v radgonski občini sredstva namensko porabljajo za izvajanje ukrepov

Ker 38. srečanje v Tržaški pokrajini ne bo samo lovska kulturna prireditev, ampak bo zagotovo tudi politično odmevna, je organizator pravočasno ustanovil tri pomembne odbore srečanja. Poleg častnega, v katerem so pomembne lovske in politične osebnosti, sta zagotovo najbolj delavna osrednji prireditveni ter programski odbor. V osrednjem odboru, ki ga vodi predsednik dr. **Egon Malalan**, je njegov namestnik **Franc Rotar**, **Erik Husu** pa generalni sekretar ter člani: **Stanko Budin**, predsednik LPZ Doberdob, **Blaž Krže**, predsednik Komisije LZS za mednarodne odnose, **Nataša Canziani** (Občina Devin - Nabrežina), **Niko Tul** (Občina Dolina), **Monica Hrovatin** (Občina Zgonik), **Roberta Škabar** (Občina Repektor), **Mirna Viola** (Občina Milje), **Boris Pangerc**, predstavnik Tržaške pokrajine, ter **Pavlo Rovis** in dr. **Caristina Caris** (Občina Trst).

Delujejo že lokalni občinski prireditveni odbori, ki jih vodijo Nataša Canziani, Monica Hrovatin, Roberta Škabar, Niko Tul in Mirna Viola.

F. R

prostor, ki je degradiran z osnovnim in detajlnim odvodnjavanjem, je treba sonaravno urediti. V konkretnem premeru temu najbrž ni bilo tako,« opozarja

da bodo v prihodnje oboji sodelovali učinkoviteje, saj je konec koncev to v dobro skupnih naravovarstvenih interesov.

Marjan Toš

Foto: M. Toš

Po »čiščenju« Globovnica kaže klavno podobo.

Vedernjak in dodaja, da je bila Globovnica – tako kot večina vodotokov v Slovenskih goricah – z regulacijo pred dobrimi štiridesetimi leti spremenjena v odvodni kanal. Sčasoma je narava sama delno zacelila rane, s sonaravnim urejanjem pa bi naravni proces lahko samo še pospešili. Ocenjuje, da začeta dela na potoku Globovnica nikakor niso korak v pravo smer in nas prej vračajo v šestdeseta leta minulega stoletja.

Lenarški ribiči so pravočasno opozorili na negativne posledice nepremišljenega posega, ki je tudi za lovce nesprejemljiv. Ob Globovnici je bilo namreč vsaj nekaj zarasti in kritja za malo poljsko divjad, ki si vse do danes ni opomogla zaradi obsežnih hidro- in agromelioracij v vsej Pesniški dolini. Prav bi bilo, da bi v prizadevanjih za varstvo okolja, voda, ribjega in živalskega bogastva nasploh, ribiči in lovci še tesneje sodelovali in skupaj sodelovali v procesih dogovarjanja o posegih v naravnem okolju. Pričakujejo, da bodo v prihodnje bolj kot doslej vključeni v postopke vodnogospodarskega urejanja vodotokov, ne pa šele takrat, ko je treba pobrati mrtve ribe ali preseliti ogroženi vodni živelj. Ne nasprotujejo vzdrževanju vodotokov z vidika poplavne varnosti, saj je to več kot potrebno, pač pa opozarjajo na način izvedbe, ki je v omenjenem primeru daleč od optimalnih strokovnih rešitev. V omenjeni zgodbi so bili ribiči hitrejši od lovcev, in to se ni zgodilo prvič. Kljub temu verjamemo,

Dosledno odpraviti pomanjkljivosti

57. Občni zbor LD Dobrava

Kolektiv zelene bratovščine **LD Dobrava** v Slovenskih goricah je na 57. letnem Občnem zboru izjemno kritično raz-

spregovorili so o slabem stanju lovske kinologije, premajhni skrbi za malo divjad in lovišče nasploh. Ugodno pa so ocenili sodelovanje z OŠ Sv. Trojica in Cerkvenjak, z obema občinama, s pobrateno LD Vurmat z Duha na Ostrem Vrh in s sosednjimi LD. Uspešno so sodelovali v akciji Očistimo Slovenijo v enem dnevu in se z lovniškim turizmom vključevali v turistično ponudbo osrednjih Slovenskih goric. Lovišče so dobro opremili s prostostoječimi prežami, krmišči in solnicami. Vzdržujejo krmne njive in izvajajo preventivne ukrepe za zmanjševanje škode od divjadi.

Na občnem zboru so kritično ocenili, da so v LD premalo storili za vzdrževanje in pridobivanje novih remiznih površin, za strokovno izobraževanje in zmanjšanje deleža izgub srnjadi zaradi povozov (promet). Lani je bilo evidentiranih 38 glav povožene srnjadi, pretežno srn, kar je bilo po mnenju nekaterih razpravljalcev zabeleženo nerealno, saj je po navadi delež obeh spolov v povozu enakomerno porazdeljen. Veliko težav imajo zaradi povečanja številčnosti sivih vran, ki kmetom povzročajo precejšnjo škodo. Odstrel

Foto: M. Toš

Fazan v lenarškem delu lovišča

pravljalo o notranjih odnosih in krizi vodenja LD, kar se že odraža na manjšem ugledu v javnosti. Čeprav so se Občnega zbora udeležili številni visoki gostje, med njimi podpredsednik LZS in predsednik LZ Maribor **Branke Kurnik**, trojiški župan **Darke Fras** in podžupan Občine Cerkvenjak **Jože Gregorec**, so lovci brez dlake na jeziku spregovorili o težavah, ki jih težijo. Izpostavili so nepregledno vodenje in previsoke stroške društvene dela iz družinske blagajne,

te vrste je bil slabo uresničen, kar je deloma lahko tudi posledica neustreznega načrtovanja. Najpomembnejša vrsta divjadi v tej LD, ki šteje 41 članov (povprečna starost članov je 57 let), je srnjad. Za lovni turizem so namenili 11 trofejnih srnjakov, odvzem iz lovišča pa je znašal skupaj 92,5 % od načrtovanih 135 glav srnjadi obeh spolov. Odstrel male divjadi je zgolj simboličen, saj veliko skrbi namenljajo ohranitvi te divjadi, zlasti zajcev, jerebic in fazanov. V lovišče so

vložili 60 odraslih kur. V razpravi so spregovorili še o urejanju statusa nepremičnin, vzdrževanju in uporabi lovskega doma in njegovi uporabi za širše potrebe kraja in občine. Sprejeli so okvirni delovni program za leto 2011 in izhodišča finančnega načrta ter od vodstva LD terjali, da dosledno sledi odpravljanju pomanjkljivosti, ki jih je ugotovil NO, zagotovi preglednost finančnega poslovanja in zmanjša stroške delovanja. Najbolj so bili kritični zaradi stroškov za uporabo službenih telefonov, kar je tudi sicer že lep čas jabolko spora. Občni zbor je tako potegnil pod črto marsikaj »vročega« in, kot je povedal Brane Kurnik, podpredsednik LZS, poudaril, da ni narobe, da si lovci odkrito povedo, kaj jih teži. Bolje je na težave in odprta vprašanja opozarjati in jih poskušati reševati sproti, kot pa pometati pod preprogo.

Morda je bil tokratni Občni zbor LD Dobrava priložnost, da bi zadeve vendarle docela uredili in da bi se LD vrnila na »pota stare slave«, kot se je slikovito izrazil eden od udeležencev zbora. Ta kolektiv zelene bratovščine je namreč vedno veljal za urejeno in organizacijsko trdno lovsko okolje, v katerem so bila v ospredju vprašanja varstva narave in gojitve divjadi. Če bodo kritike na občnem zboru učinkovale in bodo odgovorni znali potegniti prave odločitve, potem se bodo slej ko prej tudi vrnili na »pota stare slave«.

M. T.

Lovski dom - kulturni spomenik

V Podnartu ima **LD Kropa** svoj lovski dom. Nanj smo ponosni, saj stavba po svoji gradnji odstopa od običajnih stavb na Gorenjskem. Ker je postavljena na dvorišču velike stavbe nekdanje gostilne, jo marsikdo tudi prezre. V prvem nadstropju imamo dve sejni sobi, večjo in manjšo, kuhinjo in sanitarije, del nadstropja pa ni v uporabi. V pritličju sta hladilnica za uplenjeno divjad in skladišče, dva skladiščna prostora pa oddajamo v najem. Jeseni 2010 je bila stavba z odlokom razglašena za kulturni spomenik.

LD Kropa je med manjšimi, lovišče je veliko 3.404 ha in šteje – s častnimi člani – 38 članov. Največ članov je bilo leta 1986, ko je imela 43 članov. Večina nas živi na podeželju, nekaj je kme-

tov; večina članov ima srednješolsko izobrazbo, predvsem v tehniških poklicih. Le nekaj članov živi zunaj območja lovišča, pa še oni so odseljeni domačini. Pripadnost LD, prizadevnost pri upravljanju lovišča in sposobnost ustvarjanja se odražajo tudi v ustvarjenem premoženju naše LD. Smo lastniki dveh lovskih koč, brunaric na Jelovski planoti in lovskega doma v Podnartu. Vse nepremičnine so lastnina LD Kropa, vpisane v zemljiško knjigo.

LD je prvo lovsko sobo dobila v last v planšariji na Vodiški planini leta 1954; lovci smo sodelovali pri gradnji med vojno porušene stavbe. Leta 1963 smo v zameno za izselitev iz planšarije dobili v njeni bližini v last (skupaj s funkcionalnim zemljiščem) novo manjšo neopremljeno brunarico. Zveza borcev je namreč planšarijo preuredila v Partizanski dom, počitniški dom za njene člane.

Leta 1962 smo zgradili lovsko kočico na Petelinovcu, na razglednem vzhodnem pobočju Jelovice nad Kropo. Objekt je bil montažni izdelek tovarne Jelovica. Leta 1980 smo objekt na Petelinovcu nadomestili z zidanim in mu obenem povečali tloris. Kočo Petelinovec smo gradili z namenom, da bomo končno imeli sestanke v svojih prostorih, saj smo doslej sestankovali kar v gostilni. Vendar se to ni »obneslo« zaradi oddaljenosti. Kočo Petelinovec smo nato oddajali v najem. Za potrebe lova ni bila koristna, ker je bila na meji lovišča, postala pa je priljubljena izletniška točka za okoliško prebivalstvo.

Leta 1985 smo od GG Bled dobili v najem na Martinčku, sredi Jelovice, brunarico, v kateri so nekoč prebivali gozdni delavci. Leta 1997 smo od Sklada zemljišč in gozdov RS odkupili najeto brunarico na Martinčku skupaj s funkcionalnim zemljiščem.

Leta 1989 smo v Podnartu od Kmetijske-živilskega kombinata najeli nacionalizirani objekt, t. i. Ledenico. Del stavbe je najelo Gasilsko društvo Podnart. Po nacionalizaciji je dokaj velika stavba služila v različne namene. V njej je imel pisarno gozdar, kmetiči so imeli skladišče kmetijske opreme in gnojil, bila je zbiralnica mleka, celo stanovali so občasno v njej. Po podpisu najemne pogodbe smo se lotili temeljite obnove stavbe, namenjene za naš pravi lovski dom. Odprli smo ga leta 1990.

Po denacionalizaciji so družini Pogačnik iz Podnarta vrnili nacio-

Lovski dom LD Kropa v Podnartu je spomeniško zavarovana stavba.

nalizirano lastnino, tudi stavbo našega lovskega doma. Po dveh letnem iskanju izhoda iz nezavidljive situacije smo leta 1997 z družino Pogačnik sklenili kupoprodajno pogodbo in LD Kropa je tako postala pravi lastnik celotne stavbe Podnart št. 27. Da smo lahko plačali kupnino, smo odprodali lovsko kočico Petelinovec.

Na 32. seji Sveta Občine Radovljica, 8. 9. 2010, je bil sprejet Odlok o razglasitvi **etnoloških spomenikov lokalnega pomena** nepremične dediščine v Občini Radovljica. Z odlokom je bilo kot kulturni spomenik razglašeno 13 objektov, med njimi je tudi stavba Podnart št. 27, ki je lovski dom LD Kropa.

Stavba je bila sicer že leta 2003 vpisana v Register kulturne dediščine, s sprejetim odlokom pa je dejansko postala stavbni objekt, zavarovan pred neprimernimi posegi v njeno zunanost, notranost in pred spremembo namembnosti.

Spomladi leta 2010 je bila LD Kropa pisno seznanjena s predlogom odloka o varstvu stavbe lovskega doma. Nanj smo dali ugovor. Med člani UO LD je, klub tudi nekaterim ugovorom, prevladalo mnenje, da nam bo odlok v prihodnje ovira pri gospodarjenju z objektom, predvsem pri morebitnih vzdrževalnih delih. Zato je LD Kropa pisno predlagala občini, da se ta stavba črta iz seznama. Ugovor ni bil uspešen in septembra leta 2010 je bil odlok sprejet.

Predlagatelj seznama kulturnih objektov, ki jih je treba obvarovati, je bil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Kranj (ZVKDS OE Kranj). Uvrstitev stavbe lovskega doma LD Kropa med varovane objekte je v odloku obrazložena takole:

Stavba, ki jo ima v lasti Lovska družina, je bila zgrajena v sklopu posestva Antona Pogačnika, ki je leta 1928 dal postaviti ob železniški progi gostilno, leta 1932 pa gospodarsko poslopje (današnja stavbo Podnart 27). Stavba je bila prvotno namenjena hladilnici in pralnici v pritličju, v nadstropju so bila prenočišča za goste iz gostilne. Po vojni je bila nacionalizirana.

Oblikovno sodi v sklop arhitekture, zgrajene med obema vojnama v stilu zmernega modernizma, gabariti in slikovitimi fasadnimi elementi, kot so biforne odprtine ter s polstebri členjena fasada, kar objekt arhitekturno uvršča v širši krog izdelkov Plečnikovih učencev. Stavba ima mnogo posebnih arhitekturnih elementov, ki so se ohranili do danes. V nadstropju sta ohranjeni vogalni arkadni loži, nadstrešek z ovalnim čelom, kovane mreže in kamnita obloga pritlične etaže. V celoti so ohranjeni arhitekturni elementi na in v hiši in je edinstvena stavba v tem okolju.

V Odloku je lastniku (torej LD) določen varstveni režim. V glavnem je treba stavbo tudi nadalje ohraniti v izvorni obliki. Vsi posegi znotraj objekta in njegovi neposredni okolici so mogoči le s kulturno-varstvenim soglasjem ZVKDS, OE Kranj. Režim upravljanja s stavbo omejuje lastnika in ni čudno, da se je sprva UO LD Kropa upirala uvrstitvi stavbe med zavarovane objekte. Toda razglasitev stavbe za kulturni spomenik ima tudi lepšo stran. Lastnik takega objekta za obnovo in vzdrževanje lahko kandidira tudi za finančno pomoč bodisi na Ministrstvu za kulturo, na občini ali v okviru drugih javnih razpisov.

LD Kropa je ponosna, da ima

v lasti tak objekt in v njem svoj lovski dom. Vso lastnino so člani LD ustvarjali z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom. V njem smo prirejali veselice, zbirali les pri kmetih, z materialom ali prevozom so nam pomagale tovarne, poiskali smo najugodnejše možnosti nakupa in izvajalcev, za najeta posojila smo jamčili z osebnim premoženjem itn. Marsikaj pa je bilo odvisno tudi od srečnih okoliščin. Znanje in prostovoljno delo ter občutek pripadnosti tej gorenjski LD so bili pogoj, da ima naša LD toliko premoženja.

Kako krivična je določba zakona o društvih, ki tistim, ki so si tako premoženje ustvarili, odreka vsakršno lastninsko pravico (npr., če bi bila ukinjena LD). Krivično je, da so zdaj ustvarjene nepremičnine del lovišča in da bi delo nekdanjih članov ob prenosu koncesije na tretjega leta koristil vse sadove, ustvarjene z odrekanjem in delom nekdanjih članov LD, sam pa za to ni nič žrtvoval prav ničesar!

Rok Gašperšič

Zasavski rogisti iz Litije in njihovih 1.750 nastopov

Leta 1974 sta **Dane in Vasja Namestnik** ustanovila skupino lovskih rogistov predvsem z družinskimi člani. Kmalu so se jim pridruževali stari in mladi prijatelji, ki jim je bila všeč ta vrsta prvine glasbe naravnih tonov. Doslej je v skupini nastopalo že več kot 30 rogistov in rogistik, zvestih pa jih je ob družini Namestnik ostalo le nekaj. Tako zdaj z nastopi vse manj »obremenjujejo« očeta Daneta, zato pa nosijo glavno breme ob sinu Vasji še vnuk **Gasper** in vnukinja **Špela** ter prijatelj **Matej Bovhan** s sinom **Ma-**

ticem. Z Janijem in Lovrom pa imajo Zasavski rogisti kar svojo »mladinsko zasedbo«. Priložnostno vskoči tudi kateri od »bivših« rogistov. Po dvajsetih letih je umetniško vodenje od očeta Daneta prevzel sin Vasja, lovski mojster in profesor glasbe.

Zasavski rogisti so kulturno društvo, registrirano v Litiji. Verjetno so najaktivnejša skupina med ljubiteljskimi zbori, saj so v šestinidesetem letu svo-

nosti je Zasavskim rogistom gotovo pomagalo stalno pomlajevanje skupine, lastno pedagoško delo in pestrost v glasbenem izražanju. Nastopajo z **lovskimi, konjeniški in alpskimi rogovi, fanfarami Aida** in kot **trobilni kvartet ali kvintet**. Tudi za zabavno zasedbo nimajo težav. Akademski glasbeniki zagotavljajo kakovost na zahtevnejših nastopih in snemanjih. Glasbena kaseta *Odmev lovskih rogov*, ki so jo posneli že pred

Zasavski rogisti z eno od zasedb kvarteta trobil

jega delovanja v bogati kroniki zabeležili že svoj **1.750. (tisoč sedemsto petdeseti!)** nastop, skupaj z lovsko mašo v Čezsoči pri Bovcu (18. 9. 2010) s koprskim škofom msg. Metodom Pirihom. Nastopajo po Sloveniji, delu Hrvaške, Italije in Avstrije. Številna lovška in nelovska priznanja in odlikovanja (tudi najvišje slovensko – Zlatorogova plaketa in hrvaško zlato lovsko odlikovanje) dokazujejo, da so tudi kakovostno med vodilnimi rogisti. So mentorji in ustanovitelji mnogih novih skupin rogistov v Sloveniji in na Hrvaškem, a se žal le redki rogisti ob svojih jubilejnih praznovanjih spomni-jo na svoje »učitelje«. K uspeš-

leti, kakovostno sodi v sam vrh tovrstne glasbe, a so je kljub oglaševanju v Lovcu prodali manj kot sto primerkov. Tudi zgoščenka *Klic z Ljubljanskega barja* (z LD Rakovnik, ki jo je predstavil **S. Lenardič**) je pomemben učni in kulturni prispevek slovenskega lovstva. Zgoščenka ob 100-letnici revije Lovec se začne in konča z glasbo Zasavskih rogistov, ki so edini imeli (ali imajo) dovolj kakovostne študijske posnetke in so v zadnjem trenutku (s posredovanjem LZS) z njimi pomagali **Marku Kobalu**, da je CD sploh lahko izšel in ga je z jubilejno številko revije Lovec prejel vsak član lovške organizacije.

Z alpskimi rogovi in Tajdo Lekše ob odprtju prvega motela Marche v Sloveniji

Družina Namestnik ob 60-letnici LD Pšata

Zasavski rogisti zaključujejo in dopolnjujejo snemanja za svojo zgoščenko, na kateri so melodije z lovskimi rogovi v »B« in »Es«, skladbe s kvintetom trobil ter lovske pesmi z rogovi in pevskim oktetom. Predstavljen je tudi alpski rog. Nastopajo in snemajo predvsem za svojo zabavo in v zadovoljevanje želja redkih (prijateljskih) lovskih družin in skupin te vrste glasbene kulture željnih občanov, ki znajo ceniti glasbeno kakovost in so jim za to hvaležni. Zasavski rogisti namreč ne prejema nikakršne finančne pomoči od lovške organizacije (pomaga jim le Občina Litija), saj jim območna ZLD Zasavje in LD, kjer so člani, ni nikoli priznala kulturnega dela kot

zvočne in videokasete raznih izvajalcev in založnikov so pogosto opremljene prav z zvočnim ozadjem njihove glasbe. Taka je tudi edina videokaseta *Lovstvo na Slovenskem* (LZS z **Borutom Mencingerjem**). Njihove melodije so nepogrešljive na pomembnih, tudi meddržavnih prireditvah na Bogenšperku in v GEOSS-u. Osrednja enournna nedeljska reportaža na prvem radijskem programu je odgrnila le delček iz njihovega bogatega kulturnega dela. S svojimi rogovi so kar 15 let spremljali slavno **Valvasorjevo konjenico** na njenih popotovanjih s kulturnim poslanstvom. Njihove številne *lovške maše* po Sloveniji in zamejstvu (tudi osrednja vsakoletna lovška maša na Mašunu) razsvetljujejo duha

Po že dvajseti vsakoletni lovski maši na Mašunu z najmlajšim dirigentom Lovrom

enakovrednega (obveznega) dela v loviščih.

S svojimi številnimi nastopi Zasavski rogisti obujajo kulturno zavest predvsem lovcev. Že zdavnaj so postali pomemben del kulturnega življenja v Sloveniji in zamejstvu, saj je kar polovica njihovih nastopov v nelovskih okoljih. Zvoki njihovih rogov se oglašajo z raznih prireditev s TV-ekranov. Reportaže na radiu,

in blažijo ali celo brišejo nestrpnost med različno mislečimi. Nastopi, kot so Planinske pesmi, Pozdrav pomladi pred Maxijem ali na osrednji ljubljanski tržnici, »božičevanja« v Maxiju, srečanja, kinološke, strelske in druge prireditve so pomembne in preproste ljudi. Ganljivi zvoki lovskih rogov Zasavskih rogistov so doslej (žal) spremljali več kot 500 lovcev in nelovcev

na njihovi zadnji poti. Lovski rog je vse manj samo lovski in ta zvrst glasbe se, predvsem po zaslugi Zasavskih rogistov, vse bolj staplja s splošno slovensko glasbeno kulturo, o čemer priča tudi prejeta *Gallusova listina*.

Zasavski rogisti so vedno stremeli za širjenjem in kakovostnim izvajanjem lovske glasbe, za kar se še nadalje nesebično trudijo. Njihov ugled je zelo velik med praviimi ljubitelji prvinskih akordov. Celotna mladina se v šolah seznanja s prvinsko glasbo na njihovih (brezplačnih!) predstavah. Žal so se Zasavski rogisti zaradi nerazumevanja njihove želje po kakovostnem izvajanju lepe lovske melodije nekako tiho umaknili iz Aktivna SLPZ in skupin rogistov, ki ga žal ni več, a je imel ključno in uspešno vlogo v kultiviranju slovenskih lovcev.

Vicarius

Tradicionalni posvet Kamniško-Savinjskega LUO

Uspešen in koristen pregled gospodarjenja z divjadjo v minulem letu

Veliko zanimanje in živahna razprava ob ogledu razstavljenih trofejev v lovskega doma LD Stahovica na Vegradu v nedeljo, 13. februarja –, ki so se ga poleg starešin in gospodarjev LD udeležili tudi predstavniki SK ZLD - Celje, Savinjsko-Kozanskega LUO, podpredsednik LZS in predsednik ZLD Ljubljana mag. Lado Bradač in drugi – sta pokazala, da se lovci devetnajstih LD v Kamniško-Savinjskem lovsko upravljavskem območju zavedajo svoje odgovorne naloge pri upravljanju z divjadjo. Ali, kot je na tradicionalnem posvetu slikovito dejal Jernej Štrajhar, predsednik UO OZUL, »razstava trofejev je nekakšna plačilna lista za gospodarjenje v preteklem obdobju«. Zlasti to velja za jelenjate in divjega prašiča, divjad, s katero so lovske družine na tem območju začele enotno upravljati že leta 2000, torej še pred ustanovitvijo zdajšnjega LUO. »To je navsezadnje tudi odraz dobrega sodelovanja med kmetovalci in lovci,« je poudaril Štrajhar in dodal, »da bi v nasprotnem primeru ostali pri takratnem stanju in bi danes na razstavi gledali, denimo, samo spodnjo vrsto (najšibkejših) jelenjih rogovij ...«

Potem, ko je območna komisija za kategorizacijo v januar-

ju v treh dneh v Braslovčah, na Ljubnem in v Motniku - Špitalču pregledala in ocenila odstrel ter izgube divjadi (sodelovali so tudi lovski inšpektor Joško Muri, načrtovalka ZGS OE Nazarje ZLD Celje), so triindvajset rogovij jelenjadi, nekaj čekanov divjih prašičev, rogovja srnjakov, roglje gamsov in rogove muflonov razstavili v lovskega domu na Vegradu, kjer je bila leta 2000 tudi prva tovrstna razstava.

Ob tej priložnosti so pripravili tudi pregled odvzema divjadi v letu 2010, ki so ga (po divjadi posameznih vrst) na posvetu komentirali člani UO Alojz Vrtačnik, Ferdinand Brinjc,

liko zmanjšala tudi povprečna telesna masa odstreljene srnjadi. Treba se bo prilagajati dinamičnemu spreminjanju razmer v okolju ter v povezavi s tem sproti in bolj hrabro prilagajati odstrel srnjadi, ki je bil po številu enak letu 2009.

Pri jelenjadi so s odvzemom 93 živali uresničili 89 % načrtovanega odvzema, kar ponovno odstopa navzdol od 10-letnega povprečja.

Pretežni del odvzema so zabeležili v osrednjih loviščih LD Gornji Grad, Ljubno, Luče in Solčava, kjer pa se je v zadnjih letih precej zmanjšala gostota jelenjadi. To bo treba upoštevati

nih 10 glav so uplenili osem živali, vendar podatki na splošno kažejo, da se je populacija damjaka zmanjšuje.

S samostojnima populacijama muflonov upravljata le LD Solčava, kjer je bilo od načrtovanih 34 živali uplenjenih 37, in LD Stahovica, kjer so od šestih načrtovanih uspeli odstreliti le enega muflona. Menijo, da bi bilo zaradi pojavov rahlega vraščanja polžev v vrat in nepravilne obrabe zobovja morda smiselno razmišljati o »osvežitvi krvi«.

Načrt odvzema gamsov v višini 182 glav je bil uresničen 94 %. Gams živi v 15 LD in poleg visokogorja (LD Solčava in Luče) čedalje bolj poseljuje tudi gozdnote predele, kot so: Menina planina, Dobrovlje ter Golte in Smrekovsko pogorje.

Pri divjih prašičih je bil načrtovani najmanjši odvzem (300) presežen za 62 živali. Najbolj se je s 85 živalmi povečal odvzem v LD Braslovče. Nekoliko večji odvzem (20) kot lani in povečanje škode predvsem na koruzi in krompirju zopet kaže na večanje populacije. Zaradi premajhnega odstrela lanščakinj in odraslih svinj ter ugodnih vremenskih razmer za lov divjega prašiča v letošnji zimi je pričakovati povečanje populacije v letu 2011.

Zanimiva je ugotovitev, da je bila škoda od divjih prašičev v letu 2010 najmanjša v primerjavi z letno ugotovljeno škodo v obdobju 2006–2010. Občutno se je namreč zmanjšala škoda od divjih prašičev na travinju, ki je leta 2008 znašala 55.000 evrov, lani pa je bila skupna škoda le 14.800 evrov. Menijo, da je zmanjšanje škode na travinju najverjetneje posledica dodajanja proteinsko-vitaminskega dodatka koruzi za krmljenje v nekatere lovišče, ki zmanjšajo potrebe po iskanju beljakovinsko bogate hrane v travni ruši. To znanstveno sicer še ni dokazano, vendar pa potrjuje informacije upravljavcev lovskega družin in zmanjšanje višine škode.

Franc Svetelj, predsednik Komisije za izobraževanje in informiranje pri ZLD Ljubljana

Foto: F. Svetelj

S pregledom doseženega dela lovcev LD v Kamniško-Savinjskem LUO so bili zadovoljni tudi: predsednik UO OZUL Jernej Štrajhar (levi), poleg njega strokovni tajnik Zdravko Mastnak in podpredsednik Alojz Vrtačnik.

Predstavniki devetnajstih lovskega družin so z zanimanjem prisluhnili predstavitev problematike glede divjadi posameznih vrst (levi mag. Lado Bradač, predsednik ZLD Ljubljana).

Franc Roban, Jure Cerar, Ida Jelenko in tajnik Zdravko Mastnak.

Nekaj podatkov iz skrbno pripravljene analize

Z odvzemom 2.016 osebkov srnjadi je bil letni načrt izpolnjen skoraj 98 %, pri tem pa so se skoraj za 14 % povečale zabeležene izgube. Lani se je neko-

ti pri prihodnjem načrtovanju. Povečala pa se je telesna teža, zlasti pri junicah in starejših košutah. Letos je bila pri jelenih prvič v LUO presežena ocena rogovja prek 190 točk, kar je dober znak.

Gospodarjenje z damjakom, ki so ga v Saleški dolini naselili leta 1972, poteka samo v LD Velunja - Šoštanj. Od načrtova-

Skupni lov treh družin

Že od leta 2000 lovske družine (LD) Mengeš, Šmarna gora in Vodice organizirajo skupni lov. Letos je zaradi neugodnih vremenskih razmer načrtovani lov v decembru odpadel,

Jutranji zbor lovcev treh LD (Mengeš, Šmarna gora in Vodice), ki so januarja organizirali skupni lov.

Lovka Barbara Bohinc z močnim lisjakom

a je bil prestavljen na januar. LD Vodice kot letošnja organizatorica s omenjeni skupni lov združila s spominskim lovom na umrle člane LD Vodice.

Udeležba na skupinskem lovu je bila odlična: udeležilo se ga je 45 lovcev. Po uvodnem nagovoru starešine LD Vodice smo se z avtomobili prepeljali na zborni mesto. Lovili smo v revirju Skaruška ravnina in uplenili tri lisice. Po končanem lovu smo se vrnili v lovski dom na Selo, se primerno okrepčali, tovariško pogovorili in razšli s sklepom, da se naslednje leto spet srečamo, ko bo organizatorica LD Mengeš.

Na tamkajšnjem območju Slovenije so bile v decembru in januarju idealne vremenske razmere za posamične in skupinske love na lisico. 17. 12. 2010, po uspešnem lovu na lisice, je **Barbara Bohinc** iz LD Vodice pokazala svojega izredno zanimi-

vega lisjaka izrazito temne barve (čadavca). Mere njegove lobanje: dolžina 143 mm, širina na ličnih lokih pa 80 mm.

Obenem nam je ugodno vreme tudi omogočilo, da so prizadevni člani LD Vodice 5. 2. 2011 po predhodnem dovoljenju postavili prostostoječo visoko prežo.

Edvard D. Bohinc

SOZUL o rezultatih gospodarjenja v letu 2010 in načrtih za leto 2011

Izvršni odbor Slovenskogoriškega območnega združenja upravljavcev lovišč, ki ga vodi **Branko Kurnik**, je opravil temeljito analizo gospodarjenja z divjadjo v minulem letu in sprejel izhodišča za leto 2011. Kot je poudaril predsednik Kurnik, so že na kategorizaciji divjadi v Lenartu ocenili, da je bilo gospodarjenje dobro in da so tudi odstrelili bolj ali manj v skladu z načrtovanimi. To velja zlasti za srnjad, ki ostaja gospodarsko daleč najpomembnejša vrsta divjadi. Povedal je še, da nepravilnosti praktično ni bilo in da je v primerjavi s prejšnjimi leti opaziti velik napredek na vseh področjih. Trofeje so bile primerno pripravljene, oddali so evidenčne knjige in drugo dokumentacijo, ki so jo vodili v skladu s predpisi. Pri kategorizaciji je sodeloval tudi lovski inšpektor **Bojan Kotnik**, s katerim upravljavci lovišč dobro sodelujejo. Nadvse razveseljivo so bile ugotovitve strokovnjakov območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, OE Maribor, da se večja obseg del, ki ga člani lovskih druženj opravijo

v okviru spremljanja stanja divjadi, pri čemer se veliko nalog s tega področja opravi tudi za zavarovane vrste prostoživečih divjih živali. Povečuje se tudi delež opravi na področju izboljševanja naravnih razmer za upravljanje z divjadjo in preventivnih ukrepov za preprečevanje oz. zmanjševanje škode od divjadi.

Lanski odstrel oz. skupni odvzem divjadi iz lovišča so bili bolj ali manj uresničeni. Pri lisici je realizacija odvzema znašala 103 %. Letošnji načrt predvideva odvzem 811 živali. Pri jazbecu je bila realizacija odvzema kar 157 %, vendar v glavnem zaradi povozov teh živali. Letošnji načrt znaša 48 živali obeh spolov. Nekoliko manjša je bila realizacija odvzema kun zlatice in belice, ki je znašala je 76 oz. 72 %. Letošnji načrt odvzema predvideva 13 kun zlatice in 195 kun belice. Realizacija odvzema poljskega zajca je bila 74 %, velik je bil znova delež povozov poljskih zajcev. Letošnji načrt obsega 310 zajcev. Člani IO SOZUL so vnovič izpostavili primere ne-realnega načrtovanja v nekaterih loviščih, zaradi česar so končni rezultati slabši od pričakovanih. Pri fazanu je realizacija znašala 80 %, odvzem iz lovišča se rahlo manjša. Letošnji načrt obsega 929 fazanov. Ob tem so veliko pozornosti namenili problematiki vlaganja in izpostavili posledice nestrokovnega dela v zadnjih desetletjih. Zavzeli so se za celovito strokovno analizo vlaganj fazanov iz umetne vzreje. Pri poljski jerebici je realizacija 28 %, letošnji načrt pa predvideva 117 živali iz umetne vzreje. Pri raci mlakarici je bila realizacija 70 %, letošnji načrt pa je 388 rac. Posebno poglavje so sive vrane, katerih število se večja, povečuje se obseg škode (travni silosi v balah) in vse težje jih je loviti. Realizacija odvzema je bila 104 %, letošnji načrt znaša 965 sivih vran. Govorili so tudi o jelenjadi. Lanski odvzem je znašal 7 glav jelenjadi: 2 primera v Lenartu in 5 v Polskavi. Bistveno večji je bil odvzem divjega prašiča, saj je znašal 23 živali obeh spolov (največ v Cigonci in Kamnici, po 6 živali, in v Polskavi, 5 živali). Ugotavljajo, da se škoda že pojavlja in da je treba divjega prašiča »držati zelo na kratko«. Kot zanimivost naj zapišemo, da so enega divjega prašiča uplenili tudi v lovišču LD Šentilj. Realizacija srnjadi je znašala 98,3 %, povprečni petletni odstrel srnjadi na 100 ha površine pa je štiri živali. Pri tem so

odstopanja, saj je ta delež v nekaterih loviščih precej manjši (od 3,2 do 3,7 živali na 100 ha površine). Letošnji načrt je 2.705 živali obeh spolov. Velik delež v odvzemu zavzemajo izgube srnjadi zaradi povozov in potepuških psov. Pri tem je zanimiv podatek, da je pri preostalem odvzemu iz lovišča kar 65 % delež srnjadi ženskega spola. To ni realno, zato bo treba na tem področju zadeve celoviteje analizirati in spremljati. Člani IO SOZUL so govorili tudi o urejanju lovišč in spregovorili o problematiki zaraščanja kmetijske pokrajine in njene vnovične vzpostavitve v nekdanje naravno stanje. Del naj ne bi opravljal v času, ko zlasti poljska divjad gnezdi in poteka vodenje mladičev. Zato namreč nastaja dodatna škoda.

M. Toš

Avstrijski lovski dnevi 2011

17. avstrijski lovski dnevi so bili organizirani 15. in 16. 2. 2011 v Aignu pri Irdingu, visoko na avstrijskem Štajerskem. Udeležil sem se le prvega dne, povabljen pa sem bil verjetno tudi zato, ker v tem mandatu v izvršnem odboru FACE (Zveze evropskih lovskih zvez) zastopam tudi Avstrijo. Vsakoletna – že tradicionalna – prireditev zaradi aktualne vsebine vzbudi veliko zanimanja med avstrijsko lovsko javnostjo, tako da je število udeležencev omejeno. V veliki športni dvorani se jih je zbralo blizu 1000 udeležencev, med njimi tudi nekateri z bližnje Bavarske, preostale sosednje države pa so bile zastopane zgolj simbolično. Kljub temu je bila izobeležena tudi slovenska zastava. Obravnavana so bila aktualna vprašanja zdajšnjega časa z vidika: boljše in večnamenske kmetijske rabe gorskega okolja, globalnega segrevanja ozračja in s tem povezanimi podnebnimi spremembami, z vidika vpliva na ekologijo divjadi tamkaj živečih vrst, vpliva vedno večjega obsega in zvrsti človekovih dejavnosti v prostem času. Govorili so o boleznih divjadi, gozdnih kurah, velikih zvereh, velikih ujedah ter vplivih pritiska zaradi lova na psihično stanje divjadi, zlasti manj prilagodljivih vrst. Organizatorjem, na čelu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo, je uspelo pridobiti ugledne predavatelje iz avstrijskih ra-

ziskovalnih ustanov, pa tudi iz Nemčije, južne Tirolske in Švice.

Pritiski na divjad se krepijo in prislovična prilagodljivost nekaterih vrst je na zgodovinski preizkušnji. V zdajšnjih časih stresnega življenja se pritiski na naravo pospešeno krepijo, je bilo slišati. Na evropski in državni ravni so nujne nekatere, tudi neprijazne omejitve, ki se nanašajo na vrste, rekreativne oblike in načine aktivnosti za prosti čas.

V lovskem pomenu je Avstrija konservativna država, v kateri se težko prebija načelo sonaravnega obravnavanja divjadi. Zato se ne gre čuditi bolj prikritim pa tudi javnim odporom zoper, po mojem mnenju, nekoliko naivno poveljevanje velikih zveri v kulturni krajini s tako obsežnim in pomembnim turističnim potencialom. Menim, da se večina avstrijskih lovcev tudi zaradi specifične organiziranosti, velikosti (majhnosti) lovišč in tradicionalnosti gojitve ne bo odločila za zmanjšano lovsko ponudbo, ki je ob navzočnosti velikih zveri že preverjeno dejstvo.

Avstrija še vedno lovi gozdne kure. Ob pomladanski številčnosti okrog 25.000 divjih petelinov in ob približno enaki številčnosti ruševcev slednjih odstreljuje okrog 1.500 na leto.

Občasni popisi objedenosti gozdnega rastja, kar je tudi vzrok sporov, kažejo na zmanjševanje v gospodarskih gozdovih in v večanju v varovalnih.

Izjemno so bili zanimivi prispevki o velikih ujedah in sovah, kot so kraljevi (20), jezerski (150) in planinski orel (1.000), brkati ser (15), ter o uralski sovi ali kozači (75). Številke v oklepajih pomenijo ocenjeno številčnost.

Navdušilo je tudi poročilo o uspešnem projektu ohranitve habitatov in divjega petelina v Schwarzwald na okrog 60.000 ha. Tam se lahko pohvalijo s stabilno številčnostjo 600 petelinov, za kar so uspeli pridobiti podporo politike, lovcev, naravovarstvenikov, turističnih organizacij in številnih lastnikov.

Blaž Kržec

Delovna akcija v LD Storžič

Že kar nekaj let imamo v LD Storžič navado, da vsako leto obnovimo ali na novo postavimo lovske preže in druge lovske objekte v lovišču. V ta namen lovci, kolikor nam vreme dopušča, pripravimo vse potrebno, da so preže in vse, kar je

Lovci LD Storžič (revir Velika Gmajna - Zabrze) na delovni akciji pred lovskim domom na Pangršici

potrebno popravila, nared do prvega maja, ko se začne lovna sezona na srnjaka.

Ker je bilo letos vreme primerno za taka dela, smo se lotili lupljenja smrekovih debel že v začetku februarja. Olupljena in lepo zložena bodo počakala do pomladi pred domom lovcev na Pangršici, od koder je tudi fotografija. Kljub ne ravno navdušujočemu vzdušju, ki na splošno vlada v našem lovstvu, je na takih akcijah druženje še vedno prijetno in koristno.

J. Petač

LD Fram z novim vodstvom

Lovci Lovske družine Fram smo 21. januarja letos na občnem zboru potrdili predlog novoizvoljenega starešine **Walterja Megliča** za prav tako nove člane UO LD. Izvolili smo novo vodstvo in mu zaupali vodenje naše LD v prihodnjem obdobju.

Novi UO se je takoj resno lotil

dela in na svoji prvi seji sprejel predlog del v letu 2011. Tako je bila že 13. 2. 2011 delovna akcija urejanja okolja lovskega doma in njegove notranjosti. Obrezani je bilo treba krošnje starih lip, od katerih je ena že ogrozila streho lovskega doma, obe pa sta bili zelo porasli z drevesnim zajedavcem – belo omelo. Ker lipe sodijo v našo kulturno dediščino, se je starešina dogovoril z odgovornimi v Občini Rače - Fram, da so s svojo ekipo strokovno obrezali obe krošnji in nam zagotovili, da si bosta lipi po posegu opomogli in uspevali naprej.

Pospraviti je bilo treba odrezani les in urediti zelenice. To delo smo lovci opravili sami kakovostno in hitro, za kar nas je starešina pohvalil in se nam zahvalil. Ne smemo pozabiti omeniti, da je pri tem delu tudi sam krepko zavijal rokave in nam bil vzor ter spodbuda. S tem pa delo na lovskem domu in urejanju njegove okolice še ni končano. Letos nas čakata še zamenjava

Urejanje okolice lovskega doma LD Fram. Novi starešina Walter Meglič je tretji z leve!

dotrajanih oken in obnova strehe. Pri tem nam bo pomagala Občina Rače - Fram.

V mesecih, ki bodo sledili, bomo urejali tudi lovišče; opravljali bomo biotehnična dela in druge lovske dejavnosti, saj je ponos vsake LD kakovostna divjad, ki nam je zaupana, da gospodarimo z njo.

V septembru načrtujemo mašo sv. Huberta, ki bo v cerkvi na Planici nad Framom, saj je sv. Hubert tudi naš varuh in zavetnik.

Novi UO je pred članstvo postavil še druge naloge, s katerimi se moramo soočiti lovci. Upamo, da jih bomo z dobro voljo tudi uresničili. Opaziti je, da je v naši LD zapihal svest uveljavljen veter v pravo smer.

Branko Kanižar

Na avstrijski strani Pece vedno manj ruševcev in velikih petelinov

Koroški lovci s te in one strani najvišje koroške gore Pece imajo že leta januar rezerviran za pregled odstrela in izgub v minulem letu. Tako je tudi v LGB Pliberk na avstrijskem Koroškem, ki strokovno, izobraževalno in kulturno povezuje 200 lovcev iz 19 lovskih družin, ki skupaj upravljajo z divjadjo na okrog 20.000 ha lovnih površin. Zadnje januarsko nedeljo so v Kulturnem domu v Pliberku, kjer se družijo tamkajšnji lovci, organizirali tradicionalni lovski dan ter opravili pregled odstrela in izgub divjadi za leto 2010. Lovski shod je vsako leto v drugem kraju (Žvabeku, Globasnici ali Pliberku). Letošnji je bil dobro organiziran, obiskan, strokoven in bogat tudi s kulturnim programom: popestrili so ga lovski rigisti LGB Pliberk.

Privlačna lovska razstava

Lovci izpod Pece so tudi tokrat razstavne panoje uredili pregledno in privlačno, s številnimi močnimi in zanimivimi trofejami. Za druge ljubitelje narave in divjadi, ki ne poznajo toliko prostoživečih gozdnih živali, pa so v avli doma uredili del narave s prepariranimi gozdnimi živalmi. Res, malokje je mogoče videti tako lepo urejeno dioramo, kot je bila letošnja v Pliberku. Uredila sta jo zamejska slovenska lovca: tajnik Kluba prijatelj lovca iz Celovca **Jure Mandl**, sicer referent za lovstvo in mestni svetnik Občine Pliberk, ter vsestranski

Ruševca in gams s Pece v pliberškem Kulturnem domu

Foto F. Rotar

V Kulturnem domu v Pliberku so zamejski koroški lovci tudi letos uredili bogato lovsko razstavo in nižinsko ter visokogorsko lovišče s prepariranimi gozdnimi in obvodnimi živalmi. Zvesti bralci Lovca so se postavili pred naš objektiv (od leve): Jure Mandl, Vladimir Smrtnik, Valentin Božič, mag. Franc Tšchernko in Kristijan Maurel (v ozadju), Franc Koschtnig in Blaž Kordež.

Kristijan Maurel. Domiselni povzetek narave je bil na ogled ves teden. A uradni del lovskega dneva je bil namenjen lovski stroki; vodil ga je mag. **Franc Tšchernko**, predsednik LGB Pliberk. S strokovnimi razlagami o odstrelu in izgubah ter načrtu za leti 2011 in 2012 sta spregovorila **Franc Koschtnigg**, lovski mojster za okraj Velikovec, in **Janez Kaiser**, podpredsednik LGB Pliberk. Upravljanje z divjadjo na avstrijskem Koroškem je vedno zanimivo tudi za predstavnike sosednje slovenske LD Peca - Mežica in LD Jamnica - Prevalje, saj kar 18 km avstrijskih lovišč meji z loviščema naše mežiške in prevaljske LD.

Na cestah velik davek med srnjadjo

Iz skrbno zbranih in urejenih statističnih podatkov je razvid-

no, da so bili tamkajšnji lovci tudi v letu 2010 dokaj zavzeti in dosledni pri izpolnjevanju letnega načrta odstrela. Več o samem odstrelu in izgubah je Tšchernko povedal, da so lovci iz pliberškega okoliša v letu 2010 odstrelili 348 glav srnjadi, skupnega odvzema pa je bilo 417 glav srnjadi. Čeprav že nekaj let ob cestah nameščajo povsem novo različico odsevnikov, ki oddajajo moder sijaj in še za divjad odbijajoč zvok, so lani na cestah izgubili kar 116 glav srnjadi. Iz neznanih vzrokov so izgubili še dodatnih 43 glav, kar je za omenjeni okoliš precej. Skupnega odvzema pri jelenjadi je bilo 40 živali. Odstrelili so 28 glav je-lenjadi, 28 gamsov in 19 divjih prašičev. Še pred štirimi leti so divji prašiči naredili največ škode; takrat so jih odstrelili kar 45. Zdaj pa največ škode pov-

zroča jelenjad. Tako za letos in prihodnje leto načrtujejo, da bodo odstrelili kar 108 glav jelenjadi.

Ker je tudi na strmih skalnatih in gozdnih pobočjih onstran Pece vedno manj ruševcev in velikih petelinov, se je lani lov nanje povsem izjalovil. »Čeprav je spomladansko štetje nakazovalo, da še vedno upravljamo z zadovoljivo populacijo ruševcev, pa se je ob lovu pokazalo, da temu le ni tako! Rastišča so bolj samevala, zato je bil odstreljen samo en ruševac. Nadaljnemu odstrelu smo se sami odpovedali. Velikega petelina sploh nismo lovili, saj je njegova številčnost v močnem upadanju,« je zaskrbljeno dejal Tšchernko.

Bo tudi onstran Pece uvedena prepoved lova na ruševca in velikega petelina?

Da je ruševcev in velikih petelinov vedno manj tudi na avstrijski strani Pece, je odkrito spregovoril tudi Mandl. Zaupal nam je, da je ruševcev in velikih petelinov iz leta v leto manj. Tudi belka in gozdni jereb sta redka v loviščih. A so v Avstriji gozdne kure še vedno lovna divjad. »Stanje s koconogimi kurami postaja že precej resno,« je dejal Mandl. »Da je številčnost gozd-

nih kur tako zelo upadla, zagotovo ni kriv vsakoletni odstrel, saj na Peci skrbno opravimo štetje, a ne samo spomladi; številčnost ruševca in velikega petelina spremljamo sproti tudi skozi vse leto. Tudi odstrel je skrbno načrtovan, na podlagi štetja. Kaj se dogaja z gozdnimi kurami tudi pri nas, bi kazalo spregovoriti širše in za vso Koroško! Pri nas in tudi pri vas v Sloveniji imamo dobre lovske strokovnjake, ki se spoznajo na gozdne kure. Naj oni povedo, kako naprej,« je predlagal Mandl. Ko smo sogovornika vseeno spomnili, kar mu je dobro znano, da v Sloveniji že več desetletij nismo uplenili nobene gozdne kure, da zato tudi večina slovenskih lovcev skoraj ne obišče več rastišč ruševca in velikega petelina, je odvrnil: »Ja, tudi lovci na tej strani Pece se prav zato še bolj zavedamo resnosti položaja. Pa tudi tega se zavedamo, da bo prej ko slej prišel iz Bruslja k nam namig, če ne že kar zahteva, za prepoved lova na ruševca in velikega petelina. Kajti, saj tako naprej vendar tudi ne gre več ...« Tako je brez dlake na jeziku poudaril zelo spoštovan zamejski lovski funkcionar.

Franc Rotar

Tako kot smo napovedali že v prejšnji številki, vas obveščamo o datumu

DRŽAVNEGA PRVENSTVA V OPONAŠANJU JELENJEGA RUKANJA.

Prvenstvo bo 11. junija 2011 na gradu Goričko v Prekmurju.

Vsi kandidati - interese, ki bi želeli tekmovati, naj se prijavijo po elektronski pošti na naslov: stefan.vesel@lovska.zveza.si. Povratno boste izvedeli tudi za vse treninge pred tekmovanjem.

TEKMOVALNE DISCIPLINE:

A: Oponašanje jelena, ki se s tropom košut pomika proti rukališču.

Oglašanje jelena je sicer močno, pa vendar umirjeno in jelen s svojim rukanjem želi nase opozoriti druge.

B: Oponašanje rukajočega jelena, ki nima konkurence in ni ogrožen, košute okoli njega pa se mirno pasejo.

Rukanje takega jelena daje vtis zanosa in zadovoljstva.

C: Oponašanje dveh močnih jelenov na višku paritvenega obdobja, ki se med seboj izzivata.

Rukanje takih dveh jelenov daje vtis, da se ne bojita eden drugega ter da s svojim nastopom želita prevzeti nadzor nad okolico.

D: Oponašanje jelena s košutami na rukališču, ki mu uhajajo iz nadzora.

Oglašanje takega jelena daje vtis, da obvladuje situacijo. Rukanje je močno, vsebuje kratke glasovne elemente ob vračanju košut, zadovoljstvo pri obvladovanju tropa, preostalih jelenov pa je jasno opozorilo.

Ta disciplina je rezervna za primer, kadar več tekmovalcev od 1. do 5. mesta zbere enako število točk.

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovske potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovsko izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 17. 3. 2011

POGODBE ZA POPUSTE		
Podjetje	blago in storitve	% popusta
5 Montaža in servis hladilnih naprav Matjaž Košir, s. p. Katreževo pot 38, LJ - Črnuče	Hladilne komore	15
	Servis hladilnih naprav	15
6 TUKANO, d. o. o., Zg. Hoče 7, 2311 Hoče	Izdelki blagovne znamke Propak	10
	Izdelki blagovne znamke Vitakraft	10
7 PST, d. o. o., Dobja vas 187a, Ravne na Koroškem	PVC-okna in vrata, rolete Alu	10
	ALU-vhodna vrata in zimski vrtovi	5
8 NOLD, d. o. o., Selska cesta 2, 8257 Dobova	Majice in telovniki NOLD	15
	Klobuki in pasovi za puške	10
9 Veterina Šoštanj, d. o. o., Kajuhova 13, Šoštanj	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
10 KOLPA, d. d., Salon Kolpa, Cesta XV. brigade 47, Metlika	Kopalniška oprema	10
11 Servis VAKO, d. o. o., Kolodvorska c. 56/B, Črnomelj	Servis klimatskih naprav - split sistem	10
	Kontrola in dopolnitev plina pri avtoklimi	10
	Montaža klimatske naprave - split sistem	5
	Popravilo hladilne tehnike	5
12 ALPIN, napredne tehnologije, obnovljivi viri energije, Koroška cesta 27, Kranj	Fotovoltaika, oprema za samooskrbo koč, krmišč, plovila, avtodome ...	10
	Svetovanje, razstavni in demonstracijski prostor	
	Sončni kolektorji in sistemi za ogrevanje in dogrevanje vode	10
	Toplotne črpalke in klimatske naprave za ogrevanje in dogrevanje	10
13 Marko Žibert, s. p., Sorška ulica 12, Kranj	Artikli izobraževalnega programa OVE z gorivnimi celicami	10
	Sončne fotonapetostne elektrarne (popust na zadnjo ponudbo)	2
14 Biroservis Klančar, k. d., Selanov trg 6, 1210 LJ - Šentvid	Lovski, ribiški in drugi noži, multiorodje in diamantni brusilniki CRKT	10
	Keramični noži	10
	Storitev nabrusi.si – brušenje vseh vrst nožev	15
	Birooprema SHARP, pisarniški material, fotokopiranje in tiskanje	10
15 Turistična kmetija Pr' Ambrožu, Ambrož pod Krvavcem 7, 4207 Cerklje na Gorenjskem	Gostinske storitve	10
	Nočitve	10
16 Avanturist, d. o. o., Ormoška cesta 100, 2250 Ptuj	Blago blagovnih znamk Arden Grange, Renske, Applaws, Perrito in Danish Design	10
17 VONDA, d. o. o., Sečovlje 139, 6333 Sečovlje	Na sklenjeno pogodbo o računovodenju v PE Nova Gorica in PE Ljubljana	10
18 ČEVLJAR, d. o. o., Mavčiče 59, 4211 Mavčiče	Vsi izdelki lastne proizvodnje in izdelki iz ponudbe na spletu in v trgovini	10
19 Kanali SG1, d. o. o., Gozdna pot 7, 2380 Slovenj Gradec	Ročno pranje v avtopralnici Rondo, PTC Katica, Slovenj Gradec	15
20 Veterinarska postaja LAŠKO, d. o. o., Marija Gradec 36, Laško	Veterinarske storitve, razen vakcinacij	10
	Sterilizacije in kastracije ter dietna hrana	10
21 Mines team, d. o. o., Na logu 14, 5220 Tolmin	Sončni kolektorji in bojlerji ter seti za ogrevanje sanitarne vode	12
	Fotovoltaika - otočni sistemi in seti za razsvetljavo objektov in prikolic	12
	Solarni seti za krmljenje divjadi in živine	12
	Sanitarni program, armature, tuš kolone in cevi, higienske WC-deske	20
22 Soboslikarstvo, Rok Jerič, s. p., Srednja vas 99, 4208 Šenčur	Notranja slikopleskarska dela	10
23 GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	Naprava Garmin ASTRO 220-DC 40 in Garmin DC 40-ASTRO 220 in oprema	10
24 Veterinarska ambulanta Gaber, Eva Lesjak, s. p., Kidričeva 1, Litija	Vse veterinarske storitve, razen cepljenj	10
25 UNIVET, d. o. o., Trgovina Pohodnik, BTC hala A, Ljubljana	Pohodna in treking obutev ob plačilu z gotovino	15
26 Sport Mijs, turizem, d. o. o., Trg Golobarskih žrtev 18, 5230 Bovec	Rafting po Soči in Canyoning - soteskanje Sušec	20
27 Robert Sodja, Pod Gozdom 23, 4264 Bohinjska Bistrica	Hydrospeed po Soči in druge dejavnosti podjetja	15
	Okna in vrata, lovsko pohištvo, oprema lovske sobe	10
28 Ebat, d. o. o., PE BTC Ljubljana in PE Trzin	Prodajni programi Led Lenser, Gerber, Silva, Ansmann in Light My Fire	15
29 Zavod Dežela Kranjska, Dunajska 106, Ljubljana	Lovsko-ribiški slovar, faksimile in bibliofilska izdaja faksimila	10
30 GALPROM, Uroš Šmit, s. p., Stražarjeva 4, Ljubljana	Mesarski noži CS Solingen, serija Pro-X	15
31 PREPARATORSTVO, Miran Sušec, s. p., Podgorje 32, 2381 Podgorje	Preparatorne storitve	15
32 BHS hitri servis, Bojan Ovčjak, s. p., Vrhe 63, Slovenj Gradec	Storitve in material iz programa BHS	15
33 FANTON, Peter Boškin, s. p., Levstikova 18, Idrija	Dobava in polaganje gotovega parketa Margaritelli	10
34 RTV SERVIS, Marjan Kapela, s. p., Kočevska cesta 13, Dolga vas, Kočevje	Baterijske svetilke Led Lenser, daljinski upravljalci	5
	Pašni aparati 12 V ali 220 V	8
	Baterijski vložki in akumulatorji, polnilci in usmerniki	5 do 15
	Tv-LCD, LED zasloni na 12 V, DVBt in sprejemniki sat, antenski material, kabli	5
35 GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
36 VETERINARSTVO ŠENTJUR, d. o. o., Cesta Leona Dobrotinška 12, Šentjur	Storitve v ambulanti in hrana za pse	10

Po končanem lovu smo griški lovci počastili spoštljiv življenjski jubilej, 80-letnico svojega dolgoletnega člana **Francija Petka**. Zbrali smo se, da se mu zahvalimo za ustvarjalno delo, ki ga že 57 let vlaga in podarja lovski družini in slovenski lovski organizaciji, saj se je vanjo včlanil že davnega leta 1953.

Franci se je rodil 2. 12. 1930 in živi v idilični dolini med hriboma s cerkvico in Planinskim domom Hom na eni strani in Kamnikom, ki sta oba tudi revirja njegove matične LD. Pravi, da je to najlepši, najpestrejši in najbogatejši del griškega lovišča.

Francijevo lovsko življenje je ustvarjalno, pestro in uspešno. Razpeto je med dedkom, sinom in vnukom, ki so bili oziroma so vsi lovci. Ob podelitvi statusa častnega člana, ki mu ga je LD izglasovala v letu njegovega jubileja, smo se kronološko sprehodili po njegovi lovski in življenjski poti. Na tem mestu omenimo le del njegovih aktivnosti pri društveni in gojitveni dejavnosti. Franci je bil enajst let član UO LD, kjer je tri leta opravljal funkcijo blagajnika (1959 do 1962), 11 let (1968 do 1979) funkcijo gospodarja, 4 leta (1980 do 1984) je bil gospodar lovskega doma, tri leta (1993 do 1996) član DR, deloval je v različnih komisijah, bil je cenilec škode zaradi divjadi in je vrsto let praporščak. Izredno si je prizadeval pri gradnji med vojno pogorelega lovskega doma in pozneje pri obnovi in dograditvi njegove infrastrukture ter ureditve spremljajočih objektov. Krivično bi bilo, če bi pozabili omeniti njegovo kinološko dejavnost in veliko ljubezen do lovskih psov, predvsem psov krvosledcev, ki jo uspešno in tradicionalno prenaša že vrsto let iz roda v rod, za kar mu je ustrezno odlikovanje izročila KZS.

Za njegovo prizadevno delo in aktivno vlogo v lovski organizaciji se mu je LZS oddolžila s podelitvijo znaka LZS za lovske zasluge ter redoma III. in II. stopnje. Poleg tega je prejel priznanje SK ZLD Celje, LD pa mu je v znamenje zahvale podelila bronasti kipec lovca.

Ob visokem osebnem jubileju, ti, dragi Franci, lovski tovariši, griški lovci, iskreno čestitamo in ti želimo še veliko zdravja in lovkah užitek, tvoji družini pa se ob tej priložnosti zahvaljujemo za prijetna druženja pri tebi doma.

LD Gozdnik - Griže - B. M.

Kaj je za lovca lepšega, kot da mu Diana za 80. rojstni dan pokloni prvega jelena. **Franc Cerkovnik** je prav v dnevi, ko je proslavljal svoj visoki jubilej, visoko v Karavankah na najbolj lovsko pravičen način uplenil svojega prvega jelena. Videl jih je že veliko, nikoli pa ni bilo res prave možnosti za zanesljiv strel. Vendar pa je Franc vedno z nasmeškom dejal, da nič zato, saj je imel prekrasen lovski pogled.

Uvod je le oris lovskega značaja našega jubilara, klenega 80-letnika,

doma iz Mojstrane, ki je častni član LD Dovje.

Franc se je rodil 12. 11. 1930 v majhni kajžarski družini v vasi Brod v Bohinju. Že njegov oče je bil lovec, pa tudi skoraj vsi moški okrog Bohinja. Vendar mu skromne domače finančne razmere proti koncu vojne in takoj po njej niso dovoljevale, da bi se organizirano vključil v lovsko bratovščino. V Železnici Jesenice, kjer je bil zaposlen več kot 40 let, je bil mojster - delovodja strojnega vzdrževanja. Pravi, da je delal ob petkih in svetkih, v prostem času pa še hišo v Mojstrani.

V letu 1977 je le prišel čas, ko so se mu izpolnile mladostne želje, da se je vpisal v LD Dovje. Ob sprejetju v LD so nekateri člani godrnjali, da tam, kjer je bil dopoldne, naj bo še popoldne. Vendar se je Franc že takoj aktivno vključil v delo v družini. Prevzel je vodenje obnove dotrajane kočice na Brvogu, ko pa je pogorela najeta lovska kočica na Višokih, je skrbel še za gradnjo nove kočice na Kladju. Da se Franc v družini ni držal ob strani, dokazuje statistika družine, iz katere izhaja, da je bil kar 8 let predsednik družine (1985 do 1993), 4 leta predsednik NO (2001 do 2005), v zadnjih letih pa je vzoren gospodar in vzdrževalec lovske kočice na Kladju.

Franc je bil za prizadevnost in zasluge v ZLD Gorenjske odlikovan s plaketo ZLD Gorenjske, družinskim odlikovanjem in podelitvijo lovske častni član LD.

Še nekaj moramo zapisati o Francu: pred leti, ko je bil sedem let čez poletje pooblaščen pastir na visokogorskem pašniku Dovška baba, ga je kar dvakrat obiskal medved. Zelo na blizu sta se gledala, je povedal. Medved mu je najbrž prišel sporočiti, da bo v naslednjih dneh pospravil dve kravi, kar je potem tudi storil.

Franc, želimo ti zdravja in vedrine, ki smo ju pri tebi sicer vajeni. Želimo si, da bi še vrsto let lepo skrbel za našo lovsko kočico in z nami hodil po Karavankah.

LD Dovje - R. K.

V krogu svojih najbližjih je novembra lani praznoval svoj 80-letni jubilej **Stanko Dugonik**.

Rodil se je 2. 11. 1930 v Mariboru. Komaj 6-letni fantič je izgubil očeta. Otroška leta je preživel pri babici v Gerečji vasi pri Fali. Osnovno šolo je obiskoval v Selnici ob Dravi, poklicno šolo ključavničarja pa je opravil leta 1950 v Rušah. Kmalu zatem je odšel na služenje vojaškega roka, ki je trajalo tri leta. Po vrnitvi se je zaposlil kot vzdrževalec strojnih naprav na elektrarni Fala.

Leta 1980 je postal vodja strojne delavnice in to delo opravljal vse do upokojitve leta 1992. Vse življenje se je ukvarjal s športom, saj ni športa, ki ga ne bi obvladal. Še posebno zagrižen je bil pri odbojki, namiznem tenisu, tenisu in kegljanju. Še vedno je aktiven odbojkar veterana. Ker je bil že v mladosti rad pogosto v naravi, so ga sodelavci navdušili za lovstvo. V naravi je iskal mir in navdih, v zeleni bratovščini pa je našel tudi nove tovariše.

V LD Boč na Kozjaku se je včla-

nil leta 1960 kot lovski pripravnik, leto pozneje pa je opravil lovski izpit in postal redni član LD.

Kmalu je spoznal, da ni pravičnega lova brez dobrega in izšolanega psa, zato je postal tudi vzoren vodnik lovskega psa špringer španjela.

Njegova zavzetost, izjemna aktivnost in pravilen odnos do narave, divjadi in lovstva so v lovkah tovariših vzbudili zaupanje vanj, zato je bil v letih od 1965 do 2004 član UO LD LD Boč na Kozjaku, kjer je vestno in natančno opravljal naloge strelskega referenta (1978 do 2004). Z vso odgovornostjo je opravljal tudi mentorstvo lovskim pripravnikom in bil revirni vodja. Za vso aktivnost, pristen in tovariški odnos ter za pri-

spevek k slovenskemu lovstvu je bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

S svojim delom in znanjem je ogromno prispeval tudi pri obnovi lovskega doma ter ob odprtju prejel zahvalo v obliki srebrne družinske plakete.

Našega Stanka odlikuje velika družabnost; vedno je prisoten na skupnih akcijah in, kot se za lovskega tovariša spodobi, se tudi redno udeležuje vseh skupnih lovov.

Iskreemu lovskeemu tovarišu Stanku čestitamo za njegov visoki življenjski jubilej in mu želimo še mnogo zdravih let.

LD Boč na Kozjaku - J. D.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Franc Čopi, LD Čezsoča

90-letnico

Alojz Drobnič, LD Velike Lašče
Marjan Franca, LD Istra, Gračišče
Jurij Kladnik, LD Ljubno

85-letnico

Božidar st. Bervar, LD Radeče
Stanislav Debevec,
LD Javornik, Postojna
Ivan Kamenšek, LD Železniki
Ivan Lorber,
LD Paloma, Sladki Vrh
Anton Maras, LD Gorenje Jezero
Janko Petrovič, LD Pobrežje,
Miklavž
Ivan Primožič, LD Medvode
Vinko Ribnikar, LD Storžič
Franc Slabe, LD Šentjošt
Ciril Smrkolj, LD Vače

80-letnico

Anton Ambrož, LD Oplotnica
Pavel Bergant, LD Selca
Jožef Čestnik, LD Tabor
Ivan Čevnik, LD Libeliče
Stanislav Gabrovce,
LD Pogorevc
Alojz Gorenc, LD Mokronog
Franc Gnezda, LD Rakek
Jožef Kenda, LD Porezen
Jakob Knez, LD Ptuj
Jurij Križnar, LD Poljane
Rudolf Lavrin, LD Mlinše
Ignac Orel, LD Suha krajina
Vjekoslav Simičič, LD Brezovica
Janez Štiherle,
LD Jelovica, Ribno
Engelbert Završnik, LD Podkum
Ana Zima, LD Bohinjska Bistrica

75-letnico

Ada Bitenc, LD Rakitna
Ignac Blatnik, LD Šentjernej
Rudolf Brce, LD Tabor, Sežana
Drago Dušič, LD Strunjan
Bruno Eller, LD Strunjan
Herman Furlan, LD Štanjel
Alojz Gabršček,
LD Taborska jama

Branko st. Galič, LD Brežice
Ludvik Gorjup, LD Kanal
Danilo Jež, LD Nanos
Branko Košorog,
LD Banja Loka, Kostel
Stanislav Lojen, LD Boč
Jože Merčon, LD Vodice
Janko Mezek, LD Sovodenj
Tulijo Morgan, LD Šmarje
Filip Naveršnik, LD Pogorevc
Jože Papež, LD Suha krajina
Hilarij Pirih, LD Planota
Anton Smonkar, LD Mislinja
Anton Vičič, LD Kozlek
Anton Zaletelj, LD Podvelka
Vincencij Zupančič,
LD Novo mesto

70-letnico

Adolf Budja, LD Negova
Jožef Čelodga, LD Puščava
Jožef Čirči, LD Mala Nedelja
Edmond Ferfolja, LD Gorica
Franc Flisar, LD Ivanovci
Milan Hace, LD Lož, Stari trg
Ivan Hribar, LD Begunje
Rudi Janežič, LD Zalec
Marijan Klobučar, LD Ljubinj
Anton Knafelc,
LD Tabor, Zagorje
Jožef Kogovšek, LD Šentjošt
Marjan Kotar, LD Grosuplje
Alojz Kraševce, LD Lož, Stari trg
Stanislav Kristan, LD Jošt, Kranj
Jožef Krmelj, LD Škofja Loka
Dušan Leban, LD Volče
Anton Lušina, LD Vrhnika
Peter Marancina, LD Marežice
Božidar Metelko,
LD Studenec, Veliki Trn
Franc Ogorevc,
LD Videm ob Savi
Adalbert Pavše, LD Bistra
Marko Primožič, LD Sodražica
Jurij Pušar, LD Škofja Loka
Marjan Rifel, LD Jamnica
Francišek Skubic, LD Pugled
Vaskrsija Tesič, LD Jamnica
Alojz Unuk, LD Remšnik
Janez Videtič, LD Suhor
Egon Zele,
LD Gradišče, Košana
Ivan Žurga, LD Grahovo

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Foto: O. Naglost – Diana

Nesreča hitrega ptiča - lovca

Zadnja zima je bila nekoliko nenavadna. 5. decembra 2010 je bilo pri nas že skoraj pol metra snega in zaskrbelo nas je, da bo morala divjad preživeti hudo zimo. A nato se je do božiča sneg skoraj stalil, za praznike je zopet malo pobelilo, januar pa je bil kopen, sončen in mrzel. Odlično za delo v gozdu, motorne žage so se slišale od vsepovsod, saj so ljudje hiteli s posekom drevja, ki ga je polomil prvi sneg. Jutra so bila mrzla in tla pomrznjena, čez dan pa se je na soncu ogrelo skoraj do 15 stopinj. Ptice so že manj obiskovale krmilnico s sončničnimi semeni. Tudi kosi niso več mrzlično kljuvali nagnitih jabolk, ki smo

jim jih sproti metali na sredino vrta. Tja zato, da so se lahko pravočasno umaknili mačkam, ki so v obrobju grmovja čakale na priložnost za napad. Oblegane so bile le še lojne pogače, ki so jih obletavale in kljuvale sinice

Foto: R. Gasperšič

Po nesreči je skobec čepel le na eni nogi.

vseh vrst in pogosto tudi veliki detel, celo črna žolna je občasno priletela na priboljšek. Vrabci so se naučili obežati s krempeljčki na pogačo in viseč z glavo navzdol kljuvali priboljšek.

Neko popoldne je dež prešel v rahel sneg, vedno več ptic se je zbiralo okrog krmilnice. Sinice so pobirale seme iz nje, ščinkavci, strnadi, zelenci in liščki pa večinoma tisto, ki je padalo na tla. Med vse pa se je rinila jata hitrih vrabcev. Nenadoma so se vse ptice razbežale – skozi vejevje visoke jablane je kot izstrelek priletela temna kepa in se brez zaustavljanja zaletela v veliko panoramsko steklo naše pritlične verande. Ob naletu je silno počilo in kepa se je odbila po tleh. Bil je skobec. Nekaj časa je negibno ležal, nato pa se je počasi skoba-

cal na noge. Opazil sem, da stoji samo na eni nogi. Nato je začel počasi obračati glavo, le malo. Tako je čepel vsaj pet minut. Ko sem ga fotografiral skozi steklo, me ni niti opazil. Kaj naj storim, naj ga ujamem? In kaj potem? Toda nenadoma, ne da bi prej kaj nakazal, je vzletel in z vso hitrostjo strmo in hitro odletel prek slemena sosednjega hleva. Malo je verjetno, da je nalet preživel brez poškodb!

In kaj se je pravzaprav zgodilo? Na hitrem lovu skozi veje starih visokih jablan na našem vrtu za letčim plenom ga je zavedel odsev vrta v steklu našega velikega panoramskega okna. Namesto let skozi vejevje, sta ga doletela nalet in udarec v steklo v polni hitrosti, ki jo razvije, kadar lovi svoj plen.

Nagačena skobec in drozg

Podoben primer se je namreč zgodil že pred dvema letoma. Takrat sta pod oknom mrtva obležala skobec in drozg, ki ga je lovil. Preparator Šink iz Spodnje Besnice mi je nesrečni ptici nagačil in ju postavil v držo, ko skobec že steguje kremplje, da bi zgrabil svojo žrtev.

Rok Gašperšič

Kanada in medvedje

Posebni smetnjaki, zeleni mostovi in spominki

Kanada je edina dežela, kjer imajo tri vrste medvedov: črnega, grizlija in belega. Država, ki je druga največja na svetu, ima dovolj prostora za vse, vendar pa se v naseljenih manjših krajih kosmatinci pogosto sprehajajo tudi po mestnih ulicah. Tako je, na primer, v znanem letoviškem kraju Banff, dve uri vožnje iz Calgaryja, kjer prebivalci in turisti na vsakem koraku z brošurami in napisi opozarjajo na nepredvidene nočne obiske. A to niso le črni in rjavi medvedje, marveč tudi obiski pume (gorski levi), kojotov, severnih jelenov, in srn – slednje sem sama videla sredi mesta celo podnevi –, ki stikajo za hrano. Lotijo se celo psos in mačk, zato jih meščani ponoči zapirajo v hiše. A kanad-

se lotili gradnje zelenih mostov. Vsak je stal dva in pol milijona kanadskih dolarjev, a se že sprašujemo, ali se to izplača. V pol leta si je prehod izbralo le pet medvedov!

Raje skačejo čez ograjo! Mor-da zveri potrebujejo več časa, da se navadijo mostov,» je povedal predstavnik nacionalnega parka Banff, ki sodi pod varstvo UNESCO, in dodal, da je lov v

parku zelo omejen na natančno določeno število.

Medvedje kot ponos, spominek in umetnina

»Pohajanje po gozdu je avantura!« opozarjajo v ličnih perspektivah za vsako zver posebej. »Če se že podajate v gozd, pojdite v skupini in z vodnikom! Pri sebi imejte pohodno palico in poprovo pršilo! Če vidite med-

Kanadski ljudje se zavedajo, da so prav divje živali in divjina najboljša promocija njihovih krajev.

Posebni, postrani stoječi smetnjaki so narejeni tako, da jih medvedi ne morejo odpreti.

Domači umetniki upodabljajo medvede tudi v žadu in poldragih kamnih.

veda ali pumo, se ne spuščajte v panični beg, ker s tem vzpodbudite njihov lovski nagon! Pomagajte si tudi z vpitjem in kovinskimi zvonci!»

Ljudje so ozaveščeni, hkrati pa se zavedajo, da je prav divjina z zvermi dragocena promocija njihovih krajev. Še več, v prodajalnah imajo tako pestro izbiro spominkov na to temo kot nikjer na svetu! Medvedje so naslikani v naravni podobi na sto in en način na magnetih, lesu, broškah, kapah, oblačilih, celo na škatlah za čaj in na lučeh ter kamnih iz rečne struge. Pa niso »made in China« in niso ne plišasti ne izumetničeni. Še več:

Vse foto: A. Podbevšek

Tudi način odprtja smetnjakov je prirejen tako, da medvedom preprečuje, da bi prišli do odpadkov v njih.

v umetniških galerijah prodajajo božjastno drage kipe medvedov celo iz poldragih kamnov in žada, kar je delo Inuitov in Indijancev. In jih dobro prodajajo, tako da jih pošiljajo tudi čez Veliko Lužo.

Ko gledaš vse omenjeno, te kar zaboli pri srcu, ko pomisliš, da v Ljubljani ali krajih, kjer tacajo živi medvedje, ni mogoče dobiti primerne spominke, denimo izrezljanega iz lesa, kakršne izdelujejo Kobolovi iz Kočevja, ne narisane na kamnu ali narejenega iz gline! Sramota! A z medvedi bi se lahko promovirali v svetu, zraven pa še dobro zaslužili. Ko sem v našem živalskem vrtu povprašala, zakaj imajo samo kitajski plišasti »kič« in nič opisanih spominkov, so odgovorili, da »tega ne bi nihče kupoval!«

Albina Podbevšek

Festival odprtih src

V okviru božično-novoletnih praznikov je **Turistično društvo Izlake** za mlade organiziralo Festival odprtih src.

Na športnem igrišču so postavili velik šotor z dvignjenim odrom in stojnicami.

Na festivalu, ki je bil namenjen predvsem mladim iz Zasavja, je nastopalo in se predstavljalo več

kulturnih društev, folkloristov, pevcev, plesalcev, dramaturgov in muzikantov.

Dobrodelno smo se predstavili tudi izlaški lovci. Postavili smo miniaturno prežo, prikazali razne lovske trofeje, predvsem dermoplastične preparate ptičev, in razdeljevali strokovno literaturo. Otroke, ki so risali na les lovsko tematiko, smo nagrajevali z darili in čokoladicami. Za vse obiskovalce in sladokusce smo pekli tudi kostanj, ki jim je šel kar dobro v last. Tako je bila naša lovska stojnica dobro obiskana in otroci so se radi fotografirali ob trofejah, še zlasti na preži.

Dobiček od festivala je bil

namenjen prizadetim in socialno šibkim otrokom. Obiskovalci so izražali željo, da bi bil festival, ki je bil letos organiziran prvič, vsako leto.

VF LD Izlake

V LD Dole nad Idrijo proslavili 310-letnico

To je pa res častitljiv jubilej, boste dejali. No, v **LD Dole nad Idrijo** se lahko pohvalimo, da smo v letu 2010 obeležili tak skupni jubilej. Ne gre za jubilej LD, čeprav se lahko pohvalimo s kar lepim obdobjem delovanja, saj smo v letu 2008 obeležili 90-letnico lovskega obstoja LD. Skupno 310-letnico pa so proslavili štirje naši člani, **Mirko, Ivan, Albert in Metod**, ki so jo tudi primerno proslavili.

Mirko Mrak je v letu 2010 praznoval svojo 90-letnico in je tudi najstarejši član naše LD, **Ivan Jereb** 80-letnico, **Albert Stepančič** in **Metod Gantar** pa sta oba praznovala 70-letnici. To je eminentna družina, ki v naši LD uživa še prav poseben ugled. Kar trije od jubilarov, Mirko, Ivan in Albert, so zaradi zaslug, ki jih imajo v dolgoletnem aktivnem delovanju v LD, tudi častni člani naše LD. Metod ima od vseh najdaljši staž v LD Dole nad Idrijo. Slavlenci, na fotografiji sedijo od leve proti desni: Metod, Mirko, Ivan in Albert, za njimi stoji starešina **LD Bojan Breitenberger**.

Ker se v lovskih družinah ne dogaja prav pogosto, se je UO naše LD odločil, da jublante povabi na eno od rednih sej. To se je zgodilo neposredno pred novim letom, 30. 12. 2010. Seveda ni treba posebej poudarjati, da možakov z zavi-

danja vredno preteklostjo nismo želeli posebej obremenjevati z redno problematiko, s katero se srečujemo v LD. Glavna točka dnevnega reda je bil primeren sprejem jubilarov. Kot pa se za vsako sejo spodobi, je bilo tudi tokrat treba ugotoviti prisotnost. Tajnik LD **Miloš** je poročal, da so se seje udeležili vsi prisotni člani UO in tudi vsi vabljeni (jubilarji); torej smo lahko začeli s slavnostno sejo. V skladu z dnevnim redom smo za trajen arhiv najprej napravili nekaj fotografiranih posnetkov, nakar je starešina pozdravil vse prisotne, še prav posebno slavnostne goste.

V pozdravnem nagovoru je starešina na kratko opisal življenjsko pot vsakega posameznega jubilarja. Vsem se je zahvalil za prispevek, ki so ga dali za uspešno delovanje LD, jim izrekel čestitke za častitljive življenjske jubileje – ker se je staro leto že prevešalo v novega –, je vsem zaželel predvsem veliko zdravja, sreče in še veliko lovskega uživanja tudi v bližajočem se letu. Nato je jubilarom izročil skromna spominska darila.

Po končanem »uradnem« delu je sledilo družabno srečanje s prigrizkom in kozarčkom domačega. V prijetnem in sproščenem pogovoru, kljub visoki starosti jubilarov, ki smo jih proslavili, ni prav nihče niti pomislil na pozno uro. Dolgo smo klepetali in prav užitek je bil prisluhniti številnim dogodivščinam in spominom, ki so nam jih pripovedovali slavlenci. Posebno zanimivi so bili hudomušni Metodovi spomini, ki mu jih glede na najdaljši staž v LD ni in ni zmanjkalo ...

Razšli smo se z željo, da bi na enak način obeležili tudi 350-letnico!

Bojan Breitenberger

Lov z ženami v LD Ormož

Pred leti smo se v naši LD **Ormož** odločili in organizirali skupni lov z našimi ženami. Za to smo se odločili, ko smo v nekem gostilniškem klepetu ugotovili, da naše žene sploh ne vedo, kako potekajo naši lovi. Seveda jih nismo opremili s puškami, ampak so nadomestile naše »trajbarje« (gonjače). In glej, bile so za to!

In tako smo v naši LD organizirali že tretji takšen lov. Lovovodji **Rudeju** smo naročili, naj se jih usmili in naj ne organizira lova po strmih terenih. Zato se je odločil, da je za ženske

Foto: J. Jereb

Skupni posnetek jubilarov in članov UO LD

Foto: B. Maček

Skupni lov lovcev LD Ormož z ženami se je končal z družabnim srečanjem v lovskem domu.

najprimernejši teren v okolici čistilne naprave, ki ji pravimo Laguna.

Tajnik **Danilo** jih je povabil z vabilom in jih obvestil, kje in kdaj bo lov ter jih spomnil še na obvezno opremo za tak dogodek (primerna obutev, »pristrčnica«, palica, klobuk, oprema za vüši ...).

Dobili smo se v soboto, 8. 1. 2011, v Domu društev. Po obvezni jutranji kavici in sproščenem klepetu smo se skupaj odpeljali na zborna mesto – k čistilni napravi. Vreme je bilo lepo, a nekoliko hladno. Pripravljen je bil že majhen »kres«, kjer so se naše žene skupaj z nami lahko malo pogrele.

Vika, Darinka, Berta, Dragica, Nadja, Micka in Bojana so bile pripravljene, da nam pokažejo, kako se po žensko streže lovskim stvarjem. Za nadzornika smo jim določili gospodarja **Frančka**, ki je bil tudi vodja pogona. Že v prvem pogonu je pokazal, kdo je glavni in so »dosledno« upoštevale njegove napotke za uspešen lov. V dobrem razpoloženju – saj lov kot lov v ozkem pomenu besede ni bil v ospredju, ampak predvsem kot druženje –, smo uplenili šest fazanov.

Lov je sovpadal z zaključkom iztekajočega se lovskega leta. Zato smo prijetno druženje nadaljevali po uri predaha, da smo lahko »skočili« v civilno opremo. Sledilo je družabno srečanje z izjemno dobro pripravljeno večerjo, za katero je bil glavni »krivec« naš kuhar **Dušan**. Po večerji je sledil krajši govor starešine **Bojana**, ki nas je spomnil na pomembnejše dogodke minulega leta v lovski družini. Ob tej priložnosti se je s skromnimi darilci spomnil nekaterih članov LD, ki so v tem času praznovali rojstne dneve ali pa svojo mlado

družino povečali z novim družinskim članom (**Uroš** je dobil sina in **Seba** hčer). Zahvalil se je vsem za njihovo delo in zaželel, da bi bilo v prihajajočem letu še bolje.

Za nadaljevanje dobrega druženja, ki je vsem nam prehitro minevalo, je poskrbel izvrstni

Foto: J. Smnik

Po nočnem krivolovu v lovišču LD Jezersko smo odkrili košuto, ki so jo čez noč že načele lisice.

muzikant **Marko**, ki nas je še dolgo v noč »držal« na plesišču.

Dan je bil izjemno lep in želim si še več takšnih!

Bojan Maček

Po nočnem krivolovu našli košuto

19. novembra lani se je ob 22. uri zvečer v lovišču LD Jezersko slišalo streljanje na t. i. Rezmanovih travnikih. Neznana oseba je ustrelila košuto. Člani LD Jezersko so naslednji dan ugotovili, da je bil krivolov – odstrel košute; po vsej verjetno-

sti je neznanec košuto ustrelil iz avta. Takoj po strelu naj bi domačini v neposredni bližini travnika zaslišali pasji lajež in ropot motorja ... Strela niso slišali, pok puške je bil verjetno »zadušen«. Skoraj ob cesti so naslednje jutro našli odstreljeno košuto, ki so jo že načele in »obžrle« lisice. Izkazalo pa se je, da je bil strel na košuto povsem pravičen (po lovsko).

Gospodar LD Jezersko in tudi vsi člani LD smo bili neprijetno presenečeni in žalostni nad opisanim dogodkom. Četudi pri tem ni bil udeležen noben od članov LD, je to povsem nesprejemljivo nelovsko dejanje. Taka dejanja, ki niso nič drugega kot krivolov, »obsojajo« tudi vsi domačini kmetovalci. Dogodek pomeni poleg materialnega oškodovanja državne lastnine in »družinske« blagajne tudi grobo kršitev lovske zakonodaje, saj v nočnem času lov na jelenjad ni dovoljen, še posebno pa ne s pomočjo vozila. Streljanje je nastalo brez predhodne najave o lovu tistega

prijaznih in delovnih domačinov, ampak tudi po tamkajšnjem urejenem lovskem domu, bogatem lovišču in prijaznih in družabnih članih **LD Fram** na Planici. Čeprav pohorska Planica ni tako prepoznavna, kot je gorenjska po smučarskih poletih, tudi tamkajšnja ni povsem brez zimskega športa. Menda se včasih tudi pohorski mladci radi pomerijo v smučarskih skokih, še raje pa s sankami in »povžem«, kot na slivniškem Pohorju rečejo »pležu-hu«, nekakšnem stolčku s smučko, s katerim drvijo po strmih pobočjih Pohorja vse do dolin. Tudi **Andrej Ivančič**, član LD Fram, ki je bil »krivec« za odmevno januarsko lovsko druženje na Planici, je športni navdušenec. Zato je ta reportaža s Planice v bolj »športnem« slogu.

Zadnjo januarsko soboto tam gori res ni bilo uradnih »smučarskih poletov«, a je vseeno v novo življenjsko obdobje od tam »poletel« dotedanji strokovni tajnik Lovske zveze Maribor in dolgoletni štajerski lovski funkcionar 63-letni **Andrej**. Prve dni letos je namreč postal član največje slovenske (ne)politične stranke – upokojencev. Mnogi njegovi dolgoletni lovski prijatelji s te in one strani Pece, Pohorja in Gorjancev so bili »merilci« njegovemu »poletu«, ki se je v resnici začel že prve dni januarja in naj bi trajal še vsaj nekaj desetletij. Odhod med upokojence so spremljale tudi nekatere lovske žene in dekleta. Med njimi je bila zagotovo najbolj ponosna na svojega »penzionista« prav njegova potrpežljiva lovska žena **Božena**, pa tudi **Tomo**, framski lovec.

Ne zgodi se pogosto, zagotovo pa ne med slovenskimi lovci, da bi odhod v zasluženi pokoj kdo proslavil tako odmevno, s tako številnimi lovskimi prijatelji in tovariši, kot je to storil prav Andrej. Vedno nasmejan in prijazen možakar, ki je zadnjih 15 let opravljal dela strokovnega tajnika, med tem časom je bil tudi starešina in gospodar LD Fram in zadnjih pet let tudi tajnik Pohorskega OZUL, si je z leti pridobil mnogo lovskih prijateljev po vsej Sloveniji in tudi zunaj nje. »V slovenski deželi je malo tako »bogatih« slovenskih lovcev, kot je novopečeni slovenski upokojenec Andrej; pa ne zaradi denarja, temveč zaradi množice prijateljev,« mu je v nagovoru rekel **Brane Kurnik**, predsednik LZ Maribor. Četudi Andrej in domača lovska družina, ki jo zdaj vodi **Valter Meglič**, ne bi za vse objavljene lovce

dne, po strelu ni bilo poskrbljeno za iskanje streljane divjadi, nihče ni imel za to potrebnega dovoljenja, je poudarilo lovsko nadzornišvo LD Jezersko, ki je poleg Policije dogodku podrobno obvestilo in seznanilo tudi lovskega inšpektorja. Vsi se strinjamo, naj v Lisjaka ne bi več beležili: »krivolov«.

F. Ekar

Tudi Andrej med upokojence ...

I dilačna kmečka vasica Fram na Planici ni prepoznavna samo po urejenih in trdnih kmetijah,

najprej organizirala tudi pogona na divje prašiče, bi na Planico vseeno prišla večina povabljenih. Na Andrejev zadnji pogon na Pohorje je prišlo okrog 70 lovcev. Tisti iz zamejske in naše Koroške so prišli kar z majhnim avtobusom. Z njimi so bili tudi **Mirko Kumer - Fric, Dušan Leskovec in Dušan Jukič**. Vsi trije so z Andrejem še posebno uspešno sodelovali. Dolenjsko območno LZ je častno zastopal **Stane Gabriel**, ki je z najdaljšim tajniškim »stažem« v območnih zvezah tudi sicer starosta slovenskih poklicnih lovskih tajnikov. Tudi on je od začetka leta novopečeni upokojenec, vendar bo menda še nekaj časa vztrajal v vili dolenskih lovcev v Novem mestu. Povabilu sta se odzvala tudi mag. **Srečko Krobe** in **Srečko Žerjav**, predsednik in direktor LZS. Še največ pa je bilo štajerskih lovcev, kar je povsem razumljivo. Na čelu slednjih je bil Branko Kurnik, ki že poklicno opravlja nekdanje delo svojega tajnika Andreja. Mnoge izbrane besede in številna darila so dala samo še piko na i prijateljskemu druženju.

Tam smo imeli tudi zastopnika revije Lovec, saj sem se spodaj podpisani trudil, da bi dostojno zastopal vse tiste iz uredništva, s katerimi je Andrej desetletja uspešno sodeloval, a so zaradi objektivnih razlogov ostali doma. Prenesel sem mu opravičilo. Pogona, ki ga je odločno začela nova skupina rogistov LZ Maribor, sem se udeležil kar z beležko in fotoaparatom v roki. Ker pa divji prašiči noči pred lovom niso prespali v slivniškem pohorskem območju, sva imela z Andrejem dovolj časa in kar na stojnišču pokramljala o tem in onem. »Ponosen sem, da sem pravi Pohor, čeprav je moj ded, tudi Andrej, prišel na Štajersko z Notranjske. Moje dokaj razgibano in pestro življenje se je začelo prav tu v Planici na Pohorju, konec oktobra leta 1946. Moški rod moje rodbine, po očetu **Jakobu**, ki je bil logar in lovec, so bili »holcarji« in tesači. Ker jim je bil gozd drugi dom, so bili predvsem zaradi mesa, ki ga je manjkalo, tudi »raubšči«, kot so včasih rekli divjim lovcom. Oče me je že kot otroka rad jemal s seboj na lov in me vodil po skritih gozdarskih in lovskih stazah. Tudi jaz sem si želel postati gozdar. A zaradi pomanjkanja denarja, v družini nas je bilo pet otrok, se nisem mogel vpisati v Gozdarsko šolo v Postojni. Ker pa sta mi bila narava in lov tako

Štajerski lovci in lovski rogisti LZ Maribor so se po gasilsko postavili pred objekt. **Andrej Ivančič** in njegov brat **Tomo**, peti in šesti v zadnji vrsti (od leve).

rekoč poležena v zibelko, mi lov seveda kasneje ni ušel ...» Tako se je mladostnih let z veseljem pa tudi z neko grenkobo spominjal Andrej in nadaljeval: »Po končani tekstilni srednji šoli leta 1968 sem se takoj včlanil v LD

pestro, lovsko življenjsko obdobje. Rad se spominjam tistih časov. Bili so predvsem bolj sproščeni in zato tudi lepši in zanimivi. ZGS je prevzemal lovskogojitveno načrtovanje. Računalniki so šele prihajali v naše roke.

Novopečeni štajerski lovski upokojenec **Andrej** (v sredini z ženo **Boženo**) v družbi s koroškimi lovci s te in one strani **Pece**.

Fram. Ja, kar dolgo sem že zvest framski lovski družini. In ker je v začetku moja poklicna pot šla v povsem drugo smer, kot je gozdarstvo in lovstvo, mi ni preostalo drugega, da sem se kot lovec dodatno izobraževal tudi na področju lovstva. Opravil sem še izpit za lovskega čuvaja (mojstra).

Da res nikoli ni vse zamujeno, se še kako dobro zaveda tudi naš sogovornik. Dodatno lovsko izobraževanje in veselje do dela v lovstvu mu je namreč odprlo vrata za poznejše poklicno delo v lovstvu. »Ko je leta 1996 moj predhodnik, dr. **Marjan Toš**, zapustil mesto poklicnega strokovnega tajnika na LZ Maribor, se je zame začelo neko novo, bolj

Bilo je še veliko ročnega prepiševanja podatkov. Območne lovske zveze so postajale servis za posredovanje podatkov za potrebe evidenc in nadgradnje programov ZGS. Z uvedbo aplikacije lovskega informacijskega sistema (**Lisjak**) pa so podatki, ve se, avtomatično dostopni tako ZGS kot tudi lovski inšpekciji. Če danes v **Lisjaku** pogledam svoj matični list, je rubrika funkcije v lovski organizaciji kar precej popisana.« V matični LD je bil Andrej član IO, kar osem let gospodar LD, nato predsednik NO; po dve leti tudi starešina in tajnik. Naloge tajnika so mu framski lovci ponovno zaupali ob upokojitvi. »Vedno pa se bom rad spominjal časov službovanja na LZ Maribor. Ponosen sem, da sem vedno delal s pravimi lovskimi funkcionarji in prijatelji. To mi je dajalo tudi voljo in moč za nadaljnje delo v lovstvu. Vsa leta sem rad odhajal v službo in tudi odgovorno opravljal številne naloge,« je še pristavil. Tako je bil Ivančič poleg strokovnega tajnika tudi tajnik Komisije za gojitev muflona na pobočjih Boča. Od leta 2005 do začetka letošnjega leta je bil tudi tajnik Pohorskega OZUL. Že drugi mandat je član Komisije za oceno odstrela in izgub v Pohorskem LUO. Od letos pa bo, saj drugače ne gre, tudi predsednik Pohorskega LGB. »Že zdaj vem,« je dejal, »da mi v »penziji« ne bo dolgčas. Končno bom imel več časa za ženo **Boženo** in sina **Tomaža**. Vnuk **Jaka** bo zagotovo deležen največ mojega prostega časa,« mi je še zaupal Andrej Ivančič, preden je zagrizel v strmino, kjer so ga na stojniščih čakali njegovi prezeblji lovski prijatelji. Pa srečno, Andrej, in predvsem veliko »penzij« ti želimo!

Franc Rotar

... pa še spominsko darilo iz rok njegovega naslednika.

Foto: F. Rotar

Matic nam je bil za vzor

Človek je kot kaplja rose: veter pihne, ni te več.

Ljudje kot ste Vi, nikoli ne umrete, le na razpotju zaidete s poti.

A kjer koli ste, naj dobra vila čuva vas, kjer koli ste, bom vedno mislila na Vas.

Brunu Skumavcu v spomin

Dva moža iz »zelene bratovščine« staja v lepem sončnem dopoldnevu potrkala na vrata hribovske domačije. Glas gospodinje ju je povabil v notranjost prostorne kmečke hiše, čeprav možakarja ni poznala. »Vidva sta pa nova v teh krajih, kajne?« ju je pobarala. »Bo držalo,« je odgovoril starejši možak z mestnim naglasom. »Prihajava iz gorenjske prestolnice in se želiva seznaniti z ljudmi teh okoliških krajev, kjer sem pred kratkim na nasprotnem bregu kupil propadajočo kolibo. Rad bi jo obnovil in usposobil za bivanje, kamor bi se v prostem času lahko z družino umaknil iz mestnega direndaja. Kot član vaše LD bom tudi malo pogledal za divjadjo, ki živi v neposredni okolici.«

»Prišla sta ravno o pravem času,« jima je odgovorila gospodinja. »V zadnjih dneh nam je kragulj odnesel kar štiri piščance in vem, da s svojimi roparskimi napadi ne bo prenehal, dokler ne bo odnesel vseh ...«

»Ne bojte se, gospodinja, zdaj sva tu kar dva, ki bosta branila vaše kokoši,« je hudomušno odgovoril eden izmed njiju, starejši. Gospodinja je bil tak odgovor po volji. Po prijetnem pomenkovanju o vsakdanjih stvareh so se čez čas poslovili. Lovca sta se na vogalu hiše še ustavila, da sta se z daljnogledoma, ki sta ju nosila okrog vratu, razgledala po bližnji okolici in se naučila vseh lepot naše čudovite narave. Prav med tem ju je iz tihega in zavzetega opazovanja predramilo vreščanje perjadi na dvorišču. S pogledom sta lahko le še ujela pogled na kragulja, ki se je v nizkem letu nenadoma spustil izpod neba, z ostrimi kremplji zgrabil prvo piščo od štirih, ki so tekala po dvorišču za materjo kokljo, ter s plenom spet bliskovito zajadril nazaj proti nebu. Ko sta videla dogodek, sta se lovca jadno zasukala na petah. Po poprejšnjem, morda kar malce bahaškem postavljanju pred gospodinja, bi jima bilo ponovno srečanje z njo že kar malce v sramoto. Zato sta jo raje

jadno odkurila v dolino. Nič namreč ne bi pomagala razlaga, kdaj je pravi čas za lov na določene živali, da so nekatere celo zavarovane ... Kmečki človek v lovcu namreč vidi samo zaščitnika divjadi, tudi tistih, ki mu povzročajo škodo.

Po dobrem tednu se je novi lastnik propadajoče Maticove kajže pripeljal v Kranjsko Brdo in se oglasil pri prvem sosedu, kmetu Tonetu. Hitro sta si postala domača, saj sta ugotovila, da imata na mnoge stvari podoben pogled in mnenje. Združila sta svoje znanje in izkušnje in Maticova koča je kmalu zasijala na novih temeljih v zelo podobnem zunanjem videzu kot prijetna domača brunarica. Strahovi o novem priseljencu, ki je bil na visokem položaju kot direktor velikega kranjskega koncerna, in o možnostih, da bi znal na svoje nove preproste kmečke sosede gledal tudi zviška, so povsem izginili že po nekaj srečanjih. Matic je bil povsem preprost človek, vedrega značaja in, na začudenje mnogih, vešč tudi mnogih rokodelskih opravil, hkrati pa izjemno razgledan mož na vseh področjih. Takoj se je želel in znal vživeti v vlogo vaškega človeka in prav do vsakogar je gojil zelo spoštljiv odnos. Ni potreboval veliko časa, da so ga vaščani sprejeli za svojega. Z domačinom Tonetom pa sta sploh postala najboljša prijatelja, vedno sta priskočila drug drugemu na pomoč, če je bilo le potrebno. Matic je razumel, da divjad povzroča veliko škodo; pomagal je reševati težave, kolikor je le bilo v njegovih močeh. V lovski družini so poskrbeli, da so v bližnji okolici kmečkih poslopij postavili več lovskih prež, na katere je tudi Matic pogosto zahajal v zgodnjih jutrih in v večernem času. Tam je, tudi v mrazu in snegu, prečkal veliko ur. Pozneje se je Tone nemalokrat zbal zanj, češ: »Ta možak, ki ni več tako mlad, bo še zmrznil na preži.« Zato mu mnogokrat vest ni dala miru, da ga ne bi šel poklicat ali vsaj z žvižgom preveril njegovo odzivnost. Včasih je potem res prišel popolnoma premražen v Tonetov dom, kjer si je ob topli kmečki peči malo ogrel premražene ude. Posebno z veseljem se je posvečal lovu na lisice, najraje tedaj, ko so se mlade že osamosvojile in so bile odete v bogat zimski kožuh. Zavedal se je, da če lisice ne bo preveč, bo vsaj malo prispeval, da bo manj plenjenja perjadi po bližnjih kmetijah. Pravila

in zakone je dosledno spoštoval, kar je Tone tudi razumel, saj je imel kot kmet vse življenje opravka z živalmi, ki jih je imel prav tako neizmerno rad. A kadar mu je povedal, kako mu je lisica sredi noči prišla v kokošnjak in podavila kokoši, Matic lova nanjo ni prekinil tako dolgo, dokler je neke noči le ni uplenil. Zgodilo se je namreč, da je Toneta iz nočnega spanja vrglo na noge glasno vreščanje v kokošnjaku. Takoj je vedel, kakšen obisk so dobile kokoši. Brž je poklical na pomoč svojega zeta, ki stanuje v zgornjem nadstropju, in oborožena z vilami in senenim ključem sta v samih

vil k njemu na obisk in klepet, da sta si na soncu pred hišo ali v njej privoščila tudi malce razvedrila.

Kot učen mož, ki ve, kam se je treba obrniti, je novi sosed veliko pripomogel, da se je s pomočjo občine v vasi uredila nova pot do višje ležečih kmetij, da je do njih končno lahko pripeljal tudi avto. Skliceval se je namreč na to, da v primeru nesreče ali bolezni tudi reševalni avto ne more do vaških hiš. Pomagal je tudi, da so do sosednje hiše končno le pripeljali elektriko, ki je bila že dolgo nujno potrebna.

Kot Tonetova najmlajša hči, še otrok, sem vse dogajanje opa-

Bruno Skumavec, ki so mu domačini rekli Matic, je prebivalcem višje ležečih kmetij veliko pomagal do boljšega življenja, zato se ga bodo še dolgo hvaležno spominjali.

spodnjicah pohitela h kokošim. V vsej zmedji je eden od njiju odvezal domačega psa, da bi napadel lisico. A je pes najprej zadavil domačega petelina in se za lisico še zmenil ni. Tonetov zet pa je s senenim ključem (t. j. podajalec snopov) pritisnil lisico tako tesno ob strop, da se je odmaknila opeka in jo je nehote potisnil skozi streho – v zlato svobodo.

Matic je razumel kmetovo stisko, dobro je vedel, da je vsa njegova družina odvisna le od trdega kmečkega dela in tistega, kar uspejo pridelati doma; drugega zaslužka na kmetiji tedaj pač ni bilo. Zato je Matic vedno rad pomagal, kolikor je le bilo v njegovih močeh. Tone je to znal ceniti. Marsikatero samotno nedeljsko popoldne se je odpra-

zovala od strani in iz ozadja. Še vedno sem našemu Maticu zelo hvaležna za vse, kar je dobrega storil mojemu očetu in naši družini in za njegovo iskreno prijateljstvo. Postal je namreč neodtujljiv član naše družine in zelo priljubljen človek v vasi. Kljub drugačnim osebnim možnostim je Matic ostal zvest svojim visokim moralnim in osebnostnim načelom, ki pa dandanes, žal, po njegovi smrti nimajo več prav nobene cene. Ne bom tajila, da sem si ga po atovi smrti deloma lastila kot očeta, saj sem čutila, da v njegovih prsih še vedno bije košček srca mojega ata, ki sem ga izgubila. V življenju je Matic doživel mnogo težkih preizkušenj, izbojeval mnogo zmag proti boleznim, a tarnal in obupoval ni nikoli. V vseh pogledih

je bil neustrašen borec z mnogo optimizma in spoštovanja do sočloveka. Z ženo, ki je prav tako vredna vsega spoštovanja, sta si ustvarila čudovito družino, lepo vzgojila svoje otroke. In prav to mu je bilo v največje zadoščenje. Dobro se spominjam, ko je nekoč dejal, da je človeku, ki mu je po svojih vrednotah uspelo vzgojiti svoje otroke, tudi umreti lažje.

Prvi dan letošnjega svečana se je zgodilo. Ni na voljo besed, s katerimi bi lahko opisala njegovo izgubo za našo družino in vso vas. Kako nenavadno samotna bo brez njega njegova pravljična hišica, ki navzven in navznoter izžareva veliko domačnosti in toplote, v kateri se je resnično počutil tako srečen, sproščen in doma, kjer je živel njemu najlepše in najpreprostejše življenje v sožitju z naravo in preprostimi ljudmi. Z vso ljubeznijo je urejal okolico hiše, čebelaril in obdeloval svoj vrt in posedal pred njo v omamnem vonju gorenjskih nageljnov, ki so se poleti bohotili z balkona. Kruta smrt mu je prekrizala vse načrte. Na pragu prihajajoče pomladi je vzela družini moža, očeta, nam pa iskrenega prijatelja, dobrega človeka in pomočnika, ki nam je bil vzor na vseh področjih. Slovenskim lovcom je vzela nekdanjega priljubljenega dolgoletnega predsednika LZS, preudarnega člana domače LD, do smrti zvestega dopisnika revije Lovec.

Morda se bo kdo od mlajših lovcev obregnil ob to pisanje, a dejstvo je, da ima vsako obdobje svoje prednosti, vsak svoje vzornike; mladost svojo moč in pričakovanje uspeha, starost pa modrost in bogate izkušnje, brez katerih je tudi mladost kot prazna skleda – brez vsebine.

Praznine za tem možakom nam ne more nihče zapolniti. Hvala

ležni smo lahko le, da smo smeli nekaj svojega časa preživeti z njim. Prav zato naš Matic ni umrl, živel bo naprej v naših srcih do našega zadnjega diha. Namesto pogovorov z njim pa bomo, sicer z žalostjo v srcu, prebirali knjigo njegovega življenja, ki nam jo je, le njemu najbližjim, podaril pred novoletnimi prazniki. Kakor bi slutil svoje skorajšnje slovo od njemu najdražjih. Edino kar lahko storimo, je, da mu zaželimo miren počitek tam, kjer tudi bolečina in bolezen izgubita vso svojo moč.

*Tilka Žakelj,
Žiri*

Dzordz - 100-kratni krvodajalec

Le popolnoma zdrav človek je lahko krvodajalec. Takšen je tudi lovec LD Radvanje, 59-letni **Rajko Mesarec, Dzordz**, ki je 7. 12. lani v UKC Maribor že 100-ič daroval svojo kri. Od leta 1971 jo je za reševanje človeških življenj oddal skupno že 45 litrov! Tistega leta jo je dal prvič, je povedal, ko je služil vojaški rok v Beogradu. Reden in zvest krvodajalec je ostal tudi pozneje. Poleg tega je tudi reden darovalec kostnega mozga. V Mesarčevi družini je krvodajalstvo v družini tradicija; tudi njegova mama, brat in sin so krvodajalci.

Vsekakor je treba ob zadnjem krvodajalskem dogodku in po toliko humanitarnih akcijah našemu članu zelene bratovščine izraziti javno priznanje in zahvalo ter mu za njegova dejanja čestitati v imenu vseh slovenskih lovcev. Želeli bi si, da bi njegovemu zgledu sledili tudi mlajši lovci.

Ur.

Rajko Mesarec se je že stotič usedel na krvodajalski ležalnik.

Projekt SloWolf:

Delavnice za pripravo predloga Akcijskega načrta za upravljanje z volkovi v Sloveniji za obdobje od 2012 do 2014

V januarju in februarju 2011 smo v okviru našega projekta izpeljali pet delavnic za pripravo predloga Akcijskega načrta za upravljanje z volkovi v Sloveniji za obdobje od 2012 do 2014, ki ga bomo predvidoma maja predložili Ministrstvu za okolje in prostor RS. Na delavnicah je sodelovalo od 25 do 36 udeležencev, predstavnikov vseh pomembnih udeležencev. Med njimi so na delavnicah sodelovali tudi predstavniki Lovske zveze Slovenije, predstavniki nekaterih območnih združenj upravljavcev lovišč (OZUL) z območja volka ter predstavniki lovišč s posebnim namenom. Poročila z delavnic so javno dostopna in objavljena na naši spletni strani <http://www.volkovi.si/en/multimedia/publikacije>. Hvala vsem iz lovskih vrst, ki ste sodelovali pri delavnicah.

Ekipa SloWolf

Delo v manjših skupinah na delavnici 3. 2. 2011

Tonetovi praporščaki

Morda bo kdo od sodelujočih praporščakov užaljen zaradi naslova, a zelo upam, da bo v nadaljevanju le uvidel simobolno naslova.

Jesen je čas, ko oberemo sadove svojega dela v naravi. Tako je tudi Tone pripravljaj vse potrebno za trgatve v svojem vinogradu. Obisk prijatelja in sopraporščaka Ivana iz Kapel sicer ni bil presenečenje, bolj ga je čudila njegova radovednost. Na razne načine je namreč hotel izvedeti, kdaj bo Tone prost in bo doma. Tudi Tonetu se je zdelo tako poizvedovanje čudno, toda zaradi nujnih opravil je nanj malo pozabil. Tako je v petek opravljaj še zadnje priprave za sobotno trgatve, ko je dvorišče naenkrat postalo premajhno za vse avtomobile, ki so se pripeljali. Z njimi so se pripeljali njegovi prijatelji, ki skupaj poskrbijo, da nobena slavnost, pa naj bo vesel

ali žalosten dogodek (npr. lovski pogreb), ne mine brez njih. S sabo so pripeljali tudi svoje boljše polovice, kar je sicer za njihova druženja že kar normalno. V vseh letih so namreč postali prijatelji, na skupna druženja pa redno pripeljejo tudi svoje spremlevalke. Če ne bi imeli podpore, bi morda zamudili kakšno svojo obveznost. Tako se je namreč že zgodilo, da je praporščak imel nujno delo in je svojo izjemo že opravičil. Ko je za to izvedela njegova žena, ga je opomnila, da bi bilo le dobro udeležiti se in izpolniti svojo dolžnost, kar se je na koncu tudi zgodilo.

No, ob prihodu so pokazali svojo organiziranost in poskrbeli za vse potrebno, da tisto popoldne ne bi bili lačni. Ker pa ima Tone vinograd in ker je bila pred vrati nova letina, je bilo treba zanj pripraviti prostor. Šaljivo so izjavili, da bodo izpraznili tisto, kar je še ostalo v sodu. Ko je bilo razpoloženje že primerno, pa so Toneta le »poba-

rali«, če sploh ve, zakaj so se zbrali. Tone je razmišljal in izločal datume, kot so rojstni dan in še katerega. No, na koncu je le izvedel, da je minilo 25 let, odkar jih je na neki način zbral in organiziral njihovo delovanje. Menili so, da bi bilo prav, da bi na neki način to tudi proslavili in počastili takratni Tonetov dober namen. Sicer pa Tone vzorno skrbi in predstavlja prapor LD Globoko že od njegovega razvitja leta 1976.

Praporščaki enajstih lovskih družin spodnjega Posavja (LD Videm, Artiče, Pišce, Bizeljsko, Kapele, Brežice, Dobova, Globoko, Mokrice, Čatež in Cerklje) in ena celo iz sosednje Hrvaške (Kraljevec na Sutli) so namreč že 25 let organizirani in skupaj nastopajo ob raznih priložnostih v posamezni lovski družini. Zadnja leta se jim je pridružil še praporščak LKD Krško. Praporščak organizatorke samo obvesti preostale in že ve, da bodo vsi pravočasno na določenem mestu. Organizirali so se brez prisile in veliko filozofiranja – tako tudi delujejo. Zaradi občutka pripadnosti skupini tudi tako uspešno delujejo že toliko let.

Pred samim srečanjem se je zgodilo še nekaj. Nekako 14 dni prej je praznoval pišečki Miloš. Ker je to človek, ki vedno nekaj »ušpiči«, tudi tokrat ni miroval. Ker je vedel, do bo prišel tudi Tone, je organiziral postavljanje klopotea v Tonetovem vinogradu v tem času. Za to je zadolžil Tinka, ki je v Tonetovi odsotnosti poskrbel za postavitev klopotea, ki ga je poprej pripravil Miloš. Tako je Tone skupaj z ženo Marto naslednji dan razmišljal, kje tako lepo »poje« klopotec. Da stoji prav v njegovem vinogradu, je na svoje veliko presenečenje ugotovil šele, ko je v vinogradu kosil in se mu je klopotec oglasil nad glavo. Seveda ni vedel, od kod in kako je prišel v njegov vinograd in je najprej posumil na enega izmed sosedov. Začel se mu je že zahvaljevati in je šele po izrazih njegovega obraza ugotovil, da pred sabo le nima pravega krivca. No, pozneje je le izvedel, kdo mu pomaga preganjati nadležne škorce iz vinograda ...

Ob tem spoznamo, kako malo je včasih potrebno, da lovci svoje zadolžitve opravljajo z veseljem. Tako predstavijo svojo stanovsko organizacijo ne le v lovskih vrstah, ampak tudi drugim, kar je še bolj pohvalno. Začeleti si je, da bi se še dolgo družili na način, kot so si ga izbrali!

Dušan Lepšina

Back track point 5

Novi model navigacijskega pripomočka Bushnell **BACK TRACK** sta v resnici modela *back track point 3* in *back track point 5*.

Tokrat bomo več pozornosti namenili modelu *back track point 5*, saj smo osnovni model že predstavili. Kot pove že ime samo, je *back track point 5* **pettočkovna različica** osnovnega modela *point 3*.

Bushnell **BACK TRACK** je sodoben elektronski navigacijski pripomoček za vsakogar. Naprava deluje na sistemu GPS-tehnologije. Obstoječe GPS-enote so praviloma preveč strokovne za množično uporabo in preveč zapletene za preprosto, vsakodnevno uporabo. *Back track* pa je vzor preprostosti: nima nobenih zapletenih in nepotrebnih funkcij, vsako ga uporablja z lahkoto.

Back track ali »pot nazaj« nam tako, kot govori njegovo ime, pokaže pot do izhodiščne točke.

Predstavljajte si, da ste uplenili jelena na težko prehodnem terenu, daleč od poti, mobilni telefon nima signala, spustila se je noč. Nujno morate v dolino po pomoč lovskih prijateljev. Do jutra jelena ne morete pustiti ležati tam, morda ga bodo načele lisice ali medved. Kako boste pri vsej zmede ponoči spet našli jelena?

Nič lažjega z uporabo Bushnell *back track*a. S preprostim pritiskom na gumb si bo naprava zapomnila geografsko lokacijo mesta, kjer ste pustili ležati uplenjenega jelena. Poskrbeti morate samo, da ujame položaj GPS-satelita.

Na lokacijskem ekranu je ikona doma (hiša) ena od petih spominskih lokacij. Lahko izberemo tudi drugačno ikono lokacije, npr. avto, zvezdico, zastavo ali tarčo.

Mesto lovskega tabora si lahko označimo z ikono doma, mesto uplenjene divjadi pa z zvezdico. *Back track* nas bo varno vodil nazaj v lovski tabor ali do uplenjene divjadi.

Zaradi navedenih lastnosti je *back track* zelo primeren za lovce, pohodnike, gobarje, tabornike in za vse, ki se veliko gibajo v naravi.

Novi model, ki je bolj resnobne tehnične oblike, je še manjši in lažji od prejšnjega. Odlikuje ga predvsem izboljšani in zelo zanesljiv kompas, ki ima možnost samodejne kalibracije, ter povečan domet, ki po novem znaša kar 999 km (v metričnem sistemu delovanja) ali 999 kopenskih milj, kar je okroglo 1.600 km. V

žepu suknjiča ga sploh ne bomo občutili. Okrajšaje pa je, da ga obesimo okrog vratu.

Back track je izjemno preprost za uporabo. Ravnanja z njim se naučimo v nekaj minutah, za kar ne potrebujemo nobenega topografskega predznanja. Postal bo nepogrešljiv del opreme tudi za lovce, ki se odpravljajo v tuja lovišča daleč od doma, saj lahko prihrani ure tavanja nazaj v lovski tabor. V slabih vremenskih razmerah lahko to pomeni resne težave.

Back track 5 omogoča tudi

možnost izbire dveh dodatnih ekranov z izpisom uporabnih podatkov za ljubitelje gibanja na prostem, kar je njegova največja prednost pred modelom *point 3*. To je **izpis temperature zraka in nadmorske višine** na trenutni lokaciji. Še pomembnejši pa je ekran **kompasa, ki prikazuje trenutno geografsko lokacijo do kotne sekunde natančno**. To je zelo pomembno v primeru nesreče na neznanem terenu. S pomočjo teh podatkov nas bodo reševalci zlahka našli.

Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d. o. o.

Bushnell
Back track point 5

Veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije

JAVNI NATEČAJ ZA IZBIRO USPELJIH POSNETKOV DIVJIH ŽIVALI

Lovska zveza Slovenije se je odločila, da bo sama pripravila in založila veliki stenski koledar s posnetki divjih živali (divjad in zavarovane vrste). Da bi pri nastajanju koledarja poleg že uveljavljenih naravoslovnih fotografov in članov fotografskih društev sodelovalo tudi čim več naših bralcev, ki jim je kdaj uspelo napraviti kakšno uspešno fotografijo divje živali (predvsem **sesalcev in ptic**) v naravnem okolju, smo se odločili razpisati

JAVNI NATEČAJ, ki se bo začel 10. aprila 2011 in bo trajal do 1. julija 2011.

1. Kako poslati fotografije:

V trajanju natečaja naj sodelujoči kandidati pošljejo svoje najboljše posnetke, vendar ne več kot deset (predvsem ležeče fotografije) na v formatu **jpg CD, velikosti od 2 do 4 MB in resoluciji 300 dpi**. Vsaka fotografija mora biti poimenovana z latinskim (znanstvenim) imenom živali (npr. volk = *Canis lupus*), priimkom imenom in priimkom avtorja (npr. D. Novak) in rimsko številko meseca nastanka (npr. marec = III). Fotografije ne smejo biti prej objavljene kje drugje.

Primer poimenovanja fotografije: Canis lupus, D. Novak, III

V posebno **pisemsko kuverto**, ki naj bo dodana CD-ju, pa naj avtorji dodajo svoje natančne **osebne podatke** (ime in priimek, natančen naslov prebivališča, matično številko občana, davčno številko, številko transakcijskega računa in ime banke, kjer je odprto). Pošiljatelj naj ne pozabi dodati tudi list s pomanjšanim seznamom poslanih in poimenovanih avtorskih posnetkov.

Naslov za pošiljko CD s posnetki in podatki avtorja (obvezno po navadni pošti!): **Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana z oznako »za KOLEDAR«.**

2. Način izbora:

Do 1. julija poslane fotografije bo pregledala **tričlanska komisija** (predstavnik LZS, Uredništva Lovca in strokovnjak - oblikovalec) ter izbrala 13 najustrežnejših sezonskih posnetkov divjih živali, ki bodo uvrščeni v veliki stenski koledar Lovske zveze Slovenije. Vse o rezultatu izbora posnetkov, številu sodelujočih avtorjev in poslanih fotografij boste izvedeli v septembrski številki Lovca.

3. Avtorske pravice:

Uporabo izbranih avtorskih fotografij v koledarju bo Lovska zveza Slovenije honorirala po veljavnem ceniku Založniške dejavnosti LZS in v sorazmerju s končno določeno naklado koledarja, ki bo določena neposredno pred tiskom. Z vsakim avtorjem izbrane(-ih) posnetkov bomo pred uporabo avtorskega dela podpisali posebno avtorsko pogodbo.

Lovska zveza Slovenije – B. L.

30. 8. 2010 je Plečnikove Zale neusmiljeno zalival dež, kar pa ni oviralo številnih lovcev, ki so prišli iz vse Slovenije, da bi se poslednjič in s spoštovanjem, na lovski način, poslovili od svojega spoštovanega in priljubljenega lovskega tovariša **Veljka Malešiča**.

Veljku se je življenjska pot iztekla 26. 8. 2010. Mnogi, še posebno lovci LD Metlika, nismo mogli verjeti žalostni novici o njegovi smrti, saj smo še pred tremi meseci prešerno proslavili njegovo 85-letnico.

Veljko Malešič se je rodil 31. maja 1925 v Metliki očetu Ivanu, trgovcu in dolgoletnemu županu mesta Metlika, in materi Pavli. Prvih pet razredov osnovne šole je opravil v Metliki, od leta 1936 pa se je šolal v Ljubljani, kjer je najprej končal nižjo gimnazijo, nato pa Trgovsko akademijo. Po akademiji se je odločil za študij prava, ki ga je uspešno končal leta 1952.

Kot zavednega domoljuba so ga julija 1942 aretirali Italijani in ga odpeljali v internacijsko taborišče Monigo pri Trevisu. Po kapitulaciji Italije se je vključil v NOB, najprej kot borec 15. brigade 15. divizije, potem pa so ga poslali na šolanje za oficirja službe zveze. Konec vojne je dočkal kot šef odseka za zvezo Notranjskega odreda.

Svojo poklicno pot pravnika je začel v pravosodju, toda po opravljenem pravosodnem izpitu ga je boljši pritegnilo delo v gospodarstvu, tako da se je leta 1954 zaposlil v Semenarni Ljubljana. Leta 1965 je bil izbran za generalnega direktorja Semenarskega kombinata Semenarna, ki ga je nato uspešno vodil vse do svoje upokojitve, leta 1981. Pod njegovim vodstvom se je podjetje razvilo v vodilno semenarsko podjetje v tedanji Jugoslaviji, tako da je upravičeno užival ugled odličnega gospodarstvenika.

Da se je leta 1946, še kot študent, vključil v vrste Lovske družine Metlika, ni bilo zgolj naključje. Za lov ga je navdušil že njegov oče, tako da si je kljub požgani domačiji in skromni štipendiji dobesedno od ust odtrgoval, da si je lahko kupil prvo lovsko puško. LD Metlika in belokranjskim lovcom je ostal zvest vse življenje, čeprav po spremembi zakonodaje formalno le kot prizadeven častni član. Največje lovsko veselje so mu bile jesenske brakade med belokranjskimi stelniki in vinogradi v družbi svojih belokranjskih lovskih prijateljev.

Naš Veljko je leta 1958 postal tudi član LD Laze, kjer smo hitro spoznali vse njegove sposobnosti in človeške vrline ter mu zato zaupali vrsto najodgovornejših nalog. Tako je vrsto let opravljal funkcijo člana UO, predsednika disciplinske komisije, tajnika in od leta 1987 do 1989 tudi funkcijo starešine. Njegovo delo je pustilo močno sled tudi v ZLD Zasavje, kjer je v letih od 1986 do 1995 opravljal funkcijo predsednika ZLD Zasavje ter v letih od 1993 do 1997 tudi člana UO LZ Slovenije. Do visoke starosti je z velikim veseljem predsedoval izpitni komisiji ZLD Zasavje in svoje bogato znanje prenašal na mlade rodove.

Da njegovo dolgoletno uspešno delo v lovstvu ni bilo prezrto, prič-

jo tudi njegova številna lovska odlikovanja: znak LZS za lovsko zaslugę ter redi II. II. in I. stopnje, s katerimi ga je odlikovala Lovska zveza Slovenije. ZLD Bela krajina ga je odlikovala s srebrnim in zlatim znakom. Še posebno je bil vesel zadnjega, zlatega znaka ZLD Bela krajina, s katerim smo ga počastili belokranjski lovci ob proslavi njegove 80-letnice na Vinomerju pri Metliki, ter lovskega reliefa, ki so mu ga ob jubileju podarili predstavniki območne ZLD Zasavje.

Težko je v nekaj vrsticah zajeti izjemno aktivno in bogato življenje našega Veljka. Ganljivo je bilo poslušati spoštljive govore več govornikov. Prav v vseh okolišjih, kjer je deloval Veljko Malešič, je njegov plemeniti in vedri značaj pustil globoke sledove in prijetne občutke, pa naj bo to med njegovimi sošolci s Trgovske akademije, člani kluba Klemenc - Kosmač, med partizanskimi soborci, sodelavci iz Semenarne - Ljubljana, člani Društva Bela krajina, njegovimi dragimi Metličani.

Z ganljivimi poslovnimi besedami so se od svojega lovskega tovariša poslovili predstavniki LD Laze, ZLD Zasavje in LD Metlika: Brane Musar, Franc Trebušak in Franc Jakljevič.

Presunljivo je bilo videti, kako so številni premočeni praporščaki z nemimi obrazy in poslednji pozdrav spoštljivo nagibali lovskie prapore nad njegovo zadnje počivališče, medtem ko so zadoneli poslednji pozdravi iz lovskih rogov Zasavskih registov, ki jih je vodil Dane Namestnik.

Za takim človekom, kot je bil Veljko, zares ostaja vzrel. Toda vedno mu je bilo v ponos, da je vzgojil sina in vnuka, ki bosta lahko s ponosom nadaljevala njegovo delo v slovenskem lovstvu.

Dragi Veljko, naj ti bo lahka slovenska zemlja in želimo si, da ti bi Diana namenila najboljše stojišče v večnih loviščih. Večen bo tudi naš spomin nate.

LD Metlika – F. J., LD Laze – I. M. ZLD Zasavje
Lovska zveza Slovenije

V štiriindevdesetem letu starosti nas je 4. 10. 2010 zapustil spoštovani in cenjeni častni član LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, lovski tovariš **Jože Cernik**.

Jože se je rodil 9. 3. 1916 v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Ko je bil star komaj štiri leta, sta mu umrla oče in mati za v tistem času zelo razširjeno in neozdravljivo špansko gripo.

Jože je ostal brez staršev, zato so ga sorodniki dali v rejništvo k ugledni kmečki družini Rogina v Podgorju. Po končani osnovni šoli se je izučil za mesarja. V svoji stroki se je najprej zaposlil v Slovenj Gradcu, nato pa v Ravnah na Koroškem.

Jože je nadaljeval šolanje ob delu in si pridobil ustrezno kvalifikacijo za napredovanje v svoji stroki. Leta 1965 je postal direktor Mesnine - Ravne na Koroškem in to službo opravljal vse do svoje upokojitve leta 1978. Na Ravnah sta si z ženo Micko zgradila lep dom in ustvarila družino; rodila sta se jima hčerka Mira in sin Jože.

Ko je preživel mlada leta v Podgorju pri Rogini, kjer je bila bogata lovski tradicija, se je navdušil nad lovom, vendar ni bilo možnosti, da bi se aktivno ukvarjal z njim.

Po 2. svetovni vojni je nova družbena ureditev omogočila ustanavljanje novih lovskih družin. Pepi, kot smo ga klicali lovci, je bil soustanovitelj LD Uršlja gora, ki je bila ustanovljena leta 1950. Po izvolitvi članov UO v novoustanovljeni LD je Pepi prevzel funkcijo tajnika in tajništvo opravljal od leta 1950 do 1956, ko se je LD Uršlja gora preimenovala v LD Prežihovo - Kotlje.

Leta 1956 se je Pepiju uresničila dolgoletna želja postati član LD Podgorje pri Slovenj Gradcu, saj mu je bilo Podgorje drugi dom. Kot mlad sposoben lovec, poln energije, je prevzemal razne naloge in funkcije v LD. Od leta 1960 do 1968 je bil član UO, od leta 1960 do 1964 predsednik gospodarske komisije in od leta 1964 do 1968 referent za lovski turizem. Od leta 1964 do 1968 je bil predsednik NO, od leta 1974 do 1978 pa predsednik disciplinske komisije.

Delo in ljubezen do narave sta Jožetu zapustila veliko nepozabnih trenutkov. Vedno je bil nasmejan in dobre volje. S svojim delom in duhovitostjo nam je bil dober zgled. Velikokrat smo se čudili njegovi nenehni pripravljenosti za pomoč, ki jo je nudil svojim lovskim tovarišem.

Njegova knjiga življenja se je zaprla; z veseljem jo bomo odpirali, kadar se bomo spominjali njegovih nasvetov in naukov. Njegovo delo in modrost sta trdno vtakna v temelje naše lovskie družine.

Za marljivo in vestno delo v korist LD lovstva in gojitve divjadi je bil odlikovan z znakom LZS za lovskie zaslugę in redom III. stopnje, območna LZ Maribor in LZ Koroške pa sta mu za zasluge podelili plakete. Priznanja in odlikovanja krasijo lepo urejeno lovsko sobo v njegovem domu na Preškem Vrh.

S spoštovanjem in bolečino v srcu smo se poslovili od Tebe, dragi Pepi. Nate so nam ostali lepi spomini. Mirno počivaj v domači zemlji.

LD Podgorje – J. S.

V 90. letu svojega dolgega in ustvarjalnega življenja nas je 22. 12. 2010 zapustil **Boris Lovrenčič**, ustanovni in častni član LD Sodražica. Od pokojnika smo se poslovili na ljubljanskih Zalah.

Boris se je rodil 7. 9. 1921 v Sodražici, in sicer v rodbini, iz katere je bil tudi ustanovitelj slovenskega lovstva dr. Ivan Lovrenčič. Pod vplivom strica in svojih starejših bratov, Ivana in Lada, je Boris leta 1939 kot 18-letni mladenič vstopil v vrste takratne zelene bratovščine in okušal vse preleste sodraških lovišč. Vojna vihra je prekinila njegovo lovsko udejstvovanje, saj je že maja 1942 postal partizan Krimskega odreda in pozneje, zaradi hude strelne rane, vojni invalid.

Takoj po vojni je bil med ustanovitelji LD Sodražica, kjer je potem opravljal tako rekoč vse funkcije. V Upravnem odboru je bil 22 let (1953–70, 1975–78), od tega je bil

dve leti gospodar (1968–70) ter pet let starešina (1970 in 1975–1978). Predsednik NO LD je bil v letih 1971–1972, 1979–1980, 1983–87, predsednik disciplinske komisije pa v letih 1987–1990. Toda njegova predanost lovstvu se ni izkazovala samo v okviru LD Sodražica. Aktivni je bil tudi v ZLD Kočevje, kjer je bil več let član UO, Statutarne komisije in Komisije za kadre (1985–1988) pa tudi v okviru LZ Slovenije, kjer je bil pred letom 1960 član UO, član Uprave GL LZS Ljubljanski vrh od ustanovitve do leta 1960, član Komisije za odlikovanja (1983) ter Komisije za ocenjevanje lovskih trofejev (1968). Deloval je tudi v kinološki organizaciji, kjer je bil nekaj let član UO Kinološke zveze Slovenije in tajnik Kluba ljubiteljev goničev.

V letih 1958 do 1977 je bil hkrati tudi član LD Loški Potok, kjer je bil večkrat predsednik NO in član DK.

Njegovo 72-letno delovanje v lovstvu, ki je bilo prekinjeno samo med 2. svetovno vojno, je pustilo vidne sledove pri delovanju LD Sodražica pa tudi ZLD Kočevje ter v lovstvu v Sloveniji nasploh. Čeprav po izobrazbi ni bil pravnik, je znal s prirojenim pravniškim občutkom ob uporabi velikih praktičnih izkušenj ter z izostrenim občutkom za lovsko pravičnost vedno dobro reševati težave. Prav zato je veliko prispeval k uspešnemu delovanju vseh organov v lovstvu in tudi širše. Kot nosilec zadolžitve ali le kot sodelavec je večkrat sodeloval tudi pri pripravi lovskogospodarskih načrtov LD Sodražica. Njegovo pomembno delo je bila dobra organizacija IV. Srečanja slovenskih lovskih pevskih zborov v Ribnici leta 1977. Prav tako je pomembno njegovo avtorsko sodelovanje pri brošuri Ocenjevanje lovskih trofejev v izdaji LZ Slovenije.

Poklicno je deloval kot elektrotehnik od leta 1945 do upokojitve, leta 1974, in sicer v tehnični službi na slovenskih in istrskih železnicah. Bil je tudi eden od pionirjev elektrifikacije železnice kot odgovorni projektant in operativni vodja del.

Boris je sicer živel v Ljubljani, s srcem in dušo pa je bil vezan na Travno goro, kjer je preživel svoje najlepše trenutke lovskega življenja; sam ali pa v družbi žene Ive in lovskih prijateljev. Užival je v njemu najljubšem načinu lova na klic, s piščalko, ko je klical jereba ali snjaka, pa tudi z ruksakom rogom, ko je v roku vabil jelena. Borisu je bila boginja Diana naklonjena, o čemer pričajo njegove številne lovskie trofeje. Več doživetij je opisal v prispevkih, ki so bili objavljeni v glasilu Lovcev.

Boris Lovrenčič je za ustvarjalno življenje in kot udeleženec NOB ter za poklicno in lovsko udejstvovanje prejel naslednja državna, lovski in kinološka odlikovanja ter priznanja: red zaslug za narod III. stopnje, red dela z zlatim vencem, zlati znak ŽG Ljubljana, zlati znak KZS za kinološke zasluge, znak LZS za lovskie zasluge leta 1957, reda II. in I. stopnje. LD Sodražica mu je podelila tudi priznanje in ga leta 1989 imenovala za častnega člana, ob 60-letnici LD Sodražica pa je prejel od ZLD Kočevje najvišje priznanje – veliko zlato plaketo te območne ZLD.

Dragi Boris, lov je zate končan; nadaljeval ga boš v večnih loviščih.

Umrli je Bruno Skumavec (8. 11. 1927–1. 2. 2011)

Na kranjskem pokopališču smo se dobri dve stotnji lovcev, prišli so tudi iz tujine in zamejstva, 5. februarja letos v veličastnem lovskem pogrebu s kar 38 lovskimi prapori poslovlili od staroste slovenskega in gorenjskega lovstva, našega nekdanjega predsednika LZS, vzornika in prijatelja, inž. **Bruna Skumavca** iz Kranja.

Z naravo in njenimi skrivnostmi sta ga v rojstni Beli Peči zblížala že ata Franc in stric Tona in mu razodela bližnja srečanja z divjadjo in ribami. Po preselitvi na Gorenjsko se je najprej aktivno vključil v delo ribiške organizacije in bil soustanovitelj Gorenjske ribarske zadruge in Ribiške družine Tržič. Vendar pa samo ribolov in pozneje zavze-to načrtovanje nista do popolnosti zadostila njegovih doživljanj narave – odšel je med lovce. Sprva se je včlanil v LD Jošt, pozneje (1969) pa v LD Sovodenj, ki ji je ostal zvest do smrti. Lovci so kaj hitro spoznali njegove organizacijske sposobnosti, prizadevno delo in njegovo preudar-

no razmišljanje. Naložene so mu bile premnoge odgovorne in zahtevne naloge v gorenjskem in pozneje tudi v slovenskem lovstvu. Naštevanje vsega njegovega obsežnega in dolgoletnega dela v lovstvu, seveda neplačanega značaja, bi bilo predolgo in ga v glavnem že poznamo iz objav ob njegovih okroglih obletnicah. Vendarle pa navedimo nekaj njegovih najodgovornejših funkcij. Starešina v LD Sovodenj je bil od leta 1970 do 1985 in od 1989 do 1992. V domači LD si je prislužil naziv častnega člana. Sledile so funkcije v organih gorenjskega lovstva. Od leta 1971 do 1973 je bil član IO takratne Lovske zveze Gorenjske, leta 1973 je postal predsednik njenega IO in bil leta 1980 soglasno izvoljen za predsednika območne ZLD Gorenjske. Tisto leto je postal tudi član IO LZ Slovenije, sprva odgovoren za lovsko kinologijo (do leta 1982), pozneje za finance. Dve leti pozneje, leta 1986, je bil izvoljen za predsednika LZ Slovenije. Več kot odlično, strokovno in dosledno je slovensko lovstvo vodil vse do leta 1992, ko je moral zaradi srčne bolezni – kot posledice delovne preobremenjenosti in izgoravanja – prekiniti svoje delo. Prenehati je moral prav v času, ko so se v družbi za prihodnost slovenskega lovstva najavljale največje spremembe, tudi glede priprave nove lovške zakonodaje in organizacijskega preoblikovanja slovenskega lovstva. Prav glede tega je imel Bruno jasno vizijo, kakšno naj bi bilo v prihodnje lovstvo v Sloveniji, zato je uspešno vodil posebno delovno skupino, ki je pripravila osnutek novega lovškega zakona, ki pa, ne po njegovi krivdi, žal nikoli ni bil predložen v parlament. Nekdo je takrat zapisal, da bi, če bi Bruno dokončal svoj

mandat, slovenski lovci že tedaj dobili sprejemljiv lovski zakon. Nadvse si je prizadeval za pravilno javno podobo slovenskega lovca in zato vplival in usmerjal prizadevanja piscoh lovcev; ne zgolj s spodbudo, ampak tudi z zelo številnimi in odmevnimi, tudi dokaj kritičnimi prispevki in razpravami v Lovcu. V svojem zadnjem prispevku v letošnji februarski številki je preudarno naštel, kaj bi bilo nujno treba postaviti v našem lovstvu. Njegova pisana in povedana zapuščina naj bo temelj za nadaljevanje našega dela, kateremu je bil Bruno pionir in hkrati oče. Tudi v širši, nelovski javnosti se je v dnevnem časopisu vedno postavil v bran interesom našega lovstva in strokovno, predvsem pa argumentirano zagovarjal naše ukrepe. Vse njegove odločitve in rešitve niso ustrezale vsem, ustrezati pa so morale divjadi. Spomnimo, kako se je zavzemal za popolno varstvo divjega petelina, ko je leta 1983 lovška organizacija prav na njegovo pobudo sama zavarovala to izginjajočo divjad. To je bilo desetletje prej, kot je to le storila država! S svojo avtoriteto in prepričanjem o potrebnosti etične naravnosti slovenskega lovca je veliko prispeval k nastanku in uveljavitvi Etičnega kodeksa slovenskih lovcev. Do zadnjega si je prizadeval in se zavzemal, da bi načela kodeksa postala vsakodnevno vodilo našim lovcom. Širši lovski javnosti ostaja v spominu, ko je ob stoletnici slovenskega lovstva, na proslavi 27. oktobra 2007, razvil prapor LZ Slovenije.

Znan in nadvse spoštovan je bil tudi med tujimi lovci. Nekaj let je bil član slovenske delegacije v CIC-u, zadnji dve desetletji je učinkovito deloval v *Delovni skupnosti lovskih zvez JV alpskega prostora* in bil celo častni član tega združenja. V spominu bo ostal tudi kot tvorec in podpisnik dogovora o skupni gojitvi divjadi posameznih vrst v mejnih loviščih z Avstrijo. Dogovor, ki je po njegovi zaslugi začel veljati leta

1974 kot prvi tovrstni dogovor v takrat drugačni Evropi. Tudi zato so bila lovišča, ki so zadevala sporazum, nagrajena s priznanjem CIC – nagrado Edmond Blanc. Za sodelovanje z avstrijskim gospodarstvom in tudi zaradi povezovanja ter sodelovanja z avstrijskim lovstvom mu je Republika Avstrija leta 1997 podelila *veliko častno odličje Republike Avstrije*, državno odlikovanje, ki ga je prejel kot prvi slovenski gospodarstvenik. Po poklicu je bil univerzitetni diplomirani inženir strojništva, generalni direktor SOZD Sava – Kranj v pokouju in eden najpomembnejših graditeljev Tovarne Sava, spoštovan gospodarstvenik in vrhunski strokovnjak. Njegov izjemen ustvarjalni duh ni poznal predaha in počitka vse do konca. Kot bi slutil, da se končuje njegov čas, je še lani decembra izdal obsežno avtobiografsko knjigo *Moje življenje*. Svoje misli, kot lovec in ribič, je želel strniti v že začetni naslednji knjigi.

Slovenski lovci z njegovim odhodom izgubljam svojega starosta, vzornika in spoštovanega predsednika, nadvse delovnega in skromnega človeka, ki ni hlepel po ugodnostih in odlikovanjih. Ta so prišla spontano, saj je prejel vsa slovenska lovška odlikovanja in visoka odličja lovskih organizacij sosednjih držav. Bil je tudi dobitnik mnogih državnih, borčevskih, gasilskih in ribiških odlikovanj.

Izmed nas je za vedno odšel človek najvišjih etičnih načel in moralnih odlik, humanist, intelektualec, predvsem pa mož besede in mož dejanj. Slovenski in gorenjski lovci bomo našega nekdanjega predsednika ohranili v spominu z vso častjo kot velikega lovca, izjemnega človeka in prijatelja. Od nas je odšel Lovrenčič in Hribar današnjega časa ...

*Lovska zveza Slovenije,
ZLD Gorenjske,
LD Sovodenj
Uredništvo Lovca – B. G.*

Lovci LD Sodražica te ne bomo pozabili in se bomo s hvaležnostjo spominjali tvojega prispevka slovenskemu lovstvu.

LD Sodražica – E. I.

Lani je nas, lovce LD Golavabuka, pretresla vest, da je 4. 10. 2010 umrl naš član **Franc Obreza**.

Franček (rodil se je 2. 1. 1926), kot smo ga klicali, je med nami veljal za

vsestransko pokončnega prijatelja, predvsem dobrega gojitelja divjadi in dobrega lovca. O težkih življenjskih razmerah, kakršne so bile pred 85 leti, lahko spregovorijo le redki. Že kot otrok je moral od doma; služil je pri Telačniku, ki je imel v zakupu tudi lovišče. Takoj je pokazal, da je to delo, ki ga zanima, in da ima tudi smisel ter posluh za lovsko kinologijo, še posebno za pse goniče, kar je gospodar znal dobro izkoristiti. Lovsko znanje, ki si ga je Franček nabiral in utrjeval v mladostnih letih, je pozneje dobro izkoristil, ko je leta 1956 kot pripravnik vstopil v lovške vrste. Že po enem letu je opravil lovski izpit. Zaradi izjemne razgledanosti in pripadnosti LD je bil leta 1959 najprej izvoljen za tajnika. Pošten značaj in zavest sta botrovala, da je moral kmalu prevzeti blagajniška opravila in jih opravljal do leta 1965. Želja po znanju, skrb in odgovornost do divjadi so ga privedli tudi, da je proti koncu leta 1963 opravil izpit za lovškega čuvaja in to naloge opravljal več let. Obenem je bil tudi pogodbeni čuvaj v državnem lovišču. Z lovskim stažem so prihajale tudi lovške trofeje, ki pa so mu bile žal ob selitvi iz Šmartnega v Slovenj Gradec ukradene. To je

Frančka tako potrla, da je za krajše obdobje zaklenil puško v omaro in celo zapustil lovsko družino. A tako ni vzdržal dolgo. Klic narave in divjadi ga je kmalu spet zvabil nazaj med lovce; tokrat v LD Mislinja. A pravo okolje, v katerem je odrasel kot lovec, kjer je imel stare prijatelje, si z njimi delil dobro in slabo, je bila zanj le LD Golavabuka. Še dodatni vzrok za lažjo odločitev, kje bo nadaljeval z lovstvom, sta bila tudi novo zgrajena hiša v Mislinjski Dobravi in odrasčajoči sin Marjan, ki zdaj že hodi skoraj po istih poteh v naši LD kot njegov oče.

Po vrnitvi v našo LD, leta 1982, je prevzel revir Zgornja Dobrava in zanj več let skrbel, kot da je njegova last. Poznal ga je namreč kot svoj lastni žep.

Nemalokrat smo mu zaupali tudi funkcijo predsednika volilne komisije, ko je LD volila svoje člane v organe upravljanja.

Za dosledno in vestno delo v lovskih vrstah ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, za zasluge na področju lovške kinologije pa je od KZS prejel znak za zasluge in red III. stopnje.

Franček, naj ti bo lahka zemlja!
LD Golavabuka – L. N.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Mihael Kukovec, LD Voličina,
* 28. 9. 1929, † 21. 2. 2011.
Roman Jakopec, LD Voličina,
* 7. 8. 1925, † 5. 3. 2011.
Marjan Veršič,
LD Handil, Dobje pri Planini,
* 3. 9. 1947, † 23. 7. 2010.
Srečko Selič,
LD Handil, Dobje pri Planini,
* 12. 11. 1939, † 10. 11. 2009.
Momir Vukovič, LD Grosuplje,
* 25. 1. 1928, † 14. 2. 2011.
Marjan Vrščaj, LD Črnomelj,
* 24. 4. 1929, † 20. 1. 2011.
Anton Krajnc, LD Duplek,
* 28. 9. 1945, † 18. 12. 2010.
Ignac Cener, LD Krško,
* 13. 3. 1939, † 21. 2. 2011.

Franč Tomše,
LD Čatež ob Savi,
* 16. 2. 1945, † 11. 2. 2011.
Anton Petric, LD Smuk, Semič,
* 3. 4. 1955, † 23. 1. 2011.
Rajko Bogme,
LD Dravinja, Majšperk,
* 24. 1. 1946, † 21. 1. 2011.
Jurij Kastelic, LD Višnja Gora,
* 4. 4. 1955, † 9. 2. 2011.
Franc Orehar, LD Storžič,
* 9. 3. 1932, † 13. 2. 2011.
Silvij Delošto, LD Izola,
* 9. 12. 1938, † 27. 1. 2011.
Franc Bevc, LD Otočec,
* 16. 10. 1939, † 23. 1. 2011.
Štefan Flegar, LD Cankova,
* 10. 4. 1926, † 3. 3. 2011.

Umrlim časten spomin!

Ali pravilnik o zaščiti hišnih živali štiti tudi lovske pse?

Lovski psi so lovčevi pomočniki, brez njih si praktično ne moremo zamisliti lova. Zakon dovoljuje, da jih imajo lovke in lovci kot hišne živali, pri čemer morajo upoštevati predpise, ki urejajo varstvo prostoživečih živalskih vrst. Vsekakor mora vodnik psa zanje kot dober gospodar in skrbnik storiti vse potrebno, da zagotovi njihovo dobro počutje in prepreči vzroke, ki jim lahko povzročijo bolečine, poškodbe, bolezni ali motnje v njihovem življenju. Obvezujoči predpisi določajo, da mora lastnik psa vsako spremembo lastništva psa ali spremembo svojega prebivališča pisno ali po elektronski pošti javiti pristojni veterinarski organizaciji v sedmih dneh od nastanka spremembe in priložiti ustrezen dokument iz drugega odstavka tega člena, pogin psa pa pisno ali po elektronski pošti javiti v roku 30 dni od pogina psa.

S Tomažem Burazerjem, predsednikom zbora kinoloških sodnikov pri Kinološki zvezi Slovenije in članom uredniškega odbora za založniško dejavnost LZS, sva pregledala **Pravilnik o zaščiti hišnih živali** (Uradni list RS, št. 51/2009 z dne 3. 7. 2009), ki ga je minister za kmetijstvo izdal na podlagi prve alineje 40. člena **Zakona o zaščiti živali** (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo) in četrtega odstavka 11. člena ter tretjega odstavka 14. člena **Zakona o veterinarskih merilih skladnosti** (Uradni list RS, št. 93/05). Ta pravilnik določa minimalne pogoje za zaščito hišnih živali, ki so **hišne živali**¹.

Po navedenem pravilniku so hišne živali tiste, ki se vzrejajo, redijo ali gojijo za družbo, rekreacijo, varstvo ali za pomoč človeku, in so:

- določene v Uredbi Ev-

ropskega parlamenta in Sveta (ES), št. 998/2003, od 26. maja 2003 o zahtevah glede zdravstvenega varstva živali, ki se uporabljajo za netrgovske premike hišnih živali in o spremembi Direktive Sveta 92/65/EGS (UL L št. 146, 13. 6. 2003, str. 1), zadnjič spremenjeni z Uredbo (ES), št. 219/2009, Evropskega parlamenta in Sveta, z datumom 11. marec 2009, o prilagoditvi nekaterih aktov, za katere se uporablja postopek iz čl. 251 Pogodbe, Sklepa Sveta 1999/468/ES glede regulativnega postopka s pregledom – Prilagoditve regulativnemu postopku s pregledom – Drugi del (UL L, št. 87, 31. 3. 2009, str. 109),

– živali drugih prostoživečih vrst v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo prostoživečih živalskih vrst.

Natančen pregled pravilnika naju je navedel na sum, da že zaradi nedoločenosti pojma **hišne živali** pravilnik ni dovolj natančen.

Pri psih ni jasno, ali mednje sodijo psi, ki so zgolj človeku za družbo, rekreacijo, varstvo ali pomoč, ali pa v pristojnost pravilnika sodijo tudi delovni psi (lavinski, za reševanje, pomoč slepim in slabovidnim

osebam ...) in lovski psi, kar je zlasti pomembno za vzreditelje in vodnike lovskih psov. Pojem, ki je v rabi v pravilniku, da je pes »človeku v pomoč«, je premalo natančen. Zato ni jasno, ali obsega pse, ki so ljudem za družbo ali pa tudi za pomoč pri delu, reševanju in lovu.

Obstaja tudi očitna različnost (diskriminatornost) med ureditvijo režimov za pse in mačke, ker so psi deležni strožjih meril, predvsem pri skrbi za njihovo prosto gibanje, nadzor nad njimi in njihovo razmnoževanje. V naravi opazimo, da so številne mačke brez pravega nadzora in v loviščih povzročajo škodo na mali divjadi in pticah, so pa tudi potencialne prenašalke kužnih bolezni, veliko bolj kot psi.

S kinološkim in lovskim strokovnjakom **Tomažem Burazerjem**, ki je svoje utemeljeno stališče z razlogi pojasnil že v strokovnih krogih, sva se glasno vprašala, kaj je imel sestavljavec pravilnika v mislih: vse pse ali samo športne in družabne pse. Ali je morda pozabil na lovske pse, ki jih lovci uporabljamo za delo v loviščih? Glede na dokaj skop in nedorečen (nejasen) pravilnik bi bilo treba glede njihovih name-

nov in zaščite doreči bistvene varovalke za zaščito hišnih živali, kot to pravilnik razglašja že v svojem imenu.

Tudi glede **gojitve (vzreje) psov**, ki jo ureja pravilnik, je mogoče zaključiti, da je ureditev nesklepčna, predvsem pa **nenaravna in nedosledna**. Za lovske pse, čeprav jih pravilnik izrecno ne našteva ali opiše, z gotovostjo velja:

- da jih je dovoljeno imeti kot hišne živali ob upoštevanju predpisov, ki urejajo varstvo prostoživečih vrst živali;

- da mora zanje skrbnik storiti vse potrebno, da zagotovi njihovo dobro počutje in se preprečijo vzroki, ki lovskim psom lahko povzročijo bolečine, poškodbe, bolezni ali motnje v njihovem obnašanju;

- da mora zanje skrbnik zagotoviti ustrezno namestitvev in skrb z upoštevanjem vedenjskih (etoloških) meril, še posebej pa jim mora zagotoviti kakovostno in količinsko ustrezno hrano in vodo, ustrezno gibanje glede na njihovo vrsto, ukrepe, ki preprečijo pobeg živali, ter ustrezne bivalne razmere in oskrbo v skladu s predpisi, ki urejajo njihove bivalne razmere in oskrbo;

- da skrbnik zanje zagotovi

¹ Glede hišnih živali obstaja še **Pravilnik o pogojih za razmnoževanje domačih živali** (Uradni list RS, št. 51/2007, 8. 6. 2007; določbe tega pravilnika se uporabljajo pri razmnoževanju kopitarjev, govedi, ovc, koz in prašičev ne glede na to, ali se opravljata razmnoževanje kot dejavnost ali pa ga opravlja imetnik sam pri živalih v njegovi lasti.

Foto: B. Hobljn

veterinarsko pomoč in oskrbo, če so psi bolni, poškodovani ali onemogli;

– da mora lovec kot lastnik psa² vsako spremembo lastništva psa ali spremembo svojega prebivališča javiti pristojni veterinarski organizaciji v sedmih dneh od nastanka spremembe, pogin psa pa javiti v roku 30 dni od pogina psa;

– da mora skrbnik ali vodnik lovskega pasa izgubo psa kot hišne živali³, ki je **označena** v skladu s predpisi o veterinarstvu in varstvu prostoživečih vrst živali in ohranjanju narave, v roku treh dni prijaviti veterinarski organizaciji ali zavetišču za zapuščene živali⁴;

² Pristojna veterinarska organizacija spremeni lastništvo psa v Centralnem registru psov na podlagi:

1. računa,
2. kupoprodajne pogodbe,
3. ustreznega dokumenta o oddaji psa v ali iz zavetišča ali
4. izjave lastnika o spremembi lastništva psa, ki je kot Priloga 1 sestavni del pravilnika.

³ Kdor najde žival, mora najpozneje v roku 24 ur:

1. najdbo živali prijaviti najbližjemu zavetišču za zapuščene živali ali pristojni veterinarski organizaciji;
2. v primeru živali zavarovanih prostoživečih vrst upoštevati določbe predpisov, ki urejajo varstvo prostoživečih vrst živali;
3. obvestiti skrbnika, če je znan.

⁴ Če lastnik izgube hišne živali ne prijavi v navedenem roku, se šteje, da gre za namerno zapustitev živali

– da je v skladu z zakonom dovoljeno lovske pse kot hišne živali prodajati zunaj poslovnih prostorov le s soglasjem Veterinarske uprave Republike Slovenije;

– da lovske psov ni dovoljeno dajati kot nagrade v nagradnih igrah, na tekmovanjih ali drugih prireditvah;

– da mora biti lovski pes pri prevozu zavarovan pred možnostjo izpada ali pobegom s prevoznega sredstva ter zaščiten pred vročino, sončno pripeko, mrazom in padavinami;

– da tudi lovske psov ni dovoljeno puščati samih v vozilih oziroma na njih, razen če zagotovimo letnemu času primerno zračenje. Če v sončnem vremenu zunanja temperatura presega 20 °C, je treba poiskati za parkirano vozilo primerno senco, da temperatura v vozilu ne povzroči vročinskega udara pri živali v vozilu;

– da lovske psov ni dovoljeno prevažati v tovornem prostoru vozila ali v prostoru, namenjenem za prevoz prtljage, razen če sta zagotovljena naravna svetloba in zračenje;

– da mora prevoz lovske psov v komercialne namene potekati v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 1/2005, z dne v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali.

22. 12. 2004, o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) 1255/97 (UL L, št. 3, z dne 5. 1. 2005, str. 1);

– da je lastništvo lovske psov dovoljeno le, če skrbnik poskrbi za ustrezne razmere, ki zagotavljajo dobro počutje živali.

V skladu z naravnimi oziroma biološkimi procesi pa v **pravilniku ni naravna in sprejemljiva določba o parjenju psov** (tudi mačk!), ki določa, da je psice dovoljeno pariti tako, da obdobje med dvema zaporednima kotitvama pri isti samici ni krajše od **290 dni**. V nasprotnem primeru se šteje, da gre za preobremenjevanje živali po zakonu, ki ureja zaščito živali. Krajše obdobje med kotitvama je dovoljeno le, če so imele samice le enega ali dva mladiča. Pravilnik določa, da se psice, ki so bile parjene, pa se niso obrežile, ali so izvrgle ali skotile vse mrtve mladiče, lahko pariyo v naslednjem ciklu. Razumna določba o časovnem obdobju med kotitvama pri psici bi bila lahko le takšna, da bi **vsaka psica lahko imela leglo le enkrat na leto**, kar je zlasti pomembno zaradi zagotavljanja zdravja psic, ki polegajo. Vzreditelj bi tako lahko sam odločil, kdaj bo imel leglo (jesensko ali spomladansko).

Zakaj obdobje med dvema zaporednima kotitvama pri isti samici ne sme biti krajše od 290 dni? Ali ni bila naravnejša in primernejša ureditev, da je psica lahko imela svoje mladiče le enkrat v letu? Obdobja 290 dni niso primerna, ker ne zasledujejo naravnega cikla gonitve psic in zato mnoge psice obolevajo; še zlasti nekaterih pasem. Zato je tudi tu diskriminatorna določba, ki je pisana na kožo zgolj le nekaterim vzrediteljem. Če bi psica smela imeti mladiče le enkrat na leto, so naravni cikli bistveno bolj usklajeni z naravnim pojavom njene gonitve. Iz navedenega razloga veljavna določba o prepovedi parjenja

pred pretekom predpisanega roka zato nima nobene podlage v kinološki stroki. Določba o 290 dneh spravlja živali celo v neenakopraven položaj, ki tudi ni v skladu z njihovim naravnim ciklom parjenja.

Pravilnik, ki niti ne našteva vseh domačih hišnih živali (npr. ptic, plazilcev, želv ...), očitno ni dovolj premišljen oziroma ni popoln, ker niti ne ureja vseh hišnih živali v skladu z njihovo vlogo in povezavo s človekom. To **še zlasti velja pri lovske psih**, ker v pravilniku ni določb o njihovi uporabi in zaščiti. Lovke in lovci moramo zaščititi lovske pse, skrbeti zanje kot dobri gospodarji in jih uporabljati izključno v skladu z njihovim namenom⁵.

Pravilnik, izdan na podlagi zakona, je namenjen ljudem in pravnim osebam, ki ga morajo uporabljati in spoštovati. Ker gre za podzakonski akt, bi bilo pričakovati, da bo natančneje uredil zaščito hišnih živali. Menim, da bi zato moral veliko natančneje urediti področja, za katera ga je pooblastil zakon. Res je, da je bolje imeti slab predpis, kot ga sploh ne imeti, toda življenje potrebuje tudi ustrezno pravno varnost. Zato velja razmisliti o spremembah pravilnika, ki bi ga osvežile, predvsem pa določno uredile vprašanja tudi glede lovske psov, ki so izpostavljena v praksi in so potrebna za zaščito lovske psov. **Odpraviti bi bilo treba tudi razlikovanje pri nadzoru med (tudi lovskimi) psi in mačkami.** Pri nas so namreč mačke brez nadzora in se prosto gibljejo v naravi in povzročajo dokajšnjo škodo, zlasti še na mali divjadi v obdobju razmnoževanja in vzreje mladičev, pri čemer zanje ne odgovarja prav nihče⁶.

Bojan Avbar

⁵ Pravilnik o uporabi lovske psov v lovišču (Ur. l. RS, št. 98/2002);

⁶ Ker mačke niso označene, je nemogoče ugotoviti, kdo je njihov lastnik ali skrbnik.

Skupni zbor sodnikov za lovske pasme psov

Nezadovoljiv odnos LZS do lovske kinologije

V kraju Šentgotart pri Trojanah je bil 29. 1. 2011 skupni zbor sodnikov za pasemske skupine – III., IV., VI., VII. in VIII. –, ki se ga je udeležilo 57 kinoloških sodnikov in 6 pripravnikov za kinološkega sodnika, 35 kinoloških sodnikov in 2 pripravnika za kinološkega sodnika pa se je opravičilo. Zbora se je udeležil predsednik KZS mag. Blaž Kavčič. Glavni namen zbora je bil pregledati uresničitev sklepov zbora kinoloških sodnikov iz leta 2010, seznanitev z novim načinom označevanja psov, ki ga je predstavil Jože Vidic, dr. vet. med., ter pregledati opravljeno delo po vzrejnih komisijah za lovske pasme psov ter seznanitev s težavami, ki jih imajo vzrejne komisije pri delu.

Zbor sodnikov za lovske pasme je vodil predsednik zbora **Tomaž Burazer**, ki je najprej pozdravil predsednika KZS mag. Blaža Kavčiča in Jožeta Vidica ter vse druge prisotne, nato pa so se z minuto molka poklonili spominu na umrle kinološke sodnike lovskih pasem. Izvolili so člane organov zbora sodnikov: predsednik zbora je bil **Tomaž Burazer**, zapisnikar **Jožef Verčko**, verifikacijsko komisijo so sestavljali **Marjan Kodrun**, **Ludvik Škerbec** in **Zvonimir Poznik**, overovatelj za zapisnika pa sta bila **Leo Fabiani** in **Slavko Žlebnik**.

Najprej so pregledali uresničevanje sklepov z zbora kinoloških sodnikov, ki je bil 27. 2. 2010.

V razpravi je bilo ugotovljeno, da je Komisija LZS za lovsko kinologijo pripravila predlog besedila Pravilnika o delu lovskih psov v lovišču. Zato so posamezni LKD-ji in vzrejne komisije pripravile določene predloge k dosedanjemu pravilniku ter jih poslale komisiji, ki pa končnega predloga pravilnika ni poslala v ponovni pregled LKD in vzrejnimi komisijam. Prevladalo je mnenje, da mora novi pravilnik vsebovati določbe, ki bodo omilile zdajšnje pogoje za lov s psi posameznih pasemskih skupin. Zato mora ta komisija popravljati pravilnik poslati LKD-jem in vzrejnimi komisijam, da bodo lahko ocenili primernost določb pravilnika, še preden ga bodo

poslali na MKGP. To je bil tudi ponovni sklep zbora.

Tudi glede drugega sklepa lankega zbora so razpravljavci menili, da se ne upoštevajo akti KZS, ki določajo, da se omogoči sojenje slovenskih kinoloških sodnikov na razstavah v Sloveniji. Predsednik KZS mag. Blaž Kavčič je zagotovil, da bo UO KZS pred razstavami preverjal spisek aktivnih sodnikov ter pričakuje, da bodo začeli upoštevati določila aktov KZS tudi na tem področju.

Slišati je bilo pripombe, da komisija za izobraževanje (lovske smeri) ne deluje. Ugotovljeno je bilo, da je bila komisija imenovana, vendar še ni konstituirana. Zato so sprejeli sklep, da bo glede strokovnih vprašanj pri KZS čim prej sklicala sestanek te komisije.

Jože Vidic je nazorno predstavil vsa prizadevanja pri uvedbi mikročipiranja mladičev psov v leglu. Povedal je, da se od leta 2003 opravlja čipiranje psov od starosti treh mesecev, torej ko so psi prvič cepljeni proti steklini. Ocenjujejo, da je v Sloveniji okrog 200.000 psov, od katerih je pri nas pasemskih le 12 %, medtem ko je, na primer, na Švedskem kar 95 % pasemskih psov. Zdaj potekajo aktivnosti in dogovori z VURS ter Veterinarsko zbornico, da bi uvedli mikročipiranje mladičev psov že v leglu pri starosti osem tednov. Opravljena je bila raziskava, v katerih evropskih državah označujejo mlade pse z mikročipi in kdo opravlja to delo. V raziskavi so ugotovili, da samo v eni državi čipiranja ne opravljajo veterinarji. Zato je utemeljen predlog, da bodo pri nas čipirali pse le veterinarji s tovrstno koncesijo. Pogovori potekajo tudi v smeri, da čipiranje ne bi smelo biti večji strošek za vzreditelja psov. Praviloma naj čipiranja ne bi opravljali na veterinarski postaji, kajti tja vozijo tudi bolne živali, ki bi lahko okužile mladiče. Spisek mladičev in vzrediteljev bodo vodili v centralnem registru, prav tako bodo zabeležene spremembe podatkov o novih lastnikih. Spremembo podatkov bo mogoče opraviti ob cepljenju proti steklini ali pa bo vzreditelj podatke o novem lastniku sporočil na veterinarsko postajo naknadno. Menijo, da se bo z obveznim čipiranjem rešil problem zapuščenih psov. KZS si bo prizadevala, da bo dobila možnost dostopa na spletno stran Evropskih podatkovnih baz psov, saj bi v Sloveniji tako

lahko reševali tudi problem zapuščenih psov iz drugih držav. Pomislek, ali se bo v Sloveniji opravljal označevanje psov s čipi ali ne, ni, saj bo to zakonsko urejeno. Lahko pa bi še dodatno opravljali tetoviranje pasemskih psov, kot je to v navadi zdaj. Vloga vzrejno-tetovirnih referentov bi tako ostala enaka, kot je bila doslej.

Udeleženci zbora kinoloških sodnikov so menili, naj bi povsem iz praktičnih razlogov še nadalje opravljali tetoviranje lovskih psov, saj s pogledom številke v levem uhlju lahko takoj ugotovimo, da je pes pasemski. Na podlagi tetovirne številke je mogoče kmalu ugotoviti tudi lastnika psa. V tem pomenu je bil sprejet tudi sklep.

Predsedniki vzrejnih komisij so predstavili poročila o strokovnem delu vzrejnih komisij za leto 2010. Vse vzrejne komisije so organizirale tudi vzrejne preglede, nekatere tudi državna tekmovanja. Ob tem ugotavljajo problem neustrezne priprave psov na preizkušnje in opozorili so, da pri telesnem ocenjevanju nekateri sodniki v celoti ne upoštevajo pravnih standardov. Zato apelirajo na vse kinološke sodnike, naj pri telesnem ocenjevanju upoštevajo vsa sprotne določila standardov, pri delu psov pa dopolnjenih pravilnikov.

V razpravi na zboru so kinološki sodniki ocenili, da lovski kinologi nimajo težav pri delovanju s KZS, ampak predvsem z nezadovoljivim odnosom LZS do lovske kinologije. V aktih KZS sta lovska in športna kinologija dve enakovredni partnerski veji, kar pri sestavi organov KZS dosledno upoštevajo. Zato si kinologi želijo, da bi LZS več investirala v lovsko kinologijo, za katero – glede na zakonodajo – mora skrbeti.

Znotraj LZS je še vedno naltalgija po svoji kinološki zvezi, po vzoru Hrvaške, na kar nakazuje tudi članek v glasilu Lovec, 12/2010, v katerem avtor navaja odcepitev lovske kinologije iz KZS kot enega od ciljev LZS. Snovalci te ideje se ne zavedajo, kakšne težave bi prinesla »izločitev« ali »odcepitev« lovske kinologije iz KZS vodnikom lovskih psov in LZS v smeri strokovnega kinološkega kadra. Ukrepi zoper na novo ustanovljeno Hrvaško lovsko kinološko zvezo se kažejo že s tem, da rodovniki psov, ki jih izdaja ta organizacija, niso priznani v deželah članicah FCI, kinološki sodniki članic FCI pa imajo prepoved

soditi na prireditvah te kinološke zveze. Vse to so resne težave, ki kažejo, kaj vse bi lahko prinesla nepremišljena dejanja posameznikov v LZS. Sprašujem se, ali bi želeli posamezniki, ki z lovsko kinologijo dejansko nimajo nič skupnega, ogroziti podpis že usklajenega Sporazuma o sodelovanju med LZS in KZS.

Problem lovske kinologije je predvsem v neaktivnosti vodnikov lovskih psov in lovskih kinologov. Eden od razpravljavcev je zatrdil, da lovci vse uporabne lovske pse v loviščih LD dobro izkoristimo za delo v lovišču, ne znamo ali nočemo pa jih tudi pokazati na razstavah in tekmovanjih.

Skupna in pravilna je bila tudi ugotovitev večine na zboru, da lovski kinologi nismo ničesar konkretnega storili, da bi ohranili svoje pasme lovskih psov, za katere se borimo. Namreč: slabo delamo in nismo sposobni zagotoviti takšnega števila psov, ki bi zagotavljalo ustrezno in strokovno pravilno parjenje teh pasem v okviru Slovenije.

Skupna želja je bila, da bi vodstvo LZS prisluhnilo potrebam in željam lovske kinologije ter da bi se tudi uspešneje in hitreje razvijala.

Jožef Verčko

Srečanje lovcev in lovskih kinologov v ZLD Prlekija

Pozno popoldan ali v zgodnjih večernih urah 4. 2. 2011 so se v prekrasnem lovskem domu **LD Radenci** srečali prleški lovci in lovski kinologi iz Prlekije in območja Gornje Radgone. Pozdravil jih je predsednik ZLD Prlekija, **Anton Holc**, ki jim je predstavil dnevni red in takoj za tem predal besedo lovske kinologu in tudi mednarodnemu lovsko-kinološkemu sodniku, lovskega tovarišu **Vojku Pirherju**. Ta je zbrane seznanil, da je srečanje namenjeno lovski kinologiji oziroma, natančneje, **krvosledništvu**, torej iskanju obstreljene (ranjene) divjadi in tudi organiziranosti lovske kinologije v širšem pomurskem prostoru. Nadalje je povedal, da je za predstavitev oziroma pogovor o prvi temi srečanja povabil uglednega mednarodnega kinološkega sodnika, dolgoletnega vodnika in vzreditelja lovskih psov, predvsem bavarskih barvarjev, iskalca obstreljene divjadi in ne nazadnje predsednika vzrejne ko-

Del udeležencev februarskega srečanja lovcev in kinologov ZLD Prlekija

misije za barvarje, **Bojana Deberška**. Imenovani je nato res lepo in na preprost ter razumljiv način najprej predstavil s to tematiko povezane določbe in spremembe novega **Pravilnika za delo in vzrejo barvarjev**. Pri tem je tudi omenil, da je velik poudarek na strokovnem delu Pravilnika, ki opisuje način **polaganja umetne sledi** s slednim čevljem. Razmerje krvi mora biti: prvi del 60 % s krvjo, drugi del 40 % brez krvi do mesta, kjer psa sprčimo. Omenil je tudi spremembo pri tem Pravilniku, ki navaja ugotavljanje značaja psa ob najdeni divjadi.

V nadaljevanju srečanja je Deberšek govoril tudi o osnovah in bistvenem namenu iskanja obstreljene ranjene divjadi. Pri tem je poudaril, da pri iskanju obstreljene divjadi ne sme biti tekmovalnosti, temveč si morajo vodniki lovskih psov, s katerimi iščejo, pomagati med seboj. Povedal je, da je velikokrat odšel sam za enim ali celo dvema iskalcema, ki sta ga poklicala in zaprosila za pomoč. Tudi sam je že poklical drugega iskalca, ki je iskal za njim zaradi takih ali drugačnih razlogov. Opisal je kar nekaj primerov iskanja iz svoje lastne prakse. Vojko Pirher, ki je imel na srečanju tudi vlogo nekakšnega strokovnega povezovalca, je nato k besedi povabil še **predsednika Zveze lovskih kinologov Pomurja, Izтока Trčka**, ki je bil na srečanje povabljen z namenom, da bi predstavil organizacijo in delovanje Zveze lovskih kinologov Pomurja. Ker je imenovani tudi sam vodnik lovskega psa krvosledca in iskalec obstreljene divjadi, je predstavil svoj zadnji primer iz krvosledniške prakse. To je bil v zadnjo desno nogo obstreljen divji prašič, težak ok-

so za to odgovorni, v primeru obstrelitve divjadi ne storijo vsega potrebnega, da bi ranjeno divjad izsledili tako, kot to določata veljavna zakonodaja in dobra lovska praksa. Lovci pač ne bi bili lovci, če ne bi vsak na svoj način sprejemali dejanskega stanja in ga tako tudi komentirali, kot se je takoj po srečanju v Radencih zgodilo na spletnem Forumu Lov. Očitno si na njem lahko vsak, ki si vzame nekaj minut časa, napiše, kar meni, da je prav, pa če je temu res tako ali tudi ne! Zame kot lovca, lovskega kinologa in ne nazadnje tudi vodnika lovskega psa, ki se ukvarjam z iskanjem obstreljene divjadi, je pomembno, da smo na

ni organiziranosti lovske kinologije v tako majhnem prostoru, kot je naše Pomurje. To je edino, odkrito in pošteno sporočilo pomurskim lovcem in gradivo za razmislek; ne pa tisto, kar je na spletnem Forumu Lov razpravljal neki posameznik, podpisan kot *Sraka*.

Iztok Trček

Za zasledovanje obstreljene divjadi potrebujemo vztrajne pse

Lovsko-kinološko društvo Maribor je v sodelovanju z LD Šmartno na Pohorju izpeljalo uporabnostno preizkušnjo – delo po krvni sledi za vse lovske pasme. Tako nadaljujejo tradicijo prireditve, ki so jo že pred trinidesetimi leti uspešno uvedli in izvajali kinološki zanesenjaki **Hinko Sernec, Roman Kikl, Milan Pliberšek** in drugi.

Na letošnjo preizkušnjo so vodniki pripeljali štiri psice in enega psa: dve barvarski barvariki, hanovrsko barvarko, nemško prepeličarko in resastega jazbečarja. Vodja prireditve je bil **Vinko Dovnik**, delo psov pa sta ocenjevala kinološka sodnika **Vojteh Kikl** in **Zdravko Brezovšek**. Krvne sledi so bile položene že dan pred prireditvijo na nadmorski višini 800 metrov v revirju Borije, kjer je v glavnem mešan gozd. Po pravilniku za delo lovskih psov po krvni sledi je na okrog 60 % sledi uporabljena divjačinska kri, pikljana s parklji, na preostalih 40 % pa so za sled uporabljeni le parklji. Celotna dolžina krvne sledi je bila dolga 1.200 korakov.

Predsednik VK za barvarje **Bojan Deberšek** (na fotografiji desni) je v Pomurju predaval o krvosledništvu. Poleg njega je **Anton Holc**, predsednik ZLD Prlekija.

rog 120 kg, ki ga je njegov Aro po 4 km ranjenega izsledil v gosto zaraslem predelu gozda in ga glasno zadrževal vse do prihoda lovca. Predstavil je tudi kratko zgodovino, organiziranost, delovanje in tudi financiranje Zveze lovskih kinologov Pomurja ter pri tem izrazil osebno željo, naj bi se nekatere lovske družine z iste strani reke Mure včlanile v omenjeno kinološko organizacijo. Taka želja je bila izražena predvsem zato, ker so postale članice že štiri lovske družine s tega območja. Nekateri razpravljavci so predstavili osebne poglede na stvari in dogajanja glede lovske kinologije v pomurskem prostoru, kjer obstaja, deluje in se po najboljših močeh trudi razvijati omenjena zveza. Menili so, da postaja za lovske družine dober servis s področja lovske kinologije. Enako je tudi na področju iskanja obstreljene divjadi. Prisotni so ocenili, da imamo na tem območju izredno dobre strelce ali pa da tisti, ki

lovskem srečanju v organizaciji ZLD Prlekija v lovskega domu LD Radenci odkrito, pošteno in z dobrimi nameni organizatorjev spregovorili o trenutnem stanju in razmerah na področju iskanja obstreljene divjadi in tudi o skup-

Na kinološko prireditev v Šmartno na Pohorje je prišlo na izobraževanje kar šestnajst lovskih pripravnikov. Z radovednostjo so si ogledali čevlji za polaganje krvne sledi.

Da je delo lovskega psa po krvni sledi zelo zahtevna disciplina, se je pokazalo tudi na tej prireditvi, saj je preizkušnjo uspešno pravilo le malo psov. V analizi dogodka sta sodnika poudarila pomen povezanosti psa z lovцем. Vodnik mora dobro poznati obnašanje svojega psa, še posebno takrat, ko je na sledi. Za popoln uspeh je treba psu zaupati; tudi spustiti sledni jermen in delo psa primerno spodbujati. Pri vsem tem so pomembne tudi vodnikove izkušnje, saj mora znati izkoristiti vse odlike svojega psa.

Uporabnostno preizkušnjo sta uspešno opravili le barvarski barvarki. Vodnik **Franč Ocep** iz Kisovca (LKD Zasavje) je vodil barvarsko barvarko **Gabi** (poleženo 18. 3. 2009). Delo obeh je bilo ocenjeno s 84 točkami, psica pa je osvojila tretji nagradni razred. Na drugo mesto se je uvrstil vodnik **Andrej Hauptman** iz Gaja nad Mariborom (LKD Maribor) s psico **Ado**, poleženo 23. 2. 2009; dosegla sta 62 točk, psica pa je osvojila III. nagradni razred.

Ladislav Steinbacher

Primer dobre prakse

Sodelovanje med LD Tišina in Zvezo lovskih kinologov Pomurja

Lovska kinologija, če mi je tako dovoljeno imenovati vse vrste dejavnosti, ki se nanašajo na uporabo lovskih psov pri vseh oblikah lova in vsem, kar še sodi k temu, je spremljajoča dejavnost oziroma tista veja dodatnih aktivnosti, brez katere si ne moremo predstavljati lovsko pravičnega lova. Na žalost pa vemo, da ta dejavnost za vse lovce nima takega pomena in teže, kot si jo nedvomno zasluži. Med lovskimi kinologi velikokrat rad uporabljam izraz, da je lovska kinologija **servis za lovske družine**. Ta izraz sam osebno velikokrat uporabim, ker na tak način lahko vsaj nekaterim na kratko in nedvoumno povem, komu in čemu je namenjena lovska kinologija; sama sebi prav gotovo ne. Če pogledamo normativno ureditev kinologije na Slovenskem in upoštevamo tudi del njene hierarhije, lahko ugotovimo, da imamo v državi Sloveniji v tem merilu na vrhu Kinološko Zvezo Slovenije. Vanjo so kot člani vključena kinološka in lovsko-kinološka društva (klubi

in pasemske organizacije) iz vse Slovenije. Če lovsko-kinološka društva (LKD) ne bi bila člani Kinološke Zveze Slovenije, bi bila marsikatera njihova pomembna in glavna dejavnost vprašljiva oziroma onemogočena. Ob tem se pojavlja več takih vprašanj, če omenim samo rodovno knjigo. Pomembno je, da imamo LKD in da opravljajo svojo temeljno dejavnost ter tako krepijo številčnost in tudi strokovnost lovske kinologije. Zadnje čase je velikokrat slišati razne govore in namigovanja, ki vodijo v očitke, da LKD za izvajanje uporabnostnih preizkušenj uporabljajo terene in lovišča te ali one lovske družine kar tako. Tudi tako daleč segajo očitki, da nekateri pravijo, da ne plačajo uporabnine za uporabo terena, zemljišča ali lovišča ... To so že skrajnosti brez primere. Velikokrat LKD pri izvajanju telesnih ocenjevanj lovskih psov

do 300 štirinožnih lovskih pomočnikov. Zato smo v UO ZLKP sklenili, da LD Tišina predlagamo za kinološko odlikovanje (srebrni znak) za zasluge na področju kinologije. Na izredni lovski skupščini LD Tišina sta starešini izročila odlikovanje na slavnosten način predsednik ZLKP **Iztok Trček** in **Ivan Gregorn**, predsednik Komisije za ptičarje pri Zvezi ZLKP. Menim, da je opisani primer zgleden primer dobre prakse. Takšno dobro sodelovanje med lovskimi družinami in LKD je verjetno še kje v Sloveniji, pa lovsko-kinološka javnost o tem morda še ni seznanjena. Treba je iskati in najti skupne interese in cilje, kot sta jih ZLKP in LD Tišina, pa so težave rešene. Kot predsednik ZLKP se v svojem imenu in imenu članov njenega upravnega odbora vsem odgovornim v LD Tišina javno zahvaljujem za vsestransko pomoč pri izvedbi vseh

bo na tej prestižni tekmi so uspešno opravljeni: PZP, JZP, VUP I. n. r., opravljen KS in najmanj prav dobra telesna ocena psa.

Omenjene preizkušnje sva se udeležila tudi vodnika nemških kdl. ptičarjev (NKP) iz Slovenije: **Andreja Strajnar** s psičko **Irjo Adin Dom** in **Anton Jurgec** s psom **Boss Erka od Velečiča**. Na tekmo je bilo prijavljenih kar 144 vodnikov s svojimi psi iz domala vseh evropskih držav.

Preizkušnja se je začela na dan prijave, 23. 9. 2010, v Zistersdorfu popoldan s predhodnim telesnim ocenjevanjem psov, kjer je bil moj Boss ocenjen s prav dobro oceno.

Drugi dan smo se zbrali na dogovorjenih mestih in se v skupinah s štirimi tekmovalnimi pari odpravili na poljsko delo. Teren na polju je bil večinoma porasel s sladkorno peso, kjer je bilo izjemno veliko poljskih zajcev. Vsak pes je moral pokazati, kako išče malo divjad, stojo na divjad, obnašanje pred divjadjo, splošno vodljivost in kako sodeluje z vodnikom ter strelomirnost. Mojo, 24. skupino so sestavljali še trije vodniki iz Nemčije in jaz. Vsak vodnik s psom je delo na polju opravljal trikrat, kjer je moral pes pokazati kar največ. Boss je pokazal odlično delo, saj je bil v vseh disciplinah ocenjen z najvišjo oceno, 4, za iskanje divjadi pa je dobil celo oceno 4 h. Z ocenami, prisluženimi pri delu na polju, sva si priborila pokal.

Tretji dan se je preizkušnja psov ponovno začela na polju, kjer je vsak pes moral še enkrat pokazati iskanje, stojo in obnašanje pred divjadjo. Uspešni tekmovalci smo nadaljevali s preizkušnjo vodnega dela, ki je bila v gramozni jami z gosto poraščenim robom in polotokom. Vsak pes je najprej opravil šarjenje brez race, sledilo je šarjenje za izpuščeno raco ter nazadnje še prinašanje iz globoke vode. Boss je celoten teren s prostim šarjenjem preiskal odlično, sledilo je šarjenje na izpuščeno raco. Ta se mu je dvakrat potopila, a ji je kljub temu neprenehoma sledil in jo uspešno prinesel iz globoke vode. Tudi pri vodnem delu si je v vseh disciplinah prislužil oceno 4.

Zadnji dan sva se na podlagi uspešnih rezultatov preizkusila tudi v t. i. *baražu*.

Tekmovanje na 39. dr. Kleemannova vzrejna preizkušnja za nemške kratkodlake v Avstriji je bilo zelo zahtevno, kar potrjuje tudi podatek, da je od 140 sodelujočih vodnikov s psi preizkušnjo uspešno opravilo le

Foto: I. Trček

Predsednik Zveze lovskih kinologov Pomurja se zahvaljuje predsedniku LD Tišina za pomoč pri izvedbi lovsko-kinoloških preizkušenj v lovišču omenjene LD in v znamenje zahvale tej LD izroča srebrni znak KZS za kinološke zasluge.

(v organizacijskem pomenu) pri uporabnostnih preizkušnjah po krvni sledi, pri spomladanskih in jesenskih vzrejnih preizkušnjah psov ipd. naletijo na določene težave. V našem primeru ni tako. **Zveza lovskih kinologov Pomurja** v novejši dobi, nekako od leta 2005, pa do zdaj ni imela takih težav. Štiri leta in več smo vse tri letne prireditve, razen uporabnostne preizkušnje po krvni sledi (LD Prosenjakovci), opravljali v lovišču LD Tišina in pred lovskim domom omenjene LD. Čeprav nekaterim članom LD to ni bilo najbolj po volji, se že na tem mestu in še enkrat zahvaljujem odgovornim v LD Tišina, posebno starešini **Evgenu Hašaju** za posluh in vse, kar nam je omogočil. V tem obdobju je LD Tišina brez natančnih izračunov obiskalo okrog 250

preizkušenj, predvsem pa posameznim članom, ki so se tudi osebno v veliki meri žrtvovali, da so lovsko-kinološke prireditve dobro uspele. Še posebna zahvala tudi **Stanku** za postrežbo s hrano.

Iztok Trček

39. dr. Kleemannova vzrejna preizkušnja za nemške kratkodlake

V Zistersdorfu, v Avstriji, je bila od 23. do 26. septembra lani največja **Vzrejna preizkušnja za nemške kratkodlake ptičarje (Kleemannova vzrejna preizkušnja)**. Pogoji za udelež-

Anton Jurgec z osvojenim pokalom za poljsko delo, ki sta si ga prislužila z nemškim kratkodlakim ptičarjem Boss Erka od Velečica. Vse čestitke vodniku, ki je kot prvi Slovenec dosegel lep uspeh na prestižni vzrejni tekmi za nemške kdl. ptičarje – 39. dr. Klemannovi preizkušnji!

71 psov oz. 50,7 % prijavljenih. Pohvaliti pa moram organizatorja preizkušnje, ki jo je pripravil res na zelo visoki ravni.

Sodnikovo poročilo o delu posameznega psa na preizkušnji je mogoče prebrati na internetni strani <http://www.deutsch-kurzhaar.de/> pod rubriko *Richterberichte*.

Omenim naj, da sem se te

preizkušnje želel udeležiti že od nekdaj. Zelo vesel sem, da sem imel možnost sodelovati na njej in sem jo s svojim psom kot prvi Slovenec tudi več kot uspešno opravil. Tako sta se mi več kot obrestovala ves vložen čas in trud, ki sem ju vložil v delo z mojim psom. Še posebno se moram na tem mestu zahvaliti

Foto: J. Šumak

Najboljši trije tekmovalni pari na DUT brak-jazbečarjev v LD Ponikva, ki je bila 30. 10. 2010.

Popravek

Verjetno ste nekateri opazili, da je bila ob prispevku **Janeza Šumaka** *Državna uporabnostna tekma brak-jazbečarjev – Ponikva 2010*, Lovec, 3/2011, str. 168, pomotoma objavljena tudi **napačna fotografija**, ki ne ustreza navedenemu podpisu. Napako popravljamo in se obenem prizadevam avtorjem in bralcem opravičujemo.

Uredništvo - B. L.

Kinološki zvezi Slovenije, ki mi je poravnala stroške prijavnine na preizkušnjo, ter vodstvu LKD

Ptuj in LD Ptuj za sponzorska sredstva.

Anton Jurgec

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 5/I, m: 5/I, 14. 4.,
Mirko Slemenšek,
Dolnje Brezovo 33,
8283 Blanca.
O: 5/I, m: 4/I, 9. 2.,
Peter Benedik,
Jereka 38,
4264 Bohinjska Bistrica.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):

O: 5/I, m: 4/I, 9. 3.,
Magda Debenjak Kozič,
Ul. 25. maja 79,
5000 Nova Gorica.

Brandel braki (SLRBrb):

O: 5/I, m: 5/I, 23. 3.,
Egon Seljak,
Cesta IV. Prekomorske 54/ a,
5270 Ajdovščina.

Posavski goniči (SLRGb):

O: 5/I, m: 5/I, 13. 3.,
Nenad Mikunovič,
Marin Dol 20, 8341 Adlešiči.

Srbski goniči (SLRGb):

O: 4/I, m: 4/I, 10. 3.,
Franc Krapež,
Otlica 19, 5270 Ajdovščina.

Kdl. istr. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 4/I, 1. 4.,
Peter Miličinovič,
Draščič 38, 8330 Metlika.
O: 5/I, m: I/I, 10. 4.,
Pavel Lahajnar,
Gor. Novaki 7, 5282 Cerkno.

Planinski goniči (SLRGpl):

O: 5/II, m: 5/I, 25. 3.,
Drago Slemnik,
Pod Gonjani 49, 2391 Prevalje.
O: 5/II, m: 4/I, 29. 3.,
Zdravko Šapek,
Strojna 3, 2390 Ravne.

Koker španjeli (SLRKš):

O: 5/I, m: 5/I, 8. 3.,
Bogomir Tramšek,
Tugomerjeva 2, 1000 Ljubljana.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 4/I B, m: 5/I B, 4. 4.,
Drago Lešnik,
Hramše 12, 3204 Dobrna.
O: 4/II GP, m: 4/III GP, 13. 3.,
Jure Škulj,
Dolnji Lazi 41, 1310 Ribnica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

Jelenje rdeči

O: 5/I, m: 5/I, 9. 3.,
Franc Kogovšek,
Velika Loka 43, 1290 Grosuplje.
O: 5/I, m: 5/I, 23. 4.,
Vili Jakop,
Paka 4, 3205 Vitanje.
O: 5/II, m: 5/I, 13. 4.,
Marko Urigelj,
Gradac 53, 8332 Gradac.
O: 5/I, m: 4/II, 16. 4.,
Ivan Kolar,
Kovača vas 140, 2310 Sl. Bistrica.
O: 5/I, m: 5/I, 30. 3.,
Ivan Hrstovec,
Prapreče 19/c, 3305 Vransko.

O: 5/I, m: 5/I, 25. 3.,

Ivan Vivod,
Mala gora 2, 3206 Stranice.

Nemški žimavci (SLRNŽ):

O: 5/JZP-188, m: 4/JZP, 16. 4.,
Verčko Albin,
Recenjak 47,
2344 Lovrenc na Pohorju.

Gordon setri (SLRGS):

O: tuj plemenjak,
m: 5/PPA, 1. 2.,
Janez Faifar,
Rečiška c. 16, 4260 Bled.

Zlati prinašalci (SLRGR):

O: 5/TPR, m: 5/TPR, 3. 4.,
Viktor Hoiker in Silva Bodanec,
Spuhlja 106/B, 2250 Ptuj.

Labrador retrieverji (SLRLR):

O: 5/PNZ, m: 5/TP-R, 1. 4.,
Barbara in Iztok Krumpak,
Podgorica pri Šmarju 13,
1293 Šmarje - Sap.

Špringer španjeli (SLRšš):

O: 5/I, m: 5/I, 15. 4.,
Peter Jakopin,
Grahovo 83/b, 1384 Grahovo.
O: 5/I, m: 5/I, 4. 4.,
Alojz Šoln,
V loki 10, Dragomer,
1351 Brezovica.
O: 5/I, m: 5/I, 6. 4.,
Branka Jazbec,
Planina 47/c,
3225 Planina pri Sevnici.

Beagli (SLRBig):

O: 5/I, m: 5/I, 4. 4.,
Tomaž Obad,
Kumen 57,
2344 Lovrenc na Pohorju.
O: 5/PNZ, m: 4/PNZ, 29. 3.,
Franc Hojnik,
Celjska 6, 3212 Vojnik.
O: 5/I, m: 4/I, 16. 3.,
Bogdan Ambrožič,
Plače 44, 5270 Ajdovščina.
O: 5/III, m: 5/I, 18. 3.,
Družina Omejec,
Selca 6, 4227 Selca.
O: I/III, m: I/II, 21. 1.,
Vili Vizintin,
Petelinje 55, 6257 Pivka
O: I/III, m: I/II, 21. 1.,
Vili Vizintin,
Petelinje 55, 6257 Pivka

Nemški prepeličarji (SLRPr):

serci

O: 5/I, m: 5/I, 26. 4.,
Jože Pogorevc,
Željne 20, 1330 Kočevje.
O: 5/I, m: 5/II,
Miran Petek,
Veronike Deseniške 7,
1330 Kočevje.

rjavci

O: 5/I, m: 5/I, 4. 4.,
Marijan Zupančič,
Elektrarniško nas. 10,
2367 Vuzenica.

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj starejšo šibrenico – petelinko (dratenko), boroveljske izdelave. Ugodno! Tel.: 031/790-480.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 16 – 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Kahles (Suhlova montaža) ter **karabinko**, kal. .257 Weatherby Mag., s str. daljnogledom Kahles Multizero 3 – 12 x 56 (zasučna montaža Recknagel). Puška je bila narejena po naročilu. Tel.: 041/490-187.

Prodaj ekspres risanico, kal. 9,3 x 74 R – 9,3 x 74 R, s širokokotnim daljnogledom 1,5 – 4,5 x 24. Cena 5.000 €. Tel.: 031/685-086.

Prodaj naboj RWS, kal. 7 x 65 R, 11,2 g; tel.: (03) 576-22-11 ali 051/398-220.

Prodaj kombinirano puško Brno ZH, kal. 12/7 x 57 R, z rdečo piko BSA RD30; madžarsko **šibrenico brezpetelinko** Lamp, kal. 16/16; **enoceno prelamačo** MAR model 2000, kal. 12. Kupim pa **polavtomatsko risanico** Browning, kal. .30-06, z optiko. Tel.: 041/510-765.

Ugodno prodaj risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom. Puška je bila izdelana po naročilu. Tel.: (01) 534-94-32 (od 10. do 13. ure).

Prodaj trap puško Beretta, mod. 686 E, kal. 12/12. Tel.: 031/438-967.

Kupim MG V 276. Ponudbe na tel. številko: 041/987-234.

Prodaj nov strelni daljnogled Zeiss Jena 4 x 32. Tel.: 051/378-099.

Prodaj novo trap puško Zaffer in **pištolo**, kal. 9,19 mm, MP 446 Viking. Tel.: 051/605-449.

Prodaj trap puško SKB Mod. 500, zelo lepo ohranjeno. Tel.: 031/266-336.

Prodaj bok šibrenico (Borovnik) Suhl, mod. 201E, kal. 12/12; menjalne **šibrene cevi** za bokarico Borovnik (nove) in **dvo-gled** Swarovski – Habicht 10 x 40. Tel.: 051/306-397.

Prodaj boroveljsko bokarico Borovnik, kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Swarovski – Habicht Nova 1,5 – 6 x 42 (Suhlova montaža, križ 4A). Tel.: (01) 256-73-97.

Ugodno prodaj dobro ohranjeno kransko risanico – repetirko, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Zeiss Jena 4 x 32 (križ 3A). Tel.: 041/267-577.

Prodaj dobro ohranjeno bokarico Merkel Suhl, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 030/688-921.

Prodaj risanico – repetirko, kal. .300 Win. Mag. (izdelek Sodja, Borovlje), z osmerokotno cevjo Böhler antinit in str. daljnogledom Swarovski Habicht Nova 6 x 42. Puška je odlična. Prodajam jo zaradi bolezni. Tel.: 070/899-291.

Prodaj puške: boroveljsko bok tricevk (izdelek Joseph

Just), kal. 16/7 x 65 R/22 Hornet, bogato gravirano, s strelnim daljnogledom Zeiss Diavari 1,5 – 6 x 42 (Suhlova montaža); **polavtomatsko risanico** H & K, model 770, kal. .308 Win., s strelnim daljnogledom Tasco 1 – 4 x 22; **trap puško** – Investarm, mod. Sydney, z nastavljenim kopitom (skoraj nova). Tel.: 041/668-339.

Prodaj risanico CZ, kal. .30 – 06, z naprožilom in montiranim str. daljnogledom 3 – 9 x 45. Tel.: 040/280-092.

Prodaj risanico – repetirko Steyr Mannlicher Classic, kal. 8 x 68 S, s str. daljnogledom Zeiss 6 x 42, križ 4. Cena po dogovoru. Tel.: 041/776-384.

Prodaj karabinko, kal. 8 x 68 S, unikatni izdelek, s str. daljnogledom Habicht 6 x 42. Puška je zelo natančna, lepo ohranjena in je bila malo uporabljena. Cena po dogovoru. Tel.: 070/868-462.

Prodaj kombinirano puško Brno ZH 12/7 x 57 R, z rdečo piko BSA RD30 in **šibrenico** – brezpetelinko Lamp-Budapest, kal. 16 – 16. Tel.: 041/510-765.

Prodaj odlično ohranjeno bogato gravirano boroveljsko kombinirko, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Kahles in menjalnimi cevmi, kal. 16/16 (cena 3.500 €), in **kombinirko** Blaser BBF Luxus 97, kal. .30 R Blaser/20 Mag., s str. daljnogledom Zeiss. Puška je nova in neuporabljena (cena 4.200 €). Tel.: 041/820 – 804.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R; **češko bokarico**, kal. 16/7 x 57, z naprožilom in menjalnimi cevmi 16/16; ter **risanico – repetirko** CZ, kal. 7 x 64. Vse puške imajo montirane str. daljnoglede 6 x 42 Zeiss ali Swarovski. Tel.: 041/413-881.

Prodaj boroveljsko tricevko, izdelek Sodja, kal. 16 – 16/8 x 57 IRS, z vložno cevjo, kal. .22 VMR. Cena po dogovoru. Tel.: 040/655-464.

Ugodno prodaj eno leto star dvo-gled Carl Zeiss 8 x 45T *RF Victory. Tel.: 041/774-280.

Prodaj dva vložna nabojnika za strelivo, kal. 8 x 57, primerna za lovsko karabinko tipa Mauser/Crvna zastava. Tel.: 041/848-959.

Prodaj risanico – prelamačo Suhl kal. .22 Hornet, s str. daljnogledom Meopta 4 x 32 (fiksna montaža), **šibrenico** – petelinko A. Motta, kal. 12 – 12 in **risanico – repetirko**, polno olesje, kal. 7 x 57, lahka izvedba, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 041/791-982.

Prodaj boroveljsko bokarico (Fanzo), kal. 16/7 x 65 R, z vložno cevjo kal. .22 WMR (44 cm) Krieghoff in str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Puška je gravirana, kot nova; **pištolo** CZ, kal. 9 x 17 mm; **pištolo** Star (španska), kal. 9 x 19 mm; **pištolo** Makarov (orig. ruska), kal. 9 x 19 cm. Orožje je odlično ohranjeno, kot novo. Tel.: 041/698-679.

Prodaj boroveljsko bokarico (Fanzo), kal. 12/6,5 x 57 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. (puška ni bila nikoli nošena) in **matrico za polnjenje nabojev**, kal. 8 x 56 R, 500 krogel istega kalibra in 70 nabojev, kal. .308 Win., 9,7 g Sierra. Tel.: 040/796-713.

Prodaj risanico – repetirko, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Meopta Artemis 3 – 12 x 50 (fiksna montaža) in **boroveljsko repetirko**, kal. 6,5 x 57, s str. daljnogledom Swarovski 4 x 32 (Suhlova montaža), bogato gravirana. Puški sta bili malo uporabljani in sta izredno natančni. Tel.: 031/731-345.

Prodaj spektiv Swarovski CTC 30 x 75, **spektiv** Franke & Co 15 – 60 x 60 in **daljnogled** Zeiss Jena 7 x 50. Tel.: 041/238-943.

Prodaj trap puško Beretta 682 E Gold. Cena 1.550 €. Tel.: 040/721-241.

Prodaj menjalne cevi ČB 12/12 in **MK puško** Bajkal. Tel.: 041/482-487.

Prodaj novo repetirko Blaser R 8, kal. .300 Win Mag., s str. daljnogledom Zeiss in **risanico – repetirko** Steyr Mannlicher, kal. .30 – 06, gravirano, s str. daljnogledom. Tel.: 041/710-660.

Prodaj kombinirano puško Antonio Zoli, kal. 7/65 R/20 Mag., s strelnim daljnogledom 3 – 12 x 56 Zeiss in **risanico**, kal. .22 Mag., s strelnim daljnogledom 3 – 12 x 56 Zeiss. Cena po dogovoru. Tel.: 041/716-028.

Prodaj risanico – repetirko, kal. 7 x 64, dolga cev, s str. daljnogledom Swarovski 4 x 32 (Suhlova montaža). Tel.: 040/849-772.

Prodaj bok šibrenico Merkury, kal. 12/12. Tel.: 040/849-772.

Prodaj risanico – repetirko, CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom. Tel.: 041/628-466.

Prodaj novo optično piko Docter sight II, z zgornjimi (Suhl montažnimi deli), skoraj novo **pištolo** H & K, kal. 9 mm. (izstreljenih le 100 nabojev); dve **šibrenici**, kal. 16 – 16 (Suhl, lepo gravirana in Wachmayer, belgijska, ročno izdelana), odlično ohranjeni. Tel.: 031/675-837.

Prodaj kombinirko, kal. 16/222 Rem. Mag., s str. daljnogledom Heym Bohl. Tel.: 040/850-082.

Prodaj karabinko Orbis – Puškarna Kranj, kal. .243 Win., zelo dobro ohranjeno. Tel.: 041/375-988.

Prodaj risanico – repetirko, Mannlicher Lux, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles, s 6 x povečavo. Tel.: 031/826-544.

Lovski psi

Pričakujemo leglo nemških kratkodlakih ptičarjev. Mati: črno-seraste barve. Oče: rjavo serast. Predvideno leglo v začetku aprila 2011. Rezervacije po tel.: 041/709-208; (02) 58-01-012; 041/680-828.

Prodaj psa in psičko pasme resasti jazbecar, z odlično lovsko zasnovo, primerna za v lovske roke. Tel.: 031/550-144.

Prodaj elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet 1.600 metrov. Tel.: 041/406-471.

Prodaj leglo kratkodlakih vajmarčanov. Starši BOB, CACIB, R CACIB, odlična nemška delovna linija in predniki. Nina Kotnik – Travnik, tel.: 041/518-165; e-pošta: nina.kotnik@gmail.com

Prodaj brak-jazbecarja, starega 2 leti, jelenje barve. Tel.: 041/522-990.

Prodaj hanovskega barvarja, starega 3 leta, z odlično telesno in l. vzrejo oceno ter z opravljenim preizkusom po krvni sledi. Tel.: 031/528-151.

Leglo koker španjelov bo primerno za oddajo v sredini aprila. Potomci odličnih staršev. Mati CAC mladih, Gornja Radgona, PNZ II/I, oče plemenjak iz Češke. Pavel Lavrenčič, Sp. Vrtnice 3a, 2201, Zg. Kungota.

Prodaj mladiče kratkodlake istrske goniče, odlični delovnih staršev. Tel.: 041/475-670.

Prodaj mlade nemške prepelice – serce. Mati in oče imata odlično telesno in delovno oceno. Mladiči bodo primernejši za oddajo po 20. 4. 2011. Tel.: 041/470-393.

Prodaj mladiče resaste istrske goniče, polezene 6. 3. 2011. Mati izvira iz vrhunske hrvaške vzreje, oče pa je priznan slovenski plemenjak. Tel.: (02) 88-44-633 ali 031/613-302.

Prodaj psa in psičko pasme resasti jazbecar, z odlično lovsko zasnovo, primerna za v lovske roke. Tel.: 031/550-144.

Ugodno prodaj leglo nemških prepelice – sercev. Mladiči so potomci vrhunskih delovnih in razstavnih staršev. Tel.: 041/809-143.

Prodaj posavskega goniča, starega 3,5 let in ima opravljene vse preizkušnje. Tel.: 040/799-340.

Prodaj brandel braka, odličnega goniča, starega 3,5 let. Tel.: 041/497-063.

Prodaj brak-jazbecarko, staro 4 leta z vzrejnimi dovoljenjem. Je odlična pri gonji. Tel.: 041/469-136.

Naprodaj so mladiči beagli. Oba starša imata odlični telesni oči in l. n. r. v delu. Na voljo za paritev imamo tudi plemenjaka z vzrejo oceno 5/1 (CAC, CAC, R CAC). Tel.: 031/604-745.

Na Sviščakih prodamo kočo Nova Okroglina na parceli, št. 2077/5, k. o. Snežnik, v velikosti 302 m², in dvorišče v velikosti 1.201 m². Potrebna je obnove. Cena po dogovoru. Za podrobnejše inf. pokličite 041/513 704 ali na www.ml-holding.si.

Na Sviščakih prodamo kočo Stara Okroglina, ki je 3 km od Planinskega doma na parceli, št. 2077/3, k. o. Snežnik. Star kamnit objekt je v treh etažah, potreben obnove, v velikosti 271 m², in dvorišče v velikosti 1.288 m². Cena po dogovoru. Za podrobnejše inf. pokličite 041/513 704 ali na www.ml-holding.si.

V leglu nemške žimavke Elle vom Loxterhof in tujega plemenjaka je na voljo še nekaj mladčev. Informacije na 041/741-209.

Drugo

Za primerno ceno kupimo dobro ohranjen kožuš rjavega medveda, po možnosti ocenjen z eno od medalj (preproga z nagačeno glavo), za opremo lovskega lokala. Tel.: (02) 822-38-75 ali 041/332-711.

Prodajam nov, nenošen lovski krog št. 52 – podaljšan. Tel.: 041 633-707.

Prodajam seno v oglatih balah (Podravska regija). Tel.: 031/461-305, zvečer.

Izdelam vam diatonično harmoniko, lahko tudi z različnimi lovskimi motivi. Več informacij po tel.: 041/567-126.

Prodajam ročno izrezljane podložne deske za lovske trofeje. Tel.: 031/790-480.

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice (več vrst), **krmilnice za ptice** (več vrst) ali **pasti za lov polhov.** Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Prodajam plezalne preže (les-ten ni potrebna), malo rabljene. Plezanje je preprosto, hitro in varno. So lahke, teleskopsko sestavljive. Sedež 110 €, ležalnik 150 €. V kompletu so tudi varnostni trakovi. Tel.: 041/645-298.

Prodajam lepo ohranjeno zbirko vezanih revij LOVEC (od leta 1953 do 1998). Kupcu podarim nevezane revije od leta 1995 do 2009 in nekaj lovskih knjig. Cena po dogovoru. Tel.: 031/323-109.

Kupim jazbečjo mast. Tel.: 031/266-336.

Kupim ali menjam revije Lovec od leta 1910 do 1951. Tel.: 040/575-575 ali (07) 307-65-66.

Prodajam posušen, razrezan in ostružen orehov štor s koreninami, primeren za puškina kopita (4 kosi) naslednjih mer: 71 x 16 x 8 cm; 75 x 23 x 7 cm; 75 x 21 x 6 cm; 70 x 15 x 5 cm. Tel.: 041/419-599.

Prodajam ali menjam jelena damjaka (trofejno rogovje 20-erak). Tel.: 051/374-952.

Prodajam merjasca s čekani za medaljo (odstrel v obori). Tel.: 041/825-148.

Prodajam divje prašiče in odpadle veje jelenjega rogova. Tel.: 041/825-148.

Prodajam valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Tel.: 041/717-464.

APRIL						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec
1. Pe	5:27	17:42	6:43	19:30	5:36	20:37
2. So	5:47	18:44	6:41	19:31	5:34	20:38
3. Ne	6:08	19:46	6:39	19:32	5:32	20:39
4. Po	6:31	20:49	6:37	19:34	5:30	20:41
5. To	6:56	21:52	6:35	19:35	5:28	20:43
6. Sr	7:25	22:54	6:34	19:36	5:26	20:44
7. Če	8:01	23:54	6:32	19:38	5:24	20:46
8. Pe	8:44	---	6:30	19:39	5:22	20:47
9. So	9:35	0:50	6:28	19:40	5:20	20:49
10. Ne	10:36	1:39	6:26	19:42	5:18	20:50
11. Po	11:42	2:23	6:24	19:43	5:16	20:52
12. To	12:55	2:59	6:22	19:44	5:14	20:53
13. Sr	14:10	3:31	6:20	19:46	5:11	20:55
14. Če	15:27	4:00	6:19	19:47	5:09	20:56
15. Pe	16:47	4:27	6:17	19:48	5:07	20:58
16. So	18:07	4:53	6:15	19:50	5:05	20:59
17. Ne	19:29	5:21	6:13	19:51	5:03	21:01
18. Po	20:51	5:53	6:11	19:52	5:01	21:03
19. To	22:09	6:30	6:10	19:54	4:59	21:04
20. Sr	23:20	7:14	6:08	19:55	4:57	21:06
21. Če	---	8:07	6:06	19:56	4:55	21:07
22. Pe	0:21	9:08	6:04	19:58	4:53	21:09
23. So	1:11	10:13	6:03	19:59	4:51	21:11
24. Ne	1:50	11:19	6:01	20:00	4:49	21:12
25. Po	2:22	12:25	5:59	20:02	4:47	21:14
26. To	2:49	13:29	5:58	20:03	4:45	21:15
27. Sr	3:11	14:33	5:56	20:04	4:43	21:17
28. Če	3:32	15:34	5:54	20:06	4:41	21:19
29. Pe	3:53	16:36	5:53	20:07	4:39	21:20
30. So	4:13	17:37	5:51	20:08	4:38	21:22

Prodajam fazane, jerebice in race. Tel.: 041/717-464.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore, za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Ugodno prodajam pesjak, dimenzij 3 x 2 x 2 m. Tel.: 040/849-772.

Lovska farma DAMERON Namibija

Organiziram lov na lovski farmi v mojem spremstvu. (april-maj):
– kudu, oriks, stenbok, springbok, bradavičarka, šakal, pavijan – in 5 dni lova all inclusive za samo 2.600 evrov.
Preostala divjad po ceniku.
Informacije po tel.: 031/636-191.
Roman Setnikar

CORBIN
Čistilo za cevi strelnega orožja

CBC je čistilo za čiščenje cevi strelnega orožja brez kemične reakcije. To je disperzija na oljni osnovi z dodanimi sintetičnimi safirnimi čistilnimi ploščkami, ki prodirajo pod umazanijo in jo mehanično dvigajo s površine cevi. CBC enako deluje na plastiko, prah, baker, svinec, molibdenov disulfid.

A.M.S. Consulting, d.o.o., Ankarana
Tel.: 041/631-142
E-mail: ams@ams-consulting.si

MASIVNE HRASTOVE GARNITURE

DOLGOLETNA OBSTOJNOST
(izalčeno + končno premaz)

dimenzija mize: 80 x 200 cm
dimenzija stolov: 45 x 200 cm
debelina plošč: 4 cm
Cena: 550 €!
Brezplačna dostava po Sloveniji!
Kontakt: 051/357-769

OBVESTILO ISKALCEM RANJENE DIVJADI

Vse vodnike lovskih psov z opravljeno uporabnostno preizkušnjo po krvni sledi, ki želijo iskati obstreljeno divjad, obveščamo, da nam morajo do 14. 4. 2011 poslati izjavo, da se strinjajo z vpisom svojih kontaktnih podatkov na spisek aktivnih iskalcev ranjene divjadi. Objava na tem seznamu je namreč eden od pogojev za veljavno iskanje obstreljene divjadi in kontrolnih pregledov nastrelcev. Izjave, prosimo, pošljite na naslov: Alojz Drnovšek, Cesta 9. avgusta 81, 1410 Zagorje.

Bojan Deberšek,
predsednik VK za barvarje

Marjan Gselman,
predsednik Komisije za lovsko kinologijo LZ

LD KAMNIK
vabi na

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV DNEVA UPORA PROTI OKUPATORJU.

TEKMOVANJE BO
27. APRILA 2011 ob 8. uri
PRED LOVSKO KOČO V PALOVČAH.

* 20 GLINASTIH GOLOBOV – lovski položaj
* 10 STRELCOV z MK z optiko – tarča smjak

Nastopile bodo 3-članske ekipe.
Dodatne informacije: 041/287-387.

Lovska zveza Slovenije

TERMINI DRŽAVNIH STRELSKIH PRVENSTEV LZS V LETU 2011

- 11. junij: LOVSKA KOMBINACIJA
- 3. september: PRVENSTVO VETERANOV
- 10. september: BEŽEČI MERJASEC
- 24. september: SREČANJE S HRVAŠKIMI LOVSKIMI TOVARIŠI

Od organizatorja pričakujemo:
– tekmovanje bo potekalo tekoče,
– rezultati bodo vidni tudi med tekmovanjem in
– javna razglasitev rezultatov prvenstva bo 30 minut po končanem tekmovanju.

Ponudbe za organizacijo prvenstev pošljite pisno na naslov:
LZS, Zupančičeva 9, 1000 Ljubljana, najpozneje do 15. aprila 2011.
Komisija LZS za lovsko strelstvo

Hubertus Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

4-dnevni program bivanja – tri dni lova
z vključenim odstrelom

TREH SRNJAKOV
s trofejami do 300 g: EUR 1.290,-
s trofejami do 350 g: EUR 1.785,-

3-dnevni program bivanja
z dvema dnevoma lova
z vključenim odstrelom

TREH SRNJAKOV
s trofejami do 300 g: EUR 1.150,-
s trofejami do 350 g: EUR 1.680,-

Začetek lova 15. aprila!

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42

RD 30H

RD 30

RD 25H

Optična pika 2. generacije
Pasovna

dolžina: 82 mm, teža: 115 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti
opretnosti, ugodna cena:
120,00 €

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

TEHN OPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodčeva ulica 13,
1001 Ljubljana-Crnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

**Monarch E
1,8-4x24**

**Akcijska cena:
690,00 €**
Redna cena: 869,00 €

**Laserski merilnik
550**

**Akcijska cena:
280,00 €**
Redna cena: 309,00 €

**Laserski merilnik
550 AS**

**Akcijska cena:
390,00 €**
Redna cena: 449,00 €

Na safari v savano Južnoafriške republike

9-dnevno potovanje 5 polnimi dnevi lova v savani Karoo in odstrelom enega gnuja, enega blesboka ali riedboka ter enega springboka za 3.990 €. Cena vključuje vse prevoze, polni penzion, vizo, dokumente za vnos orožja. Odhod skupine v našem spremstvu bo 9. junija.

Na srnjaka na Madžarsko od 16. 4. naprej: 1.290 € za 3 dni lova z osebnim vodnikom, odstrel treh srnjakov, 3 x polpenzion. Vračilo 200 € za neuplenjenega srnjaka.

Lov na trofejnega srnjaka v Angliji: 3 dni lova z osebnim vodnikom, 3 nočitve v hotelu, vsi prevozi od-do letališča (London ali Bristol) ter med lovom za ceno 990 GBP. Ugodna cena odstrela: srnjak z rogovjem 450 g = 860 GBP, 500 g = 990 GPG.

Na merjasca v Romunijo in na Madžarsko: 1.590 € za 3 dni lova z osebnim vodnikom, odstrel enega merjasca (čekani do 20 cm), 3 dni, polpenzion. Vračilo 1.000 € za neuplenjenega merjasca!

Črni medved v Kanadi (Nova Fundlandija): 4.200 € za 11-dnevni »all inclusive« program s 6 dnevi lova, odstrelom 1 baribala po lastni izbiri ne glede na trofejno vrednost. Odstrelna taksa za vsakega dodatnega medveda je zgolj 300 €! Vključeni so vsi prevozi, tudi letalski ter nočitve na poti. Skupinsko potovanje in lov v našem spremstvu: 24.6.-4. 7. 2011.

Obiščite nas na sejmu Lov v G. Radgoni!

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA:
270,00 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/ 25 10 880 ali 041/ 72 60 11

ARSMANUR – izdelki iz usnja, d.o.o.
Parecag 178, 6333 Sečovelje

- krvosledni jermeni
- ovratnice za krvosledce
- povodci
- pasovi za puške
- pasovi za hlače
- usnjeni etuiji za naboje
- lovske torbe

TEL.: 041/329-522

DOG TRACE

ELEKTRONSKE

OVRATNICE ZA ŠOLANJE PSOV
OVRATNICE PROTI LAJANJU
NEVIDNE OGRAJE

PROFESIONALNA KAKOVOST ■
ZELO UGODNA CENA ■
EVROPSKI PROIZVOD ■
DOSTAVA V 24 URAH ■
2 LETI GARANCIJE ■

M-NET, d.o.o., Beblerjev trg 10, 1000 Ljubljana
Gsm: 040 760 760, info@dogtrace.si

www.dogtrace.si

Prodaja vrhunskih izdelkov

SAVAROVSKI ZEISS Leica Blaser

PUŠKARSTVO ŠPENDAL

Puškarnstvo Špendal d.o.o. Gramozna pot 9, 1000 Ljubljana
gsm: 041 399 307 e-mail: puskarstvo@siol.net

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavljivost
- 10-letna garancija
- cena: **210,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Pajk klobuki Vrhunska kakovost, najboljši materiali, sprejemljiva cena, slovenski izdelek.

SLOVENEČ JELEN GAMS SRNA

V APRILU darilo-presenečenje za vsakega kupca KLOBUKA PAJK.

Prodaja naših klobukov je organizirana v vseh lovskih trgovinah, ki so objavljene na naši spletni strani in trgovini www.pajk-klobuki.si

Klobuki so impregnirani z naravno smolo - šelak (neprepustno od 16 do 18 ur), hkrati pa omogočajo, da se lasišče pod klobukom primerno zrači.

- Izdelujemo tudi "delovne klobuke" brez oznake naše blagovne znamke (cena z DDV: od 15 do 30 EUR).

interclass cars servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
(0)1 2000 940, 031 634 000
www.interclasscars.si

Ugodnosti za člane LD

KROJASTVO ROŽMAN

Slavnostne lovske kroje, srajce (tudi z dolgimi rokavi), telovnike, plašče hubertus in pelerine izdelujemo po meri.

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

NE 8x44 IR 164,00 €
NE 1,5-8x44 IR 188,00 €
NE 3,5-10x50 IR 224,00 €

Informacije in naročila: BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

NOVI pro_cee'd

že od 9.850 EUR 6 zračnih blazin, ABS z EBD, BAS, električni paket, potovalni računalnik, tonirana stekla...

Preverite ponudbo omejene količine vozil letnik 2010 po še posebej ugodnih cenah. Ponudba velja do razprodaje zaloge!

Sportage že od 19.890 EUR

Venga že od 11.590 EUR

cee'd že od 9.850 EUR

KIA

www.kia.si **KIA - Največ za Vaš denar!**
KMG d.d., Leskoškova 2, Ljubljana, 01/58-43-333

Cena vključuje vse dane popuste in prihranke, ter ne vključuje kovinske barve in prevoza. Natančnejši pogoji garancije so na voljo v garancijski knjižici vozila, oz. pri pooblaščenem zastopniku vozil Kia. Rombo poraba goriva in emisija za cee'd je 4,3 - 7,7 l/100km. Slike so simbolične.

MEDO šport TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje, tel.: 01/ 787 37 01
(Obrtna cona pod Slivniškim hribom)

TITAN VOERE - AVSTRIJA
BLASER SABATTI
ZASTAVA ČEŠKA ZBROJOVKA
RUGER ALFA PROJ
SWAROVSKI STEINER
ZEISS BUSCHNELL

UGODNO TRAP PUŠKE YILDIZ

- menjalni čoki
- nastavljivo kopito
- kal. 12/76; 12/71
- cena od 599 € do 1099 €

NA GOTOVINO POPUST

UGODNO PUŠKE VOERE - AVSTIJA LBW LUXUS

- puške, pištole, revolverji
- strelivo - Sellier&Bellot, RWS, Geko, Norma, Fiocchi
- vse vrste lovskega tekstila in lovski klobuki
- strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odprto od ponedeljka do petka od 8. do 12. in od 13. do 17.; sobota od 9. do 11.30

www.biros.si

ANCELJ d.o.o.
Lebanova 3
8000 Nova mesto

Tel.: 07 33 21 081, Faks: 07 33 23 879

E- naslov: ancelj-nm@siol.net

www.ancelj.si

MEOPTA
KAKOVOST NE SAMO IME

-20%

V mesecu APRILU ob menjavi
STARO ZA NOVO
dobite novo optiko Meopta 20% ugodneje.
(velja za artikle iz zaloge pri gotovinskem plačilu)

Delovni čas: PON - PET 8:30 - 12:00; 13:00 - 16:00

PUŠKARSTVO SKOBIR

! SEDAJ TUDI V SLOVENSKIH KONJICAH !

SLOVENJ GRADEC

PODGORSKA CESTA 2

GSM: 041 639 799 • 02 88 45 470

MARIBOR

PARTIZANSKA CESTA 30

GSM: 041 824 969 • 02 250 26 24

• **NOVO** • SLOVENSKE KONJICE • **NOVO** •

LIPTOVSKA ULICA 17 (50 m od avtobusne postaje)

POSLOVODJA: BOŠTJAN KRAJNC • 041 873 360

DELOVNI ČAS • ponedeljek-petek: 9^h-17^h • sredo: 10^h-18^h • sobota: 8^h-12^h

Z bogatimi izkušnjami kakovostno opravljamo
vsa puškarska dela.

Prodaja orožja, optike, streliva
in druge lovske opreme.

Pri nas dobite vse artikle iz prodajnih katalogov
BELUGA, FRANKONIA in ALP JAGD.

Smo zastopnik za Slovenijo za montažne elemente
Rusan - Hrvaška.

Predstavitev puškarskih del na sejmu LOV
v Gornji Radgoni • **SEJEMSKI POPUST** •

LOV, RIBOLOV IN PROSTI ČAS

**Največja izbira lovske in ribiške opreme v Sloveniji
po zelo konkurenčnih cenah!!!**

Strelivo: NORMA, FIOCCHI, MAGTECH, CHEDDITE, S&B, RWS, IGMAN, PEGORARO, itn...

Dolgoceveno orožje: SABATTI, BERETTA, ZASTAVA, SAKO, TIKKA, BENELLI, BETTINSOLLI, SAUER, MANNLICHER, itn...

Kratkoceveno orožje proizvajalcev: BERETTA, S&W, WALTHER, TANFOGLIO, GLOCK, SIG SAUER, TAURUS, itn...

Zračno orožje: DIANA, UMAREX, MAGTECH, ... Optika: Swarovski, Leica, Meopta, Nikon, Hawke, Docter, Bushnell, ...

Vljudno vabljeni na SEJEM LOV
v Gornjo Radgono od 15.4.-17.4.
Sejemski popusti!!!

Na zalogi velika izbira dolgocevnega
in kratkocevnega orožja!

Novo!!!
Strelivo SAKO

TRGOVINA LOVEC
Vodovodna pot 11
5000 Nova Gorica
TEL.: (05) 330-86-60

TRGOVINA LOVEC
Nemčavci 1D
9000 Murska Sobota
TEL.: (02) 51-51-728

TRGOVINA LOVEC
Ferrarska 10
6000 Koper
TEL.: (05) 639-10-28

TRGOVINA LOVEC
Šmartinska 152
1000 Ljubljana
TEL.: (01) 585-17-99

TRGOVINA LOVEC
Bazoviška 25
6250 Ilirska Bistrica
TEL.: (05) 71-41-706

TRGOVINA LOVEC
Šuceva 23
4000 Kranj
TEL.: (04) 204-24-37

TRGOVINA KOPTEx
Gregorčičeva 27
2000 Maribor
TEL.: (02) 25-24-744

www.koptex.com
www.koptex-caravan.com
info@koptex.com

Obiščite našo
spletno
trgovino!